

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Gordana Čalopa, Mojca Vedenik
Naslov naloge: Diplomanti in diplomantke Fakultete za socialno delo na trgu delovne sile
Kraj: Ljubljana
Leto: 2007
Št. strani: 178
Št. slik: 0
Št. bibl. opomb: 0
Št. prilog: 3
Št. tabel: 45
Št. grafov: 38
Mentorica: viš. pred. mag. Pavla Rapoša Tajnšek
Somentorica: dr. Liljana Rihter
Deskriptorji: zaposlovanje, brezposelnost, pripravništvo, diplomanti socialnega dela, aktivna politika zaposlovanja

Povzetek:

Diplomanti in diplomantke se po diplomi srečajo z iskanjem prve zaposlitve in s tem povezanimi težavami. V zadnjem času je brezposelnost diplomantov in diplomantk glavni problem večine sodobnih družb. Diplomanti in diplomantke Fakultete za socialno delo se s prvo oviro srečajo že z iskanjem pripravništva. Vemo, da je pripravništvo pogoj za opravljanje strokovnega izpita, le-ta pa pogoj za redno zaposlitev. V raziskavi smo se osredotočili na položaj diplomantov in diplomantk po diplomi do zaposlitve. Najbolj nas je zanimal položaj diplomantov in diplomantk Fakultete za socialno delo na trgu delovne sile in kakšne so njihove izkušnje z iskanjem pripravništva in zaposlitve. Ugotavljamo, da večina diplomantov in diplomantk dobi pripravništvo v času do enega leta in da se jih večina kasneje tudi zaposli, vendar vsi ne delajo kot socialni delavci/delavke.

Title: Graduates of Faculty for Social Work on the Labour Resource Market

Descriptors: employment, unemployment, probationership, graduates of social work, active employment policy, labour resources market

Abstract:

After graduation students have difficulties in searching for their first employment. Recently the unemployment of the graduates of Faculty for Social Work has become the main problem in majority of modern societies. They encounter their first obstruction when they search for probationership. It is known that probationership is the condition for passing the professional examination and for regular employment.

In the research we have focused on the position of the graduates in the period from graduating to employment. We have been most interested in a position of the graduates on the labour resource market and what are the graduates' experience in trying to find the probationership and the regular employment.

We have established that most of the graduates get the probationership and the job in a period of a year, but they do not all work as social workers.

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKA NALOGA

**DIPLOMANTI IN DIPLOMANTKE
FAKULTETE ZA SOCIALNO DELO NA TRGU DELOVNE SILE**

Mentorica: viš. pred. mag. Pavla Rapoša Tajnšek
Somentorica: dr. Liljana Rihter

Gordana Čalopa
Mojca Vedenik

Ljubljana 2007

PREDGOVOR

V zadnjem obdobju se posebej izpostavlja problem zaposlovanja po končanem šolanju. Ker se bomo po diplomi tudi sami znašli na trgu delovne sile, smo se odločili, da to temo raziščemo. Cilj vsakega študenta in študentke po končanem študiju je uspešna zaposlitev, ki bi mu omogočala dostojno življenje, osebno rast in ustvarjanje. Tukaj pa se stvar zaplete, saj diplomanti in diplomantke ne dobijo niti prve zaposlitve, kaj šele takšne, ki bi ustrezala njihovim željam.

Raziskati želimo, kakšno je dejansko stanje diplomantov in diplomantk Fakultete za socialno delo, zato bomo anketirali diplomante in diplomantke, ki so diplomirali od leta 2003 do leta 2006. Zanimale so nas naslednje splošne teme: zaposlitev, izkušnje pri iskanju zaposlitve, pripravništvo in strokovni izpit, izobraževanje po diplomi ter želje in predlogi v zvezi z zaposlovanjem. Poskusili bomo ugotoviti, koliko diplomantov in diplomantk je zaposlenih in kje delajo, ter če opravljajo delo socialnega delavca/delavke. Poleg tega smo se odločili, da bomo primerjali diplomante in diplomantke rednega in izrednega študija ter diplomante in diplomantke po letih diplomiranja.

Namen raziskave je opozoriti na problem zaposlovanja diplomantov in diplomantk Fakultete za socialno delo, ki se srečajo že s prvo oviro, ko začnejo iskati pripravništvo. Tako se znajdejo v začaranem krogu, saj brez pripravništva ne morejo opravljati strokovnega izpita, brez tega, pa ne dobijo redne zaposlitve.

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam pomagali pri izdelavi diplomske naloge. Še posebej se zahvaljujemo mentorici viš. pred. mag. Pavli Rapoša Tajnšek in somentorici dr. Liljani Rihter za čas, strokovno pomoč in nasvete.

KAZALO:

PREDGOVOR

KAZALO

1 TEORETIČNI UVOD	11
1. 1 UVOD	11
1. 2 BREZPOSELNOST	12
1. 2. 1 Definicije brezposelnih oseb	12
1. 2. 2 Vrste brezposelnosti	13
1. 2. 3 Vpliv brezposelnosti na človeka	14
1. 3 POTI ZAPOSLOVANJA	16
1. 4 POLITIKA ZAPOSLOVANJA	18
1. 4. 1 Službe zaposlovanja	18
1. 4. 2 Javna dela	19
1. 4. 3 Sistem socialne varnosti za primer brezposelnosti	20
1. 5 ZAPOSLOVANJE PO KONČANEM ŠOLANJU	20
1. 5. 1 Pomembnost izobraževanja za zaposlovanje	20
1. 5. 2 Zaposlovanje diplomantov in diplomantk	22
1. 5. 2. 1 Dejavniki, ki vplivajo na zaposlitvene možnosti mladih	23
1. 5. 3 (Ne)deficitarnost posameznih študijskih področij	25
1. 5. 4 Zaposlovanje mladih v fleksibilnih oblikah zaposlovanja	27
1. 5. 5 Pripravnništvo	28
2 PROBLEM	30
3 METODOLOGIJA	32
3. 1 VRSTA RAZISKAVE IN SPREMENLJIVKE	32
3. 2 MERSKI INSTRUMENTI IN VIRI PODATKOV	34
3. 3 POPULACIJA	34
3. 4 ZBIRANJE PODATKOV	34
3. 5 OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV	39
4 REZULTATI IN INTERPRETACIJA	43
4. 1 INTERPRETACIJA TABEL IN GRAFOV	43

4. 2 UGOTOVITVE O SPREMEMBAH ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA IN O SPREMEMBAH V POLITIKI IN PRAKSI ZAPOSLOVANJA	96
5 RAZPRAVA	102
6 SKLEPI	111
7 PREDLOGI	115
8 LITERATURA	116
9 POVZETEK	121
10 PRILOGE	123
10. 1 VPRAŠALNIK	123
10. 2 KODIRANJE	131
10. 3 ZBIRNIK PODATKOV	158

KAZALO TABEL:

Tabela 1. 1 Število brezposelnih socialnih delavcev/delavk po Območnih službah Zavoda RS za zaposlovanje na dan 30. 9. 2007	26
Tabela 1. 2 Registrirani brezposelni socialni delavci/delavke v Sloveniji na dan 31.7.2007	26
Tabela 3. 1 Struktura anketiranih glede na način študija: izredni, redni študij	36
Tabela 3. 2 Struktura anketiranih glede na čas diplomiranja na FSD	36
Tabela 3. 3 Struktura anketiranih glede na starost ob izpolnjevanju ankete	37
Tabela 3. 4 Struktura anketiranih glede na območje bivanja	38
Tabela 3. 5 Najpogostejša območja bivanja	38
Tabela 4. 1 Pridobitev naziva univ. dipl. soc. del	43
Tabela 4. 2 Nadaljnje izobraževanje na podiplomskem ali dodiplomskem študiju	44
Tabela 4. 3 Strokovno izpopolnjevanje po študiju	45
Tabela 4. 4 Načini dodatnega strokovnega izpopolnjevanja	47
Tabela 4. 5 Zaposlenost diplomantk, ki so diplomirale leta 2003	48
Tabela 4. 6 Zaposlenost diplomantk, ki so diplomirale leta 2004	50
Tabela 4. 7 Zaposlenost diplomantk, ki so diplomirale leta 2005	51
Tabela 4. 8 Zaposlenost diplomantk, ki so diplomirale leta 2006	52
Tabela 4. 9 Zaposlenost diplomantk	53
Tabela 4. 10 Področje zaposlenosti	57
Tabela 4. 11 Zaposlitev po diplomi oz. menjava zaposlitve	59
Tabela 4. 12 Vpliv diplome k ustreznemu delovnemu mestu	60
Tabela 4. 13 Zadovoljstvo z zaposlitvijo	62
Tabela 4. 14 Zadovoljstvo s prihodkom	63
Tabela 4. 15 Preživljanje diplomantk	64
Tabela 4. 16 Najpogostejši načini preživljanja diplomantk	64
Tabela 4. 17 Vključenost v katerega od programov zavoda	66
Tabela 4. 18 Čas čakanja na zaposlitev diplomantk, ki so diplomirale leta 2003	68
Tabela 4. 19 Čas čakanja na zaposlitev diplomantk, ki so diplomirale leta 2004	69
Tabela 4. 20 Čas čakanja na zaposlitev diplomantk, ki so diplomirale leta 2005	70
Tabela 4. 21 Čas čakanja na zaposlitev diplomantk, ki so diplomirale leta 2006	71
Tabela 4. 22 Načini iskanja zaposlitve	72
Tabela 4. 23 Najpogostejši načini iskanja zaposlitve	72

Tabela 4. 24 Delo so dobile, oz. ga še iščejo, po naslednjem številu prijav ali pogovorov o morebitni zaposlitvi.....	74
Tabela 4. 25 Najpogostejši odgovori diplomantk na vprašanje, kako hitro so prišle do zaposlitve.....	74
Tabela 4. 26 Vpliv neuspešnega iskanja zaposlitve.....	76
Tabela 4. 27 Najpogostejši odgovori diplomantk na vprašanje, kako je vplivalo oz. še vpliva na njih neuspešno iskanje zaposlitve.....	76
Tabela 4. 28 Pomoč pri iskanju zaposlitve.....	78
Tabela 4. 29 Najpogostejši načini pomoči pri iskanju zaposlitve.....	78
Tabela 4. 30 Pomoč študijske prakse in/ali prostovoljnega dela pri iskanju zaposlitve.....	80
Tabela 4. 31 Opravljanje pripravništva.....	81
Tabela 4. 32 Pomoč pri iskanju pripravništva.....	82
Tabela 4. 33 Čas, v katerem so dobile pripravništvo diplomantke, ki so diplomirale leta 2003.....	83
Tabela 4. 34 Čas, v katerem so dobile pripravništvo diplomantke, ki so diplomirale leta 2004.....	84
Tabela 4. 35 Čas, v katerem so dobile pripravništvo diplomantke, ki so diplomirale leta 2005.....	85
Tabela 4. 36 Čas, v katerem so dobile pripravništvo diplomantke, ki so diplomirale leta 2006.....	86
Tabela 4. 37 Področje dela, kjer so diplomantke opravljale pripravništvo.....	87
Tabela 4. 38 Zaposlitev v delovni organizaciji, kjer so diplomantke opravljale pripravništvo.....	88
Tabela 4. 39 Opravljanje strokovnega izpita.....	89
Tabela 4. 40 Zaposlitev glede na ustanovo.....	90
Tabela 4. 41 Najpogostejše želje diplomantk glede na ustanovo, kjer bi se rade zaposlile.....	90
Tabela 4. 42 Zaposlitev glede na življenjska obdobja uporabnikov.....	92
Tabela 4. 43 Zaposlitev glede na skupine uporabnikov.....	93
Tabela 4. 44 Zaposlitev glede na problemska področja.....	94
Tabela 4. 45 Najpogostejše želje diplomantk glede na problemska področja.....	94

KAZALO GRAFOV:

Graf 3. 1 Struktura anketiranih glede na spol.....	35
Graf 3. 2 Struktura anketiranih glede na način študija.....	36
Graf 3. 3 Struktura anketiranih glede na čas diplomiranja na FSD.....	36
Graf 3. 4 Struktura anketiranih glede na starost diplomantk ob izpolnjevanju ankete.....	37
Graf 3. 5 Struktura anketiranih glede na najpogostejša območja bivanja.....	38
Graf 4. 1 Struktura anketiranih glede na način študija in pridobitev naziva univ. dipl. soc. del.....	43
Graf 4. 2 Struktura anketiranih glede na način študija in vpis oz. dokončanje drugega študijskega programa.....	44
Graf 4. 3 Struktura anketiranih glede na način študija in strokovno izpopolnjevanje.....	46
Graf 4. 4 Struktura anketiranih glede na način študija in dodatno strokovno izpopolnjevanje.....	47
Graf 4. 5 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlenost diplomantk, ki so diplomirale leta 2003.....	49
Graf 4. 6 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlenost diplomantk, ki so diplomirale leta 2004.....	50
Graf 4. 7 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlenost diplomantk, ki so diplomirale leta 2005.....	51
Graf 4. 8 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlenost diplomantk, ki so diplomirale leta 2006.....	52
Graf 4. 9 Zaposlenost diplomantk.....	54
Graf 4. 10 Struktura anketiranih glede na način študija in področje zaposlenosti.....	58
Graf 4. 11 Struktura anketiranih glede na način študija in menjavo zaposlitve.....	59
Graf 4. 12 Struktura anketiranih glede na način študija in vpliv diplome k ustreznemu delovnemu mestu.....	61
Graf 4. 13 Struktura anketiranih glede na način študija in zadovoljstvo z zaposlitvijo.....	62
Graf 4. 14 Struktura anketiranih glede na način študija in zadovoljstvom s prihodkom, ki ga prejema.....	63
Graf 4. 15 Struktura anketiranih glede na način študija in najpogostejše načine preživljanja diplomantk.....	65
Graf 4. 16 Struktura anketiranih glede na način študija in vključenost v programe zavoda.....	67

Graf 4. 17 Struktura anketiranih glede na način študija in čas čakanja na zaposlitev diplomantk, ki so diplomirale leta 2003	68
Graf 4. 18 Struktura anketiranih glede na način študija in čas čakanja na zaposlitev diplomantk, ki so diplomirale leta 2004	69
Graf 4. 19 Struktura anketiranih glede na način študija in čas čakanja na zaposlitev diplomantk, ki so diplomirale leta 2005	70
Graf 4. 20 Struktura anketiranih glede na način študija in čas čakanja na zaposlitev diplomantov, ki so diplomirale leta 2006	71
Graf 4. 21 Struktura anketiranih glede na način študija in najpogostejše načine iskanja zaposlitve	73
Graf 4. 22 Struktura anketiranih glede na način študija in število prijav oz. pogovorov o zaposlitvi	75
Graf 4. 23 Struktura anketiranih glede na način študija in vpliv neuspešnega iskanja zaposlitve	77
Graf 4. 24 Struktura anketiranih glede na način študija in najpogostejše načine pomoči pri iskanju zaposlitve	79
Graf 4. 25 Struktura anketiranih glede na pomoč študijske prakse in/ali prostovoljnega dela pri iskanju zaposlitve	80
Graf. 4. 26 Struktura anketiranih glede na način študija in opravljanje pripravništva	81
Graf 4. 27 Struktura anketiranih glede na način študija in pomoč pri iskanju pripravništva ..	82
Graf 4. 28 Struktura anketiranih glede na način študija in čas čakanja na pripravništvo za diplomantke, ki so diplomirale leta 2003	83
Graf 4. 29 Struktura anketiranih glede na način študija in čas čakanja na pripravništvo za diplomantke, ki so diplomirale leta 2004	84
Graf 4. 30 Struktura anketiranih glede na način študija in čas čakanja na pripravništvo za diplomantke, ki so diplomirale leta 2005	85
Graf 4. 31 Struktura anketiranih glede na način študija in čas čakanja na pripravništvo za diplomantke, ki so diplomirale leta 2006	86
Graf 4. 32 Struktura anketiranih glede na način študija in opravljanje pripravništva	87
Graf 4. 33 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlitev v delovni organizaciji, kjer so opravljale pripravništvo	88
Graf 4. 34 Struktura anketiranih glede na način študija in opravljanje strokovnega izpita	89
Graf 4. 35 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlitev glede na ustanovo	91

Graf 4. 36 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlitev glede na življenjska obdobja uporabnikov.....	92
Graf 4. 37 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlitev glede na skupine uporabnikov.....	93
Graf 4. 38 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlitev glede na problemska področja.....	95

1 TEORETIČNI UVOD

1.1 UVOD

V obdobju 1989–2000 je na slovenskem trgu delovne sile prišlo do sprememb, med katerimi so najpogostejše izrazito povečano število brezposelnih in stopnje brezposelnih ter poklicne spremembe. Zaradi slabšanja razmer na trgu delovne sile, je tudi Slovenija konec 80.-ih let pričela z ukrepi aktivne politike zaposlovanja. Tako je bil leta 1990 sprejet Zakon o delovnih razmerjih, ki je dovoljeval ravno tisto, kar prej ni bilo mogoče. To je odpuščanje že zaposlenih presežnih delavcev. Šele po sprejetju novega zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, so bili ustvarjeni dejanski pogoji za hitrejše sproščanje trga delovne sile. Ta zakon je določil Zavod RS za zaposlovanje kot javno institucijo trga dela, kar spremeni odnos do brezposelnosti. Zavod RS za zaposlovanje brezposelnim ne da samo večje varnosti in denarnega nadomestila, ampak tudi določene bonuse, kot so: ukrepi aktivne politike zaposlovanja, zdravstveno in pokojninsko zavarovanje, pomoč pri iskanju dela, itd. Zaradi varnosti, ki jo je dala zakonodaja, pa se pokaže razlika med registrirano in anketno brezposelnostjo. Brezposelnost pa ni prizadela vse slovenske populacije, nekatere skupine so pridobile, vendar na račun poslabšanja položaja drugih skupin (brezposelni nad eno leto, stari nad 40 let). Izobrazbena struktura brezposelnih je bila slabša od strukture delovno aktivnih.

Po obdobju hitrega zmanjševanja delovno aktivnega prebivalstva, je prišlo na vrsto prilagajanje evropskim in svetovnim razmeram. Sloveniji za zdaj uspeva obdržati ravnotežje med določeno socialno varnostjo in ekonomsko učinkovitostjo, po drugi strani pa nekatera protislovja še vedno ostajajo, predvsem pa se povečuje potreba po ukrepih aktivne politike zaposlovanja za starejšo delovno silo, za dolgotrajno brezposelne in brezposelne brez ustrezne izobrazbe. (Ignjatović 2002: 13–26)

1. 2 BREZPOSELNOST

1. 2. 1 Definicije brezposelnih oseb

Svetlik in Trbanc delita brezposelne osebe v več zaposlitvenih kategorij:

- Registrirano brezposelni so iskalci zaposlitve, ki so prijavljeni pri službi za zaposlovanje.
- Neregistrirano brezposelni so osebe, ki so v zadnjem mesecu aktivno iskale zaposlitev ali samozaposlitev, pa niso niti zaposlene, samozaposlene, niti prijavljene pri službi za zaposlovanje.
- Latentno brezposelne so osebe, ki niso niti zaposlene ali samozaposlene, niso odkrito brezposelne, a bi se bile pod določenimi pogoji pripravljene zaposliti. (Svetlik, Trbanc 1991: 3,4)

Brezposelne osebe po ILO (Mednarodna organizacija dela):

Med brezposelne po definiciji ILO štejemo osebe, stare 15 let in več, ki hkrati izpolnjujejo naslednje tri pogoje:

- Da je oseba brez dela (ni niti zaposlena, niti samozaposlena, oz. ni v referenčnem obdobju opravila niti ene ure dela za plačilo).
- Da oseba aktivno išče delo (v določenem časovnem obdobju se je javila na zavodu za zaposlovanje, vložila prošnjo za zaposlitev ipd.).
- Da je oseba dejansko razpoložljiva za zaposlitev (v predvidenem roku, navadno v 2 tednih, bi oseba lahko začela z delom, če bi ga dobila). (Domadenik 1994: 309)

Brezposelne osebe po Zakonu o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti:

Za brezposelno osebo se po tem zakonu šteje:

- oseba, ki ni v delovnem razmerju,
- samozaposlena oseba, katere dobiček iz dejavnosti, ki je ugotovljen brez upoštevanja znižanj in davčnih olajšav v skladu s predpisi o dohodnini in povečan za obračunane obvezne prispevke za socialno varnost, ni presegal zneska zajamčenega nadomestila plače in lastnik ali solastnik gospodarskih družb, ki ni zavarovan na drugi podlagi in v katerih dobiček zmanjšan za plačane prispevke za obvezno socialno zavarovanje v zadnjem koledarskem letu pred nastankom brezposelnosti ni presegal zneska zajamčenega nadomestila plače,

- lastnik, zakupnik, najemnik ali drugi uporabnik kmetijskega ali gozdnega zemljišča s katastrskim dohodkom do višine, ki je določena kot podlaga za vključitev v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju,
- oseba, ki ni upokojenec, študent, dijak, vajenec ali udeleženec izobraževanja odraslih, mlajši od 26 let ali udeleženec izobraževanj v skladu s 53.b členom tega zakona ter udeleženec programa usposabljanja na delovnem mestu na podlagi programov ukrepov aktivne politike zaposlovanja iz 50. člena tega zakona in je:
 - zmožen za delo
 - prijavljen pri zavodu
 - na razpolago za zaposlitev
 - aktivni iskalec zaposlitve (Ur. list RS št. 107, 2006)

1. 2. 2 Vrste brezposelnosti

- a) Prostovoljna brezposelnost: sem štejemo ljudi, ki niso pripravljeni sprejeti dela za nižje plačilo, kot se jim zdi ustrezno in ki se niso pripravljeni preseliti v kraj, kjer so na voljo prosta delovna mesta, ali tisti, ki se niso pripravljeni prekvalificirati. (Svetlik 1985: 26)
- b) Tehnološka brezposelnost: nastaja na strani povpraševanja po delovni sili in je posledica novih tehnologij, ki vplivajo na relativno zmanjševanje števila delovnih mest in na spremembe v njihovi strukturi. Zaradi tega prihaja do zmanjševanja zaposlovanja oz. odpuščanja delavcev. (Svetlik 1985: 34)
- c) Odkrita brezposelnost: delimo jo na 3 vrste:
 - Fikcijska brezposelnost je na trgu delovne sile neizogibna. Samo teoretično bi bilo možno, da bi trg deloval brezhibno, torej da bi bilo usklajevanje med ponudbo in povpraševanjem po delovni sili tekoče. (Svetlik 1985: 35)
 - Brezposelnost zaradi premajhnega povpraševanja: akumulacija dohodka, ki ni usmerjena niti v potrošnjo niti v investicije, povzroča blagovne presežke oz. premajhno povpraševanje po blagu. To nadalje vpliva na zmanjševanje proizvodnje in investicij in na zmanjševanje povpraševanja po delovni sili. Tako brezposelnost raste in z njeno rastjo se zmanjšujejo dohodki prebivalstva, potrošnja še naprej upada in

podjetnike sili k nadaljnjim omejitvam ekonomske aktivnosti in k odpuščanju delavcev oz. k omejevanju zaposlovanja. (Keynes 1956; po Svetlik 1985)

- Strukturna brezposelnost: mora biti pokrita z neustreznimi prostimi delovnimi mesti. To pa pomeni, da med ponudbo delovne sile in med povpraševanja po njej, prihaja do neskladij. Delovne sposobnosti iskalcev zaposlitve ne ustrezajo zahtevam prostih delovnih mest ali delovna mesta niso prilagojena sposobnostim ljudi. (Svetlik 1985: 37)

d) Prikrita brezposelnost: za prikrito brezposelnost štejemo osebe, ki same hočejo biti bolj, bolj produktivno ali dalj časa zaposlene in osebe, ki niso zaposlene, zaposlitve ne iščejo aktivno, pa bi se kljub temu želele zaposliti. Sem ne sodijo delno zaposleni in tisti, ki delajo s skrajšanim delovnim časom, če sami ne želijo delati več. Sem sodita še:

- Podzaposlenost: podzaposlene oz. delno zaposlene so osebe, ki so zaposlene, vendar bi hotele delati več ali na primernejših delovnih mestih.
- Latentna brezposelnost: sem spadajo ljudje, ki niso zaposleni, ne iščejo (več) zaposlitve, vendar so se pripravljene takoj ali ob določenih pogojih zaposliti.

(Svetlik 1985: 37–46)

1. 2. 3 Vpliv brezposelnosti na človeka

Delo ima velik pomen za posameznika. Delo nam omogoča osebni razvoj, ustvarjalnost, kvaliteto življenja ter samouresničevanje. Delo nam daje tudi status v družbi, občutek lastne vrednosti, notranje zadovoljstvo, nas povezuje z drugimi in nam organizira čas. Z delom zadovoljujemo primarne potrebe, ki nam omogočijo preživetje, prav tako pa zadovoljimo potrebe po druženju. (Rapoša Tajnšek 1997)

Kot pravi Andreja Kavar Vidmar (1993: 108) brezposelnost ne povzroča le materialnih problemov, ampak tudi vrsto drugih. Družba postavlja vključenost v delo v središče posameznikovega življenja, zato brezposelnost ne pomeni samo znižanje življenjskega standarda, čeprav to nezaposleni občutijo najprej. Brezposelnost povzroča tudi vrsto socialnih in emocionalnih težav (izolacija iz dotedanjega okolja, prikrajšanost v kulturnem in družbenem življenju, krčenje človeških stikov, osamljenost in podobno).

»Ko govorimo o izključenosti mladih, imamo v mislih izključenost iz enega in več omenjenih življenjskih področij, ko mladi v omenjenem smislu niso sposobni dosegati t. i. družbenih norm in standardov, ki jih družba od njih pričakuje, npr. obiskovati šolanje, pridobiti delo, biti zgledni potrošniki, prispevati na področju interesov in različnih prostočasnih aktivnosti ter si ustvariti lastno družino. Socialna izključenost mladih je tako vedno pogojena s številnimi ekonomskimi, socialnimi, političnimi ter kulturnimi konotacijami in dimenzijami.«

(Silver 1994; Strobel 1996; Viratanen 1998; po Rapuš Pavel 2005: 338)

<http://www.zzsp.org/revija/2005/05-3-329-360.pdf>

Ule (povzeto po Rapuš Pavel 2005: 353) pravi, da so mladi zaradi nezaposlenosti v vse bolj neugodnem socialno-ekonomskem položaju, zmanjšuje se jim status in ugled v družbi, so marginalizirani ter imajo dolgotrajne psihične poškodbe in posledice na samopodobi.

(Ule 2000; po Rapuš Pavel 2005: 353)

<http://www.zzsp.org/revija/2005/05-3-329-360.pdf>

Dalj časa traja obdobje nezaposlenosti, vse več je napetosti in konfliktov. Poleg izgub v materialnem smislu, ki jih prinese izpad dohodka, nezaposlenost pušča posledice na samopodobi, izgubi poklicne identitete, socialni izolaciji in povzroča negotovost glede prihodnosti. Finančna kriza nastala z brezposelnostjo pa s sabo prinese tudi družinske težave.

D'Angella in Guglielminotti (povzeto po Rapuš Pavel 2005: 354) opozarjata, da so rezultati študij v različnih evropskih državah pokazali, da je psihosocialno zdravje mladih brez zaposlitve ogroženo drugače kot pri odraslih brezposelnih osebah. Za razliko od drugih rizičnih skupin pri mladih v začetnem obdobju ni vidnih psihosocialnih posledic na duševno zdravje, saj niso izgubili psiholoških izkušenj, ki jih prinese delo, so pa izgubili pričakovanja za prihodnost, kar je posledično relevanten dolgoročni vpliv na psihosocialno zdravje te rizične skupine. <http://www.zzsp.org/revija/2005/05-3-329-360.pdf>

Svojo izkušnjo brezposelnosti Cvetka Škafar opiše takole: »Eni najdejo delo, drugi ne. Brezposelni zelo cenijo čustveno podporo. Ta jim pomaga, da niso osamljeni in ne postanejo apatični. Tako tudi lažje prebrodijo izgubo samospoštovanja, ki jih pogosto doleti, če se primerjajo z drugimi, ki službe niso izgubili. Preživeti z borimi sredstvi utegne biti težko. Če ne veš izkoristiti svojega prostega časa, ki ti je na voljo, si še bolj zaskrbljen, napet in pri

svojih prijateljih iščeš napake. In kam te to pripelje? Do sovražnosti, pohlepa, sebičnosti.«
(Škafar 1996: 70)

Iskanje zaposlitve je vsekakor stresno in za posameznika predstavlja veliko breme. Če brezposelnost traja dlje časa, pride do socialnih problemov in težav, te pa lahko postanejo predmet socialnega dela. Poleg stisk, ki jih za posameznika predstavlja brezposelnost, se pojavijo tudi raznovrstne odvisnosti, ki brezposelnega še bolj omejijo pri iskanju nove zaposlitve.

1. 3 POTI ZAPOSLOVANJA

Del mehanizma zaposlovanja so kanali zaposlovanja. To so načini zaposlovanja, s katerimi po eni strani iskalci zaposlitve iščejo stik z morebitnimi delodajalci, po drugi strani pa delodajalci iščejo kandidate za prosta delovna mesta.

Najpomembnejši kanali zaposlovanja so:

- a) Javne službe oz. uradi za zaposlovanje: financirani so s strani države in so namenjeni brezposelnim pri iskanju zaposlitve. Njihova osnovna dejavnost je zbiranje in posredovanje informacij o prostih delovnih mestih in iskalcih zaposlitve. Njihova naloga je tudi, da skrbijo za stik med iskalci zaposlitve in delodajalci. Za brezposelne organizirajo izobraževalne in delovne programe ter programe usposabljanja, poleg tega pa svetujejo brezposelnim pri njihovem iskanju zaposlitve.
- b) Zasebne agencije za zaposlovanje: so zasebne organizacije za posredovanje med zaposlovalci in iskalci zaposlitve. Poznamo splošne, specializirane (ki se ukvarjajo s posredovanjem zaposlitev za določene poklice oz. panoge) in visokospecializirane agencije (ki se ukvarjajo z iskanjem strokovnjakov, specialistov). Ukvarjajo pa se tudi s svetovanjem ljudi glede kariere. Usluge, ki jih nudijo zasebne agencije za zaposlovanje, so plačljive.
- c) Oglasi in razpisi v tisku: so univerzalni neposredni formalni kanal, ki se zelo pogosto uporablja pri iskalcih zaposlitve in za vse vrste del, ter delodajalcem služi zlasti kot prvi kontakt, kadar želijo privabiti različne kandidate.
- d) Neposredno spraševanje v podjetjih: je neformalni neposredni kanal, ki je zelo učinkovit. Iskalci zaposlitve neposredno sprašujejo za zaposlitev v podjetjih ali pa v

podjetje pošljejo pisne ponudbe. Če jih podjetja ne potrebujejo, jih vodijo v evidenci kot potencialne kandidate za vnaprejšnja delovna mesta.

- e) Priporočila zaposlenih: tu gre za neformalno posredovanje informacij in priporočil prijateljev, sorodnikov, znancev.
- f) Rekrutiranje s srednjih šol in fakultet, štipendiranje: kadar podjetja vzdržujejo tesne stike s šolami in njihove nadarjene študente štipendirajo oz. jih po končanem šolanju skušajo rekrutirati za zaposlitev.
- g) Profesionalne organizacije, poklicna združenja, sindikati: te organizacije vodijo sezname svojih članov in včasih tudi informacije, kje so člani zaposleni in kakšne delovne izkušnje imajo. Delodajalci tako lahko dobijo pomembne informacije, ki so jim koristne pri iskanju delavcev.
- h) Ostale metode: sem spadajo dnevi odprtih vrat v podjetjih; ponovno pridobivanje delavcev, ki so že kdaj delali v podjetju in podobno. Delodajalci se teh metod poslužujejo v posebnih primerih. (Trbanc 1992: 51–55)

Zaradi nasičenega trga delovne sile, se morajo diplomanti in diplomantke zavedati svoje odgovornosti pri iskanju zaposlitve in se čim bolj angažirati, da bi čim prej prišli do nje. Vse bolj se poudarja pošiljanje pisnih ponudb za zaposlitev, mimo razpisov. Pomembno pa je tudi, da si študenti in študentke že v času študija iščejo pripravništvo in zaposlitev ter navezujejo stike s potencialnimi delodajalci.

Vedno bolj pa se tudi uveljavlja samozaposlitev. Cvetka Škafar v knjigi »*Moja trnova pot do samozaposlitve*« zelo dobro in nazorno opiše svojo pot do samozaposlitve: »Za samostojno opravljanje dejavnosti sem se odločila zaradi iskanja zaposlitve na dolgi rok ter zaradi ekonomske nuje. Ukvarjanje s podjetništvom na področju družbenih dejavnosti je za sedaj izredno težko zaradi množice in nedorečenih in neurejenih zadev s strani države. Veliko bo še potrebno urediti. Počasi ugotavljam, da je le potreben počasen in strokoven pristop pri reševanju celotnega gospodarstva. Prek svoje dejavnosti bom postopoma odkrivala vse čare našega sistema, ki so v tem času dejansko negotovi in izredno zapleteni. Pri vsakem delu je potrebna previdnost in korajža oziroma je v vsakem človeku notranja energija, ki mu pomaga pri odkritju bistvenih elementov. Ti elementi nosijo za sabo glavno vizijo in namen vsakdanjega življenja.« (Škafar 1996: 62, 63)

1. 4 POLITIKA ZAPOSLOVANJA

Moderne socialne države skušajo omiliti napake, ki nastanejo pri delovanju trga delovne sile, pri tem pa uporabljajo različne oblike regulacije. Politika zaposlovanja se deli na aktivno in pasivno.

- Med **aktivno** spadajo različni ukrepi in programi, ki so usmerjeni na usklajevanje ponudbe in povpraševanja po delovni sili in so namenjeni ohranjanju ter ustvarjanju novih delovnih mest, izobraževanju in usposabljanju brezposelnih oseb. Glavni cilj je doseganje in/ali ohranjanje visoke ter stabilne stopnje zaposlenosti.
- Ukrepi **pasivne** politike zaposlovanja so naravnani zaščiti socialnega položaja tako brezposelnih kot zaposlenih. Ukrepi te politike neposredno ne vodijo k zaposlovanju oz. ga neposredno ne spodbujajo. (Kopač 2002: 144–147)

1. 4. 1 Službe zaposlovanja

Javne službe za zaposlovanje so ene najpomembnejših institucij moderne države že od leta 1910 dalje. Njihova naloga je povezovanje povpraševanja na trgu in ljudi, ki iščejo zaposlitev. Glavne naloge služb za zaposlovanje so:

- posredovanje zaposlitev,
- informacije o trgu delovne sile,
- opravljanje programov zaposlovanja,
- izvajanje sistema zavarovanja za primer brezposelnosti.

Delovanje na trgu delovne sile je za vsako državo izredno pomembno. Zato poskušajo na trgu delovne sile posredovati, pri čemer je zavod za zaposlovanje najpomembnejši. Le-ta želi z ukrepi povečati preglednost informacij, olajšati povezavo iskalcev zaposlitev in delodajalcev ter z različnimi ukrepi pomagati tistim, ki so v neenakopravnem položaju na trgu delovne sile. (Glazer, Hazl 2002: 200)

Zavod RS za zaposlovanje ima poleg naloge posrednika med povpraševanjem in ponudbo oz. med delodajalci in delojemalci še druge naloge:

- je glavni izvajalec politike zaposlovanja v državi in tudi običajno najodgovornejši za izvajanje politike trga delovne sile;
- se stalno povezuje med partnerji na lokalni, regijski in državnih ravni.

Da zavod za zaposlovanje lahko opravlja te naloge, mora razvijati vedno bolj prožen strateški način pri celovitem razumevanju delovanja trga ter razvijati zmožnosti za prilagajanje storitev, s čimer se lahko hitreje odzove na spremenjene razmere. (Glazer, Hazl 2002: 217)

1. 4. 2 Javna dela

Pojem javna dela se nanaša na dela, ki jih organizirajo javne avtoritete, imajo bolj ali manj prisilno naravo, za vključene pomenijo vir preživetja in njihovi učinki so splošna družbena korist. Kot taka so javna dela starejša kot trg delovne sile. V modernem pomenu besede, so javna dela ukrep, po katerem posežejo akterji politike zaposlovanja, takrat ko je precejšnje neskladje med ponudbo delovne sile in povpraševanjem, še posebej pa ko določene kategorije brezposelnih dalj časa ne morejo najti zaposlitve. Javna dela pa so poleg tega, da so ukrep politike zaposlovanja, tudi funkcija socialne politike in politike razvoja lokalne skupnosti. V zadnjih desetih letih so se javna dela uveljavila tudi v Sloveniji. Razlogi za njihovo oblikovanje so:

- strukturna neskladja med ponudbo in povpraševanjem po delovni sili,
- nevarnost socialne izključenosti,
- potrebe po določenih storitvah v lokalni skupnosti. (Kolarič, Batič 2002: 95–103)

»Hierarhija ciljev, ki jih želimo v Sloveniji z izvajanjem programov javnih del doseči, je:

- ohraniti in razvijati delovne sposobnosti brezposelnih oseb;
- dvigniti raven znanja, sposobnosti ter spretnosti brezposelnih oseb;
- povečati odgovornost brezposelnih za njihov poklicni razvoj in zaposlitev;
- zagotoviti organizirano pomoč brezposelnih pri iskanju zaposlitve;
- spodbujati prehod programov javnih del v redno dejavnost in s tem samozaposlitev in redno zaposlitev;
- spodbuditi razvoj lokalnih skupnosti in storitev za občine.« (Kolarič, Batič 2002: 305)

1. 4. 3 Sistem socialne varnosti za primer brezposelnosti

Pravica do socialne varnosti je ena izmed temeljnih socialnih pravic, s katero se zagotavlja dohodkovna varnost upravičencem med njihovo nezmožnostjo za delo. Brezposelnim osebam se socialna varnost zagotavlja z dvema sistemoma, ki se medsebojno prepletata:

- Prvi se imenuje **sistem socialnega zavarovanja za primer brezposelnosti**. Njegov cilj je predvsem ohranjanje relativnega družbenega položaja zavarovanih oseb. Po tem sistemu sta ponavadi opredeljeni dve denarni dajatvi: denarno nadomestilo in denarna pomoč.
- Drugi pa **sistem socialnih pomoči**. Cilj tega je predvsem zagotavljanje eksistenčnega minimuma upravičencev.

Sistemi socialnega zavarovanja za primer brezposelnosti in njegove denarne dajatve vplivajo na delovanje trga delovne sile. Zato se vse pogostejše pojavlja strah, da visoka nadomestila in dolgotrajna upravičenost negativno vplivata na trg delovne sile in povzročata vztrajanje v brezposelnosti.

Različni tipi države blaginje (liberalni, konservativno-korporativistični in socialdemokratski) imajo vzpostavljena različna razmerja med sistemom socialnega zavarovanja in sistemom socialnih pomoči. Zaradi podaljševanja trajanja brezposelnosti države vse pogostejše vsebino pravic in dolžnosti, prilagajajo dejanskemu stanju brezposelnosti. Zato je v zadnjih letih mogoče zaznati zaostrovanje pogojev za pridobitev dajatev in omejevanje višine in trajanja denarnih dajatev za čas, ko je brezposelna oseba pasivna, ter uvajanje dajatev, ki so pogojena z aktivnostjo brezposelne osebe. (Kopač 2002: 150–160)

1. 5 ZAPOSLOVANJE PO KONČANEM ŠOLANJU

1. 5. 1 Pomembnost izobraževanja za zaposlovanje

»Izobraževanje je načrtna in sistematična dejavnost, z vzgojnim namenom in z namenom izpopolnjevanja znanja.« (ES 1990: 216)

Izobraževanje je glavno sredstvo za zmanjševanje strukture brezposelnosti in v politiki zaposlovanja zavzema vse pomembnejše mesto. Države, ki želijo ohraniti stik z razvitim svetom in se prilagajati spremembam, morajo temu prilagajati tudi izobraževalni sistem. Globalizacija jih je potisnila v tekmo z novimi tehnologijami, s tem pa tudi v tekmo za

usposabljanje delovne sile, ki je sposobna z njimi delati in jih razvijati. Tem spremembam klasično zasnovano izobraževanje vse težje sledi. Zato mora tako majhna država, kot je Slovenija, skrbeti, da s pomočjo izobraževanja sledi tehnološkemu razvoju in da ne ostaja za razvitimi. (Svetlik, Lorenčič 2002: 276)

»Z intenzivnimi gospodarskimi, tehnološkimi in socialnimi spremembami postajata ustrezno znanje in kvalifikacije vse pomembnejša dejavnika gospodarskega in družbenega razvoja in s tem kakovosti življenja posameznikov in socialnih skupin. Uveljavljalo se je spoznanje, da znanje pridobljeno v mladosti, ne zadostuje več, ampak ga je potrebno prilagoditi in dopolnjevati vse življenje, kar v sistemu izobraževanja zagotavlja posebno mesto permanentnemu in vseživljenjskemu izobraževanju.« (Ivančič 1995: 45)

Jakob Krištof Počivavšek (2005: 37) poudarja pomen prožnosti izobraževalnega procesa, pri čemer je na podlagi tekočega spremljanja stanja na trgu delovne sile (predvsem glede ponudbe in povpraševanja) ustrezno prilagajati število vpisov v izobraževalne programe, vsebino le-teh in izvajati aktivno promocijo deficitarnih poklicev. Poudarja pa tudi pridobivanje ustreznih delovnih izkušenj že med izobraževanjem. Na tak način postane iskalec zaposlitev bolj zanimiv za delodajalce, povečajo pa se mu tudi zaposlitvene možnosti. To pa je mogoče doseči z večjo povezanostjo delodajalcev z izobraževalnim procesom ter z osebami, ki se izobražujejo.

»Za naložbe v izobraževanje velja tako kot za druge vrste investiranja, da izkazujejo svojo vrednost na trgu. V tem kontekstu so vložki v izobraževanje rentabilni, kolikor mladi diplomanti in diplomantke, ki vstopajo na trg dela s pridobljenimi najvišjimi stopnjami različnih vrst kapitalov – poleg izobrazbenega tudi socialnega in vrednotno-kulturnega – relativno hitro pridobijo ustrezno zaposlitev ali pa se izkažejo za nerentabilne, kolikor takšne zaposlitve ni mogoče pridobiti.« (Podmenik, Černigoj-Sadar, Ivančič 2007: 10)

Nekateri avtorji utemeljujejo, da ekspanzija izobraževanja, ki vodi k hitremu naraščanju deleža spričeval in diplom v populaciji, povzroča upad njihove vrednosti na trgu delovne sile. Statistični podatki kažejo, da se je v zadnjem obdobju zmanjšal delež iskalcev prve zaposlitve brez formalne kvalifikacije, povečuje pa se delež bolje izobraženih, kar pomeni, da se na trgu delovne sile slabšajo razmere za mlade z boljšimi izobrazbenimi dosežki. Kot najpomembnejši vzrok za prijavo nezaposlenosti na zavodu za zaposlovanje je daleč na prvem

mestu nezaposlenost po diplomi, se pravi, iskanje prve zaposlitve. Diplomanti in diplomantke so se tako kljub vložkom v študij in kljub uspešno opravljeni diplomi znašli na težki poti iskanja želene zaposlitve. (Podmenik, Černigoj-Sadar, Ivančič 2007: 5, 13)

1. 5. 2 Zaposlovanje diplomantov in diplomantk

»Kadar se ponudba in povpraševanje po delovni sili kvantitativno ali kvalitativno ne ujameta, govorimo o neravnovesju na trgu delovne sile, o pojavu brezposelnosti pa, kadar je ponudba delovne sile večja od povpraševanja po njej, bodisi zaradi premajhnega povpraševanja po njej (premalo novih delovnih mest) bodisi zaradi neustreznosti ponudbe glede na vrsto povpraševanja po njej.« (Kresal Šoltes, Kresal 1994: 30)

Že vse od 70.-ih let prejšnjega stoletja predstavlja mladinska brezposelnost enega od glavnih problemov večine evropskih držav. Stopnje brezposelnosti pri tej kategoriji vztrajno naraščajo v primerjavi s stopnjami brezposelnosti odrasle delovne sile.

V zadnjem obdobju se v evropskih državah posebej izpostavlja problem zaposlovanja mladih po končanem šolanju. Kljub sodobnemu znanju, ki ga mladi pridobijo tekom šolanja, je njihova nezaposlenost v večini evropskih držav resen ekonomski in družbeni problem.

Tudi v Sloveniji je dolgoročno prisoten trend porasta števila registriranih mladih brezposelnih kadrov z najvišjo izobrazbo.

Darka Podmenik, Nevenka Černigoj-Sadar in Angelca Ivančič (2007: 2–6) govorijo, da se v Sloveniji od začetka devetdesetih let prejšnjega stoletja srečujemo z močno ekspanzijo izobraževanja na sekundarni in terciarni ravni, kar vpliva na povečane izobrazbene zahteve delodajalcev. Mladi pogosto izberejo nadaljevanje izobraževanja tudi zato, da se v neugodnih gospodarskih razmerah izognejo zelo verjetni brezposelnosti.

Veliko izobraženih iskalcev zaposlitve lahko v prihodnosti pričakuje, da bodo razporejeni na slabše plačana in manj stabilna delovna mesta, na katera so se v preteklosti zaposlovali slabše izobraženi.

»Povečane brezposelnosti mladih diplomantov/diplomantk-iskalcev/iskalk prve zaposlitve ni mogoče neposredno povezovati s porastom obsega diplomiranih. Po podatkih statističnega urada RS se je v petletnem obdobju 1998–2003 sicer pomembno povečalo število diplomantov in diplomantk v terciarnem izobraževanju (visokošolski strokovni, univerzitetni

dodiplomski in magistrski podiplomski študij) za 88 odstotkov. V zadnjih letih pa porast diplomantov/diplomantk skoraj stagnira; leta 2005 jih je diplomiralo le 4 odstotke več kot leta 2003. Gledano po področjih izobraževanja se je v obdobju 1998–2005 povečevalo število diplomantov in diplomantk le na področju družbenih ved, poslovnih ter upravnih ved in socialnega dela.« (Podmenik, Černigoj-Sadar, Ivančič 2007: 15)

1. 5. 2. 1 Dejavniki, ki vplivajo na zaposlitvene možnosti mladih so:

- Povečana ponudba in povpraševanje po študentski delovni sili, ki ima za dolgoročno posledico zmanjševanje števila delovnih mest za mlade diplomante in diplomantke.
- Pripravljenost iskalcev študentskega dela za opravljanje vsebinsko zelo različnih del v nestalnih in atipičnih oblikah, in to ne glede na študijske prioritete iskalcev del, kar je sovpadalo s povečanjem zanimanja delodajalcev za tovrstno zaposlovanje.
- Zaradi socialnih in finančnih ugodnosti, ki jih imajo študenti in velikega povpraševanja zaposlovalcev po iskalcih občasnih del na študentskem trgu dela so nekateri študenti bili pripravljeni zavlačevati z zaključitvijo dodiplomskega študija ali pa so celo vpisovali dodatne študijske programe.
- Širitev študentskega trga je prispevala k uveljavljanju posebnih vzorcev ravnanja zaposlovalcev s študentsko delovno silo, hkrati pa tudi omogočala prenos teh vzorcev na diplomirane iskalce zaposlitve.
- Porast ponudbe diplomantov in diplomantk na slovenskem trgu dela in večanje števila tistih, ki ne morejo najti vsebinsko ustreznih in stabilnih zaposlitev.
- Prilagoditev zaposlovalcev zase ugodnejšim razmeram na študentskem trgu dela z relativno »nižjo« kulturo ravnanja z mladimi kadri. Zaposlovalci nizko ali neustrezno vrednotijo znanje in inovativnosti, s katero razpolagajo mladi, še posebej tisti z diplomo, ne upoštevajo socialnega in kulturnega kapitala iskalcev zaposlitve, zaposlovanje za nedoločen čas nadomeščajo z netipičnimi fleksibilnimi oblikami zaposlitev v svojo korist.
- Zaradi zaposlovalske kulture, ki ni v prid mladim iskalcem zaposlitve, prihaja do negativnih posledic, kot so: podaljševanje časa študija in časa prehoda iz študija v zaposlitev mladih (potencialnih) kadrov; upad stalnih zaposlitev in s tem povezane demografske posledice, kot so odločitve mladih za družino in potomce; polarizacija med zaposlitvenimi možnostmi in diferenciacija med bolj in manj uspešnimi kategorijami mladih iskalcev zaposlitve.

- Negativne izkušnje z delodajalci in podzaposlenost (opravljanje zaposlitev za določen ali krajši čas, prisilna izbira del, podplačevanje) nekaterih kategorij mladih diplomiranih iskalcev zaposlitve pa na daljši rok vodijo v marginalizacijo teh kategorij. (povzeto po Podmenik, Černigoj-Sadar, Ivančič 2007: 13, 14)

Svetlik pravi: »Pričakujemo lahko, da bo v prihodnje izobražena in fleksibilna študentska delovna sila, tako kot v nekaterih državah EU, predstavljala resno konkurenco mladim, ki iščejo zaposlitev po zaključenem izobraževanju.«

<http://www.umar.gov.si/projekti/sgrs/raziskave/is.html>

Dijaško in študentsko delo je za delodajalce najcenejša oblika vključevanja delavcev, saj je nižje obdavčeno kakor druge oblike dela po pogodbi ali zaposlitve, poleg tega pa imajo delodajalci do njih najmanj obveznosti. Tako je postala izobražena in poceni delovna sila konkurenca drugim delavcem, še posebej slabše izobraženim mladim, ki iščejo zaposlitev, to pa vpliva na brezposelnost mladih. Delo preko študentskega servisa je za študente in študentke le redko pridobivanje ustreznih (profesionalnih) delovnih izkušenj, saj je večinoma zgoščeno v neugodnem delovnem času ali ob koncu tedna (npr. delo v velikih nakupovalnih in zabaviščnih centrih, trgovinah in restavracijah ter na bencinskih črpalkah), je telesno naporno (npr. v proizvodnji, pri selitvah) in podobno, tako da mladim po zaključku študija večinoma ne olajša prehoda v primerno zaposlitev. (Trbanc 2005: 29, 30)

Martina Trbanc (2005: 14) pravi, da šele uspešen prehod v bolj ali manj stabilno zaposlitev namreč mlade dejansko postavi med enakopravne člane družbe, saj jim prav zaposlitev zagotavlja socialno-ekonomsko neodvisnost, hkrati pa jim daje možnost dolgoročnega načrtovanja življenja, kariere, družine, bivalnih razmer in podobno.

Danilo Kozoderč (2005: 9) meni, da imajo mladi sicer pred starejšimi iskanci zaposlitve precej prednosti, saj so prilagodljivi, pogosto znajo tuje jezike in obvladajo delo z računalnikom. Problem pa nastane zaradi pomanjkanja delovnih izkušenj in delovne usposobljenosti, zaradi česar jim ponujajo nestalno zaposlitev, ki zagotavlja le nižjo stopnjo socialne varnosti ter ponavadi manj možnosti za napredovanje in izobraževanje. Problem pomanjkanja delovnih izkušenj izpostavlja tudi Ursula Markham (1994: 115). Kako naj potem mladi pridejo do izkušenj, če jim nihče ne da priložnosti, da jih pridobijo? Delovne izkušnje vodijo v začaran krog, saj so iskalcem zaposlitve brez izkušenj vrata na trg delovne sile skoraj povsem zaprta.

Verša ugotavlja, da so delovne izkušnje kot drugi najpomembnejši vstopni pogoj opredeljene za 59 % zaposlitev v poklicih strokovnjakov.

(Verša 1999, po Podmenik, Černigoj-Sadar, Ivančič 2007: 8)

Zelo pomembno je pridobivanje izkušenj s prostovoljnim delom, vendar nastane problem, ker mnogi delodajalci teh izkušenj ne priznavajo. Mladi, ki iščejo svojo prvo zaposlitev, običajno niso povsem brez delovnih izkušenj. Pridobijo si jih lahko z praktičnim delom med šolanjem oz. študijem, s počitniškim in prostovoljnim delom ter opravljanjem raznih študentskih del. Problem priznavanja študentskega dela za delovne izkušnje je v tem, da velikokrat te izkušnje niso vezane na poklicno področje, za katero so se izobraževali in na katerem iščejo zaposlitev, zato jim pri iskanju zaposlitve ne koristijo. Mnogi začnejo razmišljati o konkretni zaposlitvi tik pred koncem oz. šele po koncu študija in se prav tako navadno ne zavedajo različnih možnosti vzpostavljanja stika z morebitnimi delodajalci in da bi si poiskali delo, ki jim bo v prihodnosti pripomoglo k lažjemu iskanju zaposlitve in pri širjenju njihovega znanja in izkušenj.

Martina Trbanc (2005: 16) pa poleg delovnih izkušenj, ki jih je posameznik opravljal, poudarja tudi številna dodatna znanja in spretnosti, ki jih posameznik aktivira, uporabi in poveže v kompleksnih, raznovrstnih in nepredvidljivih okoliščinah.

1. 5. 3 (Ne)deficitarnost posameznih študijskih področij

O nedeficitarnosti študijskih področij govorimo takrat, ko ponudba iskalcev in iskalk zaposlitev z nekega področja pomembno presega povpraševanje. Trg dela je nestabilen in dolgoročno nepredvidljiv. V času tranzicije in prilagajanja državne uprave evropski zakonodaji je bilo povpraševanje po diplomantih in diplomantkah družbenih in poslovnih ved, prava in ekonomije povečano, po podatkih iz zadnjih let pa prav na teh področjih prihaja do presežka diplomiranih iskalcev/iskalk zaposlitve na trgu dela.

Študijske smeri, s katerih prihajajo diplomati in diplomantke, po katerih ni ustreznega povpraševanja po zaposlitvi, je mogoče določiti z uporabo treh kazalcev:

- deležem brezposelnih in na zavodu prijavljenih mladih diplomantov/diplomantk glede na vse prijavljene mlade diplomante/diplomantke,
- trendom porasta števila brezposelnih na posameznem študijskem področju in s primerjavo med številom diplomantov/diplomantk na posamezni smeri,

- številom prijavljenih brezposelnih mladih diplomantov/diplomantk v posameznem letu. (Podmenik, Černigoj-Sadar, Ivančič 2007: 13, 14)

Tabela 1. 1 Število brezposelnih socialnih delavcev/delavk po Območnih službah Zavoda RS za zaposlovanje na dan 30.9.2007

Naziv strokovne izobrazbe					
Območne službe Zavoda RS za zaposlovanje	Socialni delavec/ka	Socialni delavec/ka specialist/ka	Dipl. socialni delavec/ka	Dipl. socialni delavec/ka (VS)	Univ. dipl. socialni delavec/ka
Celje	3	1	7	5	4
Koper	6	-	4	5	1
Kranj	3	-	3	1	4
Ljubljana	30	-	27	18	10
Maribor	4	-	4	5	3
Murska Sobota	2	-	-	2	1
Nova Gorica	7	-	2	5	5
Novo mesto	2	-	4	5	2
Ptuj	2	2	5	-	2
Sevnica	1	-	3	4	1
Trbovlje	2	-	4	5	2
Velenje	4	-	5	4	1

Tabela 1. 2 Registrirani brezposelni socialni delavci/delavke v Sloveniji na dan 31.7.2007

Naziv poklicne oz. strokovne izobrazbe	Vsi	Ženske	Iskalci/ke prve zaposlitve
Socialni delavec/ka	62	47	-
Dipl. socialni delavec/ka	78	73	22
Univ. diplomirani socialni pedagog/pedagoginja	30	29	9
Dipl. socialni delavec/ka (VS)	78	72	27
Univ. diplomirani socialni delavec/ka	43	42	18
Skupaj	291	263	76

Vir: Zavod RS za zaposlovanje

Vpogled v statistiko podatkov razkriva, da je glede na velikost območne službe največ brezposelnih socialnih delavcev/delavk v Ljubljani. Preseneča pa nas, da je toliko brezposelnih socialnih delavcev/delavk prijavljenih na območnih službah Zavoda RS za zaposlovanje Velenje, Koper in Nova Gorica.

V Sloveniji je bilo na dan 31. 7. 2007 na Zavodu RS za zaposlovanje prijavljenih kar 291 brezposelnih socialnih delavcev/delavk, od tega je bilo 76 iskalcev/iskalk prve zaposlitve.

Čeličeva ugotavlja (2005: 72), da so bili v povprečju leta 2004 v Sloveniji na 10.000 prebivalcev zaposleni štirje socialni delavci/delavke, največ, kar 15 na 10. 000 prebivalcev, jih je bilo zaposlenih na območju Murske Sobote, v Ljubljani na primer osem, v Mariboru in Celju po sedem, po dva na 10.000 prebivalcev sta bila zaposlena v Brežicah, Slovenski Bistrici in Velenju in samo eden na Jesenicah.

Štiriletni visokošolski študijski program socialnega dela je od leta 1994 dalje končalo poldrugi tisoč diplomantov in diplomantk. V zadnjih letih na Fakulteti za socialno delo vsako leto zaključi študij okrog 180 diplomantov in diplomantk visokošolskega strokovnega programa, zato se teoretično na trgu delovne sile letno pojavi kakšnih 180 diplomiranih socialnih delavcev/delavk. V praksi je ta številka nekaj manjša, saj so nekateri diplomanti/diplomantke izrednega študija že zaposleni na delovnih mestih socialnih delavcev/delavk. Med nove iskalce zaposlitve ne štejemo tudi dosedanjih univerzitetnih diplomiranih socialnih delavcev/delavk, saj so si doslej vsi morali univerzitetno diplomo pridobiti po visoki strokovni izobrazbi. Čeprav je dejanske potrebe po socialnih delavcih/delavkah težko ugotoviti, pa dogajanje na trgu delovne sile kaže, da povpraševanje po socialnih delavcih/delavkah ne more slediti ponudbi diplomantov in diplomantk.

Na osnovi razmerja med številom diplomantov in diplomantk socialnega dela, novih delovnih mest, opravljenih pripravništev ter strokovnih izpitov je Čeličeva (2005: 76) ocenila, da bi se leta 2000 lahko teoretično zaposlila še dobra polovica vseh diplomantov in diplomantk, leta 2004 pa samo še četrtnina. Ugotovila je tudi, da je bila leta 2004 večina novih delovnih mest namenjena pripravnikom, obenem pa se je z leti zmanjševalo število diplomantov, ki so opravili pripravništvo in strokovni izpit.

1. 5. 4 Zaposlovanje mladih v fleksibilnih oblikah zaposlovanja

Med mladimi izstopa zaposlitev za določen čas, ki je dobesedno rezervirana za mlado populacijo. Ignjatović (2002: 190) pravi, da hitrejše menjavanje zaposlitve zanje pomeni drugačen in relativno sprejemljiv življenjski stil (saj takega, ki vsebuje komponento redne

zaposlitve, niti ne poznajo), ki pomeni prenos iskanja potrditve lastne identitete s trga delovne sile na druga področja.

Tudi tistih zaposlenih, ki so v času študija in/ali po diplomi dalj časa zaposleni oz. zaposleni pri istem delodajalcu in na istem delovnem mestu, delodajalci ne zaposlijo za nedoločen čas.

Mladi se pogosto zaposlujejo v fleksibilnih oblikah zaposlitve, v katerih se znajdejo ob prehodu iz šolanja v zaposlitev in v prvih letih kariere na trgu delovne sile. Številni mladi nimajo druge izbire kot, da sprejmejo zaposlitev v negotovih zaposlitvah. Večinoma opravljajo dela, ki niso neposredno povezana s smerjo študija kot tudi ne z njihovimi aspiracijami in načrtovanjem poklicnih karier in to kljub temu, da si diplomanti in diplomantke prizadevajo in želijo zaposliti. Zaradi takšnih razmer dobi večina izkušnjo, da se mora prilagajati potrebam delovnega trga, bodisi glede na vrsto ter področje dela bodisi na vrsto in področje zaposlitve. S takšnim prilaganjem so prisiljeni spreminjati osebne aspiracije in profesionalne načrte glede vsebine, vrste in načina dela kot tudi glede potencialnih delodajalcev. (Podmenik, Černigoj-Sadar, Ivančič 2007: 6)

1. 5. 5 Pripravištvo

Iskanje pripravništva je v današnjem času zelo naporno in za mnoge dolgotrajno. Mladi so po končanem šolanju v preteklosti veliko hitreje in lažje prišli do dela. Danes pa mladi zaradi dolgotrajnega iskanja prve zaposlitve oz. pripravništva izgubijo samozavest in postanejo nezaupljivi v svoje kompetence. Zato Irena Skamen (1995: 9) opozarja, kako pomemben je prvi stik mentorja s pripravnikom in da le-ta lahko dobi občutek, da je mentor človek, ob katerem bo lahko rasel, ko bo na delovnem mestu uveljavljal znanje, pridobljeno na šoli. Na tem mestu Skamenova še posebej poudarja pomen pohvale pripravnika kot najboljšo vzpodbudo za delo.

»Pripravištvo ureja način vključevanja mladih v njihovo prvo zaposlitev. Številni mladi namreč svojo delovno kariero začnejo ravno z pripravništvom. Zakon ga opredeljuje kot prvo zaposlitev ustrezno vrsti in stopnji strokovne izobrazbe (Zakon o delovnih razmerjih 1990, 19. člen), njegovo bistvo pa je časovna omejenost. Zaposlitev za določen čas oz. za čas pripravništva po eni strani delodajalcu omogoča presojo delavčeve ustreznosti, po drugi strani pa mlademu delavcu zagotavlja vpogled v celotni delovni proces.« (Trbanc, Verša 2002: 357)

Znano je, da diplomanti in diplomantke socialnega dela zelo težko pridejo do pripravništva, velikokrat so primorani sprejeti neplačano oz. volontersko pripravništvo, da bi si tako zagotovili opravljanje strokovnega izpita. Pripravništvo se nam zdi pomembno in dobro je, da ga diplomanti in diplomantke po študiju opravljajo, saj si s pomočjo mentorja pridobijo potrebne izkušnje za kasnejše strokovno delo. Bile pa bi potrebne spremembe v financiranju pripravništva, saj pogosto slišimo, da bi nas organizacije rade sprejele, vendar država nameni premalo sredstev. Na centru za socialno delo sprejmejo le enega pripravnika na leto.

2 PROBLEM

Konec 80.-ih prejšnjega stoletja je na trgu delovne sile prišlo do sprememb, med katerimi so najpogostejše izrazito povečano število brezposelnih in stopnje brezposelnih ter poklicne spremembe. Zato so v Sloveniji pričeli z ukrepi aktivne politike zaposlovanja, s katero so poskušali zmanjšati število brezposelnih. Kljub ukrepom, ki jih v politiki zaposlovanja namenijo izboljšanju stanja, je v Sloveniji dolgoročno prisoten trend porasta števila bolj izobraženih kadrov. Kot najpomembnejši vzrok za prijavo nezaposlenosti na zavodu za zaposlovanje je daleč na prvem mestu prav nezaposlenost po diplomi, se pravi, iskanje prve zaposlitve. Težave pri iskanju prve zaposlitve se pojavijo tudi zaradi pomanjkanja delovnih izkušenj, katerim pa delodajalci dajejo vedno večji pomen. Študentska populacija sicer že med šolanjem prehaja na trg delovne sile (delo preko študentskega servisa), vendar si tam ne pridobijo ustreznih delovnih izkušenj, ki bi jim kasneje pomagale pri iskanju zaposlitve.

Brezposelnost lahko v življenju posameznika predstavlja veliko oviro, saj mu onemogoča samostojno življenje in ustvarjanje lastne družine. Vpliva tudi na nizko samopodobo, ustvarjalnost, izgubo socialnih in kulturnih stikov, izgubo poklicne identitete in povzroča negotovost glede prihodnosti.

Z raziskavo bomo poskusili ugotoviti, kakšno je dejansko stanje zaposlenosti diplomantov in diplomantk Fakultete za socialno delo. Zanimajo nas naslednje splošne teme: zaposlitev, izkušnje pri iskanju zaposlitve, pripravništvo in strokovni izpit, izobraževanje po diplomi na Visoki šoli za socialno delo ter želje in predlogi v zvezi z zaposlovanjem. Tako želimo ugotoviti, v kolikšni meri se diplomanti in diplomantke izobražujejo po diplomi na Visoki šoli za socialno delo, ali so zaposleni/zaposlene in kje delajo ter če opravljajo delo na delovnih mestih, ki zahtevajo izobrazbo socialni delavec/delavka. Od tistih anketiranih, ki so zaposleni, želimo izvedeti, ali so zadovoljni s sedanjo zaposlitvijo in zaslužkom. Želeli smo izvedeti, koliko jih je že opravilo pripravništvo, na kakšne načine so ga iskali, ali so se tam, kjer so opravljali pripravništvo, tudi zaposlili in kakšne so bile njihove težave in izkušnje pri iskanju zaposlitve, ter kaj jim je pri iskanju zaposlitve pomagalo. Diplomante in diplomantke pa smo vprašali tudi po predlogih glede sprememb študijskega programa in politike zaposlovanja, da bi po končanem študiju na Fakulteti za socialno delo lažje prišli do zaposlitve.

Poleg tega smo se odločili, da bomo primerjali diplomante in diplomantke rednega in izrednega študija. Pri določenih vprašanjih bomo naredili primerjavo tudi glede na leto

diplomiranja. Anketni vprašalnik nam je izpolnilo precej več žensk kot moških, zato bomo v predstavitvi metodologije in rezultatov uporabljali ženski spol, ki velja za vse diplomante in diplomantke.

Hipoteze smo oblikovali na podlagi našega subjektivnega zanimanja in sklepanja.

Naše hipoteze so:

Izobraževanje po diplomi na Visoki šoli za socialno delo

H₁: Večina diplomantk se po diplomi dodatno strokovno izpopolnjuje.

Zaposlitev

H₂: Diplomantke izrednega študija so v večji meri zaposlene kot diplomantke rednega študija.

H₃: Večina diplomantk je zaposlenih v socialnem varstvu.

H₄: Diplomantke izrednega študija dobijo v večji meri svoji izobrazbi ustrezno delo kot diplomantke rednega študija.

Izkušnje pri iskanju zaposlitve

H₅: Diplomantke rednega študija imajo zaradi neuspešnega iskanja zaposlitve v večji meri težave z denarjem.

Pripravnništvo in strokovni izpit

H₆: Večina diplomantk se ne zaposli v organizaciji, kjer so opravljale pripravništvo.

Želje in predlogi v zvezi z zaposlovanjem

H₇: Večina diplomatk si želi delati z otroki in mladostniki.

3 METODOLOGIJA

3.1 VRSTA RAZISKAVE IN SPREMENLJIVKE

Z raziskavo smo želeli pridobiti podatke o diplomantkah Visoke šole za socialno delo: splošni podatki, izobraževanje po diplomi na Visoki šoli za socialno delo, zaposlitev, izkušnje pri iskanju zaposlitve, pripravnništvo in strokovni izpit ter želje in predlogi v zvezi z zaposlovanjem.

Raziskava je:

- deskriptivna ali opisna: opisujemo zaposlitveni položaj socialnih delavcev/delavk danes;
- kvantitativna: s pomočjo vprašalnika bomo dobili podatke, ki jih bomo prešteli in kvantitativno obdelali;
- komparativna ali primerjalna: primerjali bomo diplomantke, ki so glede načina študija bile redne oz. izredne študentke
- kvalitativna: odgovore na odprta vprašanja iz vprašalnika smo analizirali na besedni (kvalitativni) način. Na osnovi analize tega kvalitativnega gradiva smo napisali glavne ugotovitve glede sprememb študijskega programa na Fakulteti za socialno delo in glede sprememb politike in prakse zaposlovanja, da bi diplomanti in diplomantke lažje prišli do zaposlitve.

Ugotavljali smo stanje naslednjih spremenljivk:

1. Osnovne spremenljivke:

- spol
- način študija
- starost v času anketiranja
- leto diplomiranja na visokošolskem študiju na FSD
- kraj bivanja

2. Odvisne spremenljivke:

Izobraževanje po diplomi na Visoki šoli za socialno delo:

- pridobitev naziva univerzitetni diplomirani socialni delavec
- študij na drugem podiplomskem oz. dodiplomskem študijskem programu
- strokovno izpopolnjevanje na področju socialnega dela in na drugih področjih
- načini strokovnega izpopolnjevanja

Zaposlitev:

- zaposlenost
- področje zaposlitve
- menjava zaposlitve
- vpliv diplome k ustreznijemu delovnemu mestu
- zadovoljstvo z zaposlitvijo
- zadovoljstvo z dohodkom
- načini preživljanja
- vključitev v programe zavoda za zaposlovanje

Izkušnje pri iskanju zaposlitve:

- čas iskanja zaposlitve
- načini iskanja zaposlitve
- število prijav oz. pogovorov za zaposlitev
- vpliv neuspešnega iskanja zaposlitve
- pomoč pri iskanju zaposlitve
- pomoč študijske prakse in/ali prostovoljnega dela pri iskanju zaposlitve

Pripravištvo in strokovni izpit:

- opravljanje pripravništva
- pomoč pri iskanju pripravništva
- čas čakanja na pripravništvo
- področja opravljanja pripravništva
- morebitna zaposlitev po končanem pripravništvu
- opravljanje strokovnega izpita

Želje in predlogi v zvezi z zaposlovanjem

- zaposlitev glede na ustanovo
- zaposlitev glede na življenjska obdobja uporabnikov
- zaposlitev glede na skupine uporabnikov
- zaposlitev glede na problemska področja

- spremembe v okviru študijskega programa za lažjo pot do zaposlitve
- spremembe v politiki in praksi zaposlovanja
- predlogi, pripombe, sporočila

3. 2 MERSKI INSTRUMENTI IN VIRI PODATKOV

Podatke smo zbrali s pomočjo merskega instrumenta, v obliki anketnega standardiziranega vprašalnika (priloga 10. 1). Vprašalnik je sestavljen iz 27 vprašanj zaprtega tipa in iz 6 vprašanj odprtega tipa.

Vprašalnik je razdeljen na 6 sklopov:

- splošni podatki (3 vprašanja),
- izobraževanje po diplomi na Visoki šoli za socialno delo (5 vprašanj),
- zaposlitev (9 vprašanj),
- izkušnje pri iskanju zaposlitve (6 vprašanj),
- pripravništvo in strokovni izpit (6 vprašanj),
- želje in predlogi v zvezi z zaposlovanjem (4 vprašanja).

3. 3 POPULACIJA

Populacijo predstavljajo diplomanti in diplomantke, ki so zaključili visokošolski program v času od januarja 2003 do aprila 2006. Skupaj je bilo 524 diplomantov in diplomantk. Vzorec smo določili tako, da smo izmed vseh diplomantov in diplomantk izbrali vsakega četrtega. Tako smo v vzorec dobili 131 diplomantov in diplomantk.

3. 4 ZBIRANJE PODATKOV

Podatke smo zbirali preko poštne ankete, ki smo jo pošiljali v mesecu aprilu 2007. Pri reševanju ankete je bila zagotovljena anonimnost diplomantk.

Skupno smo prejeli 86 izpolnjenih vprašalnikov, od katerih trije niso bili popolni in smo jih zato izločili (manjkajoči podatki, napačno razumevanje vprašanj, npr. da so pripravništvo pisali kot zaposlitev). V analizo smo vključili le popolne vprašalnike, torej vprašalnike, ki so imeli izpolnjena vsa polja in so bili primerni za statistično obdelavo.

V nadaljevanju je grafično predstavljena struktura anketiranih, katerih izpolnjena anketa je bila veljavna glede na različne kriterije. Vprašalnik je izpolnilo 76 žensk (92 %) in 7 moških (8 %) med katerimi je bilo 48 tistih, ki so končale redni študij (57,8 %) in 35 diplomantk, ki so končale izredni študij (42,2 %). Takšno zastopanje spolov smo pričakovali, saj se na Fakulteto za socialno delo vpisuje večji odstotek žensk kot moških, zato v nadaljevanju pišemo o diplomantkah, vendar pri tem mislimo na oba spola. Največji delež anketiranih predstavljajo diplomantke, ki so diplomirale leta 2005 (38,6 %). Najmanjši pa je delež tistih, ki so diplomirale leta 2006 (9,6 %). Največ anketiranih diplomantk rednega študija je starih od 26 do 31 let (87,5 %). Diplomantke izrednega študija so razporejene med vse starostne razrede, prav tako je največ starih od 26 do 31 let (34,3 %). Po pričakovanju največ anketiranih prihaja iz največjih mest v Sloveniji, in sicer iz Ljubljane, Maribora, Kranja in Celja. Iz območja Ljubljane prihaja kar 38,6 % anketiranih diplomantk.

Graf 3. 1 Struktura anketiranih glede na spol

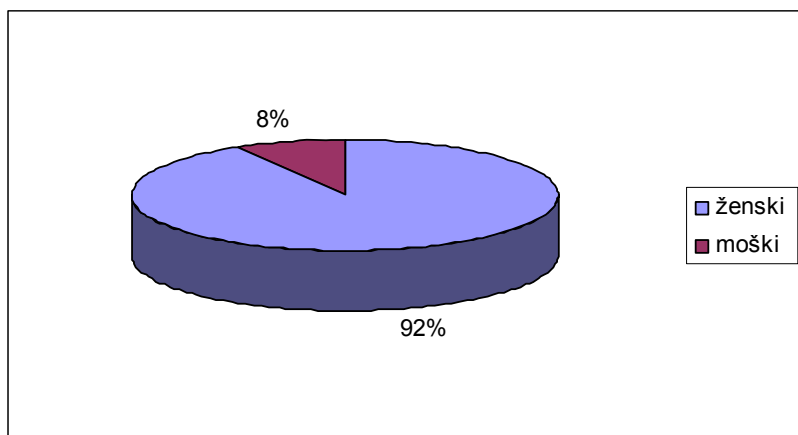

Tabela 3. 1 Struktura anketiranih glede na način študija: izredni, redni študij

STATUS	f	%
redni	48	57,8
izredni	35	42,2
skupaj	83	100

Graf 3.2 Struktura anketiranih glede na način študija

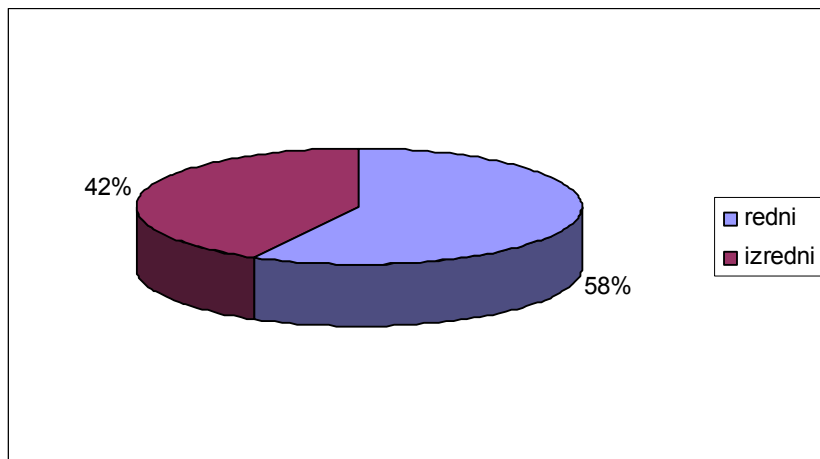

Tabela 3. 2 Struktura anketiranih glede na čas diplomiranja na FSD

	f	%
Leto 2003	23	27,7
Leto 2004	20	24,1
Leto 2005	32	38,6
Leto 2006	8	9,6
skupaj	83	100

Graf 3. 3 Struktura anketiranih glede na čas diplomiranja na FSD

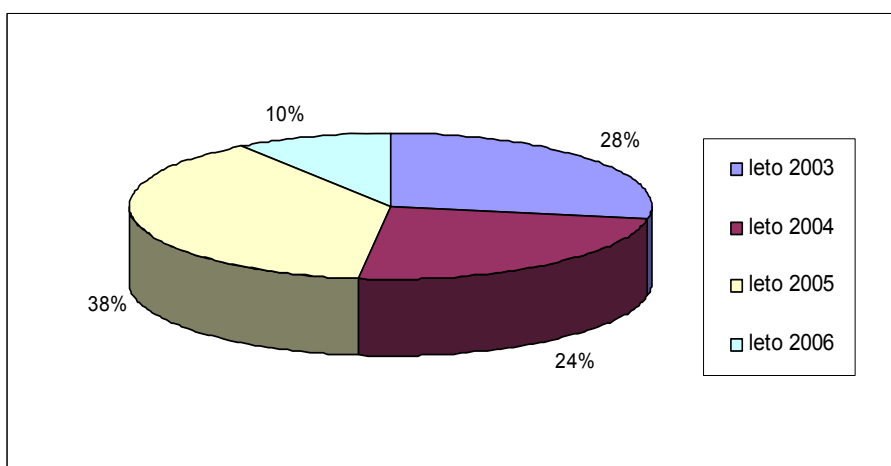

Tabela 3. 3 Struktura anketiranih glede na starost ob izpolnjevanju ankete

	Redni	%	Izredni	%
od 26 do 31 let	42	87,5	12	34,3
od 31 do 36 let	3	6,3	6	17,1
od 36 do 41 let	0	0,0	3	8,6
od 41 do 46 let	1	2,1	5	14,3
od 46 do 51 let	0	0,0	9	25,7
ni odgovora	2	4,2	0	0,0
skupaj	48	100	35	100

Graf 3. 4 Struktura anketiranih glede na starost ob izpolnjevanju ankete

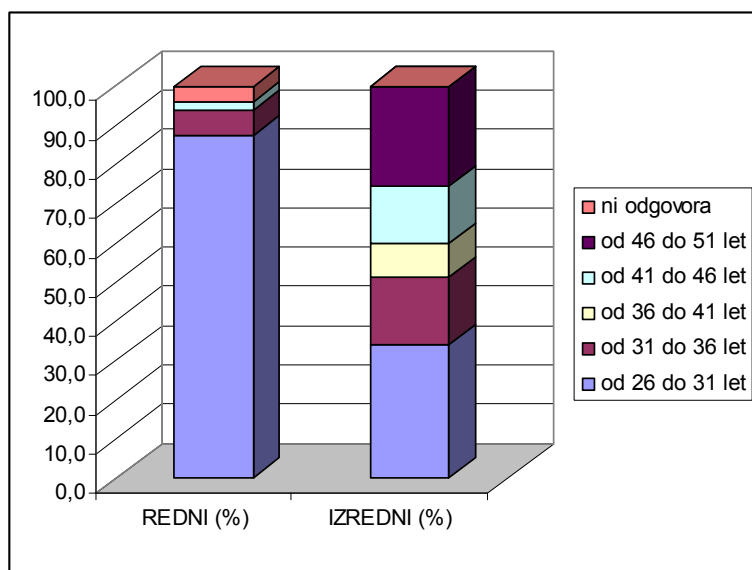

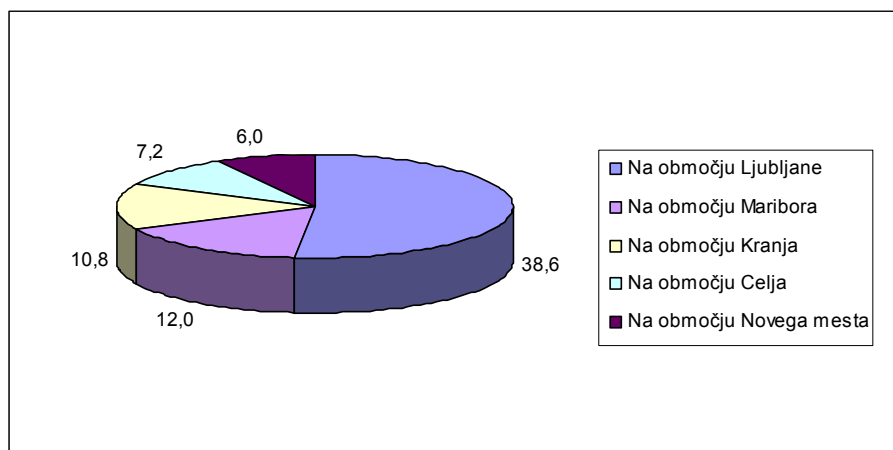
Tabela 3. 4 Struktura anketiranih glede na območje bivanja

	f	%
Na območju Ljubljane	32	38,6
Na območju Maribora	10	12,0
Na območju Celja	6	7,2
Na območju Murske Sobote	3	3,6
Na območju Kranja	9	10,8
Na območju Kopra	2	2,4
Na območju Nove Gorice	4	4,8
Na območju Novega mesta	5	6,0
Na območju koroške	4	4,8
Na območju Ptuja	1	1,2
Na območju zasavja	2	2,4
Na območju Sežane	2	2,4
Na območju notranjske	3	3,6
Ni odgovora	0	0,0
skupaj	83	100

Tabela 3. 5 Najpogostejša območja bivanja

	f	%
Na območju Ljubljane	32	38,6
Na območju Maribora	10	12,0
Na območju Kranja	9	10,8
Na območju Celja	6	7,2
Na območju Novega mesta	5	6,0

Graf 3. 5 Struktura anketiranih glede na najpogostejša območja bivanja

3. 5 OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV

Izpolnjene vprašalnike diplomantk smo analizirali od meseca maja do meseca oktobra 2007. Zbrane podatke smo kvantitativno in kvalitativno obdelali. Kvantitativna obdelava zbranih podatkov je bila ročna in računalniška. Pri računalniški obdelavi smo uporabili računalniški program Microsoft Excel. Za lažjo obdelavo podatkov smo si izbrali kode. Diplomantkam rednega študija smo pripisali kodo 0, izrednim 1. Pri vprašanjih z več možnimi odgovori smo uporabljali kodo 0 in 1. Primer: za vprašanje: »Kako ste se po diplomi še dodatno strokovno izpopolnjevali?« so bili možni odgovori: 8a – z branjem strokovne literature, 8b – z udeležbo na seminarjih, delavnicah, 8c – s prostovoljnim delom, 8d – nisem se dodatno strokovno izpopolnjeval/a, 8e – drugo, kaj, 8f- ni odgovora. Če je diplomantka v vprašalniku obkrožila, da se je dodatno strokovno izpopolnjevala z branjem strokovne literature in s prostovoljnim delom, smo ta dva odgovora kodirali z 1, ostale odgovore pa z 0. Pri vprašanju z enim možnim odgovorom, smo odgovore oštevilčili. Primer: za vprašanje: »Koliko sta vam študijska praksa in/ali prostovoljno delo pomagala pri iskanju zaposlitve?« so bili možni odgovori: 1 – zelo veliko, 2 – veliko, 3 – malo, 4 – zelo malo, 5 – nič, 6 – nisem še iskal/a zaposlitve, 7 – drugo, kaj, 8 – ni odgovora. Če sta diplomantkam študijska praksa oz. prostovoljno delo veliko pomagala pri iskanju zaposlitve, smo odgovor veliko kodirali s številko 2. S pomočjo računalniškega programa smo podatke sešteli in jih po vprašanjih razporedili v tabele. Tistih odgovorov, ki jih ni nihče označil, v rezultatih ne prikazujemo. Grafe in tabele smo naredili s pomočjo Microsoft Excela, besedilo pa smo uredili v Microsoft Wordu. Hipoteze smo preverjali s pomočjo hi-kvadrat preizkusa.

Tri vprašanja (31, 32 in 33) smo analizirali po metodi kvalitativne analize, kjer smo uporabili računalniški program Microsoft Word. Iz odgovorov na vprašanja smo izpisali tiste stavke, ki nazorno prikazujejo spremembe študijskega programa, spremembe v politiki in praksi zaposlovanja ter morebitne predloge in pripombe diplomantk. S stavki, ki opisujejo kaj drugega, se nismo ukvarjali in smo jih izpustili. Odgovori diplomantk so zapisani pristno in brez popravkov. Relevantne dele besedila smo si izpisali in v desni stolpec vsakemu delu pripisali pojem.

Primeri kod izjav diplomantk glede sprememb v okviru študijskega programa:

ŠT.	IZJAVE	POJMI / KODE
59	Potrebno bi bilo čim več prakse.	Premalo prakse
60	Na študiju dobimo veliko teorije, a skoraj nič prakse.	Preveč teorije-premalo prakse
61	Menim, da je praksa najbolj pomembna, saj si preko nje dobimo potrebne izkušnje.	Pomembnost prakse
62	Pri našem študiju je bilo premalo prakse in delanju na praksi.	Premalo prakse
63	Preveč smo bili prepuščeni sami sebi tudi pri iskanju prakse.	Prepuščenost samemu sebi pri iskanju prakse
64	Glede na to da so soc. mreže med institucijami in delodajalci (CSD, DSO) izpopolnjene nam bi profesorji v marsičem lahko priskočili na pomoč.	Pomoč fakultete pri zaposlovanju
65	Manj vpisa.	Prevelik vpis

Pojme iz kodiranja smo razdelili na različne kategorije, pod katere smo zapisali pripadajoče izjave. S tem smo si zagotovili boljšo preglednost pojmov.

Primer ureditve pojmov:

PRAKSA

1. Premalo prakse

3 Premalo prakse.

7 Več ur namenjenih za delovno prakso študentov.

10 V času študija sem zelo pogrešala praktični del programa...

33 Več praktičnega usposabljanja.

39 Še več prakse je za takšen poklic nujno.

48 Veliko več prakse.

51 Več praktičnega dela.

59 Potrebno bi bilo čim več prakse.

62 Pri našem študiju je bilo premalo prakse in delanju na praksi.

- 73 ...pridobiti že tekom študija več izkušenj glede prakse...
- 74 Več prakse (pol leta prakse, pol leta teoretičnega izobraževanja).
- 77 Večja praktična usmeritev FSD-ja.
- 96 Več prakse.
- 103 Mogoče bi bilo potrebnega malo več praktičnega usposabljanja, s katerim bi lahko pridobili tudi pisana potrdila (npr. tudi treningi veščin).
- 111 Še več praktičnega dela in s tem tudi spoznavanja trga delovne sile.
- 113 Potrebno bi bilo več prakse...
- 128 Več praktičnosti.
- 141 Enomesečna praksa v vseh letnikih študija + prostovoljno delo.
- 146 Študent, ki diplomira, nima veliko praktičnega znanja!

2. Pomembnost prakse

- 61 Menim, da je praksa najbolj pomembna, saj si preko nje dobimo potrebne izkušnje.
- 105 Tam, kjer opravljamo prakso, bi nam morali ponuditi pripravništvo in redno zaposlitev, ne pa samo prostovoljno delo, ki ga opravljam zraven študija, zaposlitve na delovnem mestu.
- 109 Večja kot je odgovornost v prostovoljnem delu in menjavi študijskih praks, večja je možnost zaposlitve.
- 136 Spodbujanje študentov v prostovoljno delo in s tem tudi pridobivanje na mreži, ki ti lahko pomaga do zaposlitve.
- 150 Sama sicer nisem zaposlena v SD, ampak mislim, da zelo pomaga pri kasnejši zaposlitvi opravljanje prostovoljnega dela oz. prakse tekom študija.

3. Zadovoljstvo s prostovoljnim delom

- 110 Všeč mi je ker je ogromno prostovoljnega dela, kjer si lahko pridobiš izkušnje.

4. Menjavanje učnih baz

- 107 Obvezno menjavanje študentskih praks vsako leto. Nekateri ostanejo na enem področju vsa štiri leta in so tako seznanjeni samo z enim področjem.

5. Potrebna prenova prakse

- 112 V okviru študijskega programa bi bilo potrebno spremeniti prakso.

S pomočjo kod in kategorij smo napisali glavne ugotovitve. Analiza podatkov je v celoti predstavljena v prilogah.

4 REZULTATI IN INTERPRETACIJA

4.1 INTERPRETACIJA TABEL IN GRAFOV

Izobraževanje po diplomi na Visoki šoli za socialno delo

Tabela 4.1 Pridobitev naziva univ. dipl. soc. del.

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Da	28	58,3	19	54,3	47	56,6
Trenutno sem vpisan/a v diferencialni študijski program na FSD	3	6,3	1	2,9	4	4,8
Ne, nameravam pa se vpisati v diferencialni študij	5	10,4	4	11,4	9	10,8
Ne, ne razmišljam o vpisu	2	4,2	6	17,1	8	9,6
Želel/a bi se vpisati, pa ne izpolnjujem pogojev	8	16,7	5	14,3	13	15,7
Drugo	2	4,2	0	0,0	2	2,4
Skupaj	48	100	35	100	83	100

Iz tabele je razvidno, da si je več kot polovica anketiranih diplomantk že pridobila naziv univ. dipl. soc. del (56,6 %) oz. so trenutno vpisane na ta program (4,8 %). Takšen rezultat nas je presenetil, saj se ta študijski program ne izvaja dolgo, poleg tega pa je za vpis potrebno izpolnjevati določene pogoje (povprečje ocen). Teh pogojev ni izpolnjevalo 15,7 % anketiranih, ki so se želele vpisati na ta program. Med anketiranimi je tudi velik delež takšnih, ki se ne nameravajo vpisati v diferencialni študijski program oz. o tem sedaj še ne razmišljajo (20,4 %).

Graf 4.1 Struktura anketiranih glede na način študija in pridobitev naziva univ. dipl. soc. del.

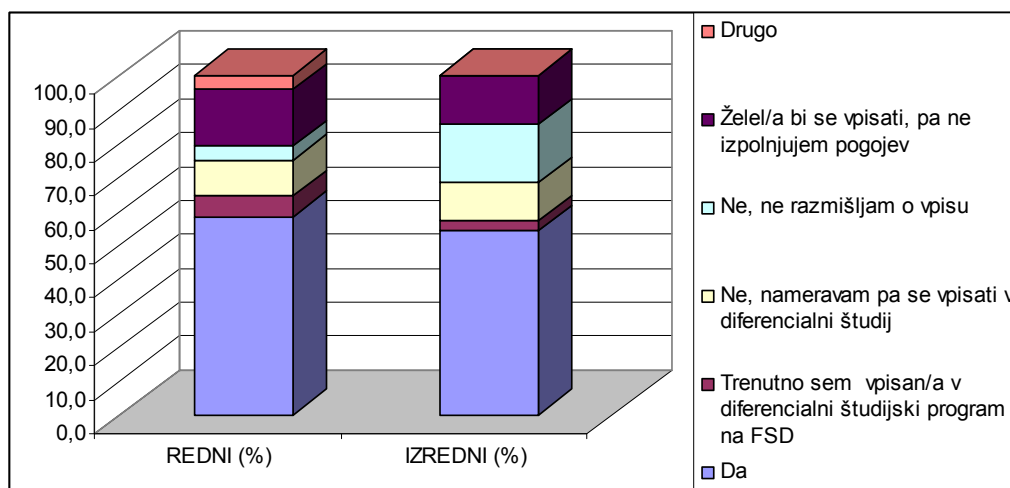
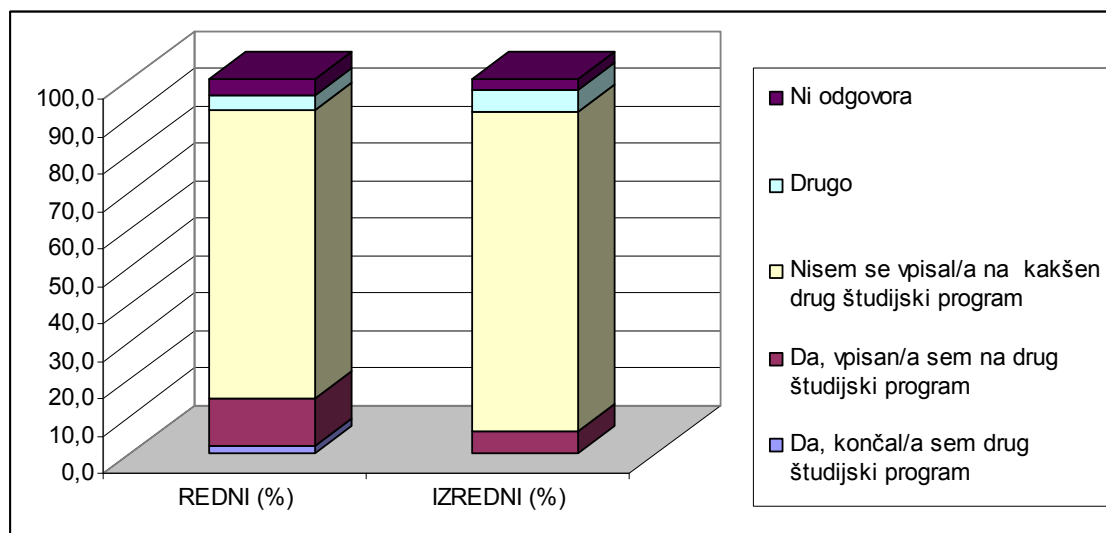

Tabela 4. 2 Nadalnje izobraževanje na podiplomskem ali dodiplomskem študiju

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Da, končal/a sem drug študijski program	1	2,1	0	0,0	1	1,2
Da, vpisan/a sem na drug študijski program	6	12,5	2	5,7	8	9,6
Nisem se vpisal/a na kakšen drug študijski program	37	77,1	30	85,7	67	80,7
Drugo	2	4,2	2	5,7	4	4,8
Ni odgovora	2	4,2	1	2,9	3	3,6
Skupaj	48	100	35	100	83	100

Tabela kaže, da se večina diplomantk (80,7 %) ni vpisala na kakšen drug študijski program. Na drug študijski program je vpisanih šest diplomantk rednega študija (12,5 %) in dve diplomantki izrednega študija (5,7 %). Izmed tistih diplomantk, ki so navedle, na kateri študijski program so vpisane, sta dve, ki obiskujeta podiplomski študij na FDV-ju, ena je vpisana na dodiplomski teološki študij v Belgiji, ena pa na dodiplomski študij na Ekonomski fakulteti. Ena diplomatka rednega študija je že končala študijski program za vzgojiteljico predšolskih otrok.

Graf 4. 2 Struktura anketiranih glede na način študija in vpis oz. dokončanje drugega študijskega programa

H₁: Večina diplomantk se po diplomi dodatno strokovno izpopolnjuje.

Tabela 4. 3 Strokovno izpopolnjevanje po študiju

	Redni	%	Izredni	%
Da, dodatno sem se izpopolnjeval/a na področju socialnega dela	20	41,7	15	42,9
Da, izpopolnjeval/a sem se na drugih področjih	8	16,7	13	37,1
Ne, nikjer se nisem dodatno izpopolnjeval/a	19	39,6	8	22,9
Drugo	3	6,3	1	2,9
Ni odgovora	1	2,1	0	0,0

Pri tem vprašanju je bilo možnih več odgovorov. Veliko diplomantk se je dodatno strokovno izpopolnjevalo na področju socialnega dela (41,7 % diplomantk rednega študija, 42,9 % diplomantk izrednega študija). Na drugih področjih se je dodatno strokovno izpopolnjevalo več diplomantk izrednega študija (37,1 %) kot diplomantk rednega študija (16,7 %). Predvidevamo, da se diplomantke izrednega študija v večji meri dodatno strokovno izpopolnjujejo na drugih področjih zato, ker so v večji meri kot diplomantke rednega študija že zaposlene in delajo tudi na drugih področjih. Druga področja, kjer se diplomantke največ dodatno izpopolnjujejo, so: področje vzgoje in izobraževanja, javne uprave, psihoterapije, zdravstva, novinarstva, prava, plesa itd. Na podlagi dobljenih rezultatov lahko našo domnevo obdržimo. Smo pa presenečeni, da se velik delež diplomantk (39,6 % diplomantk rednega študija, 22,9 % diplomantk izrednega študija) nikjer dodatno strokovno ne izpopolnjuje. To pripisujemo temu, da od diplomiranja ni preteklo veliko časa in zato morebiti diplomantke še ne čutijo potrebe po dodatnem strokovnem izpopolnjevanju.

Graf 4. 3 Struktura anketiranih glede na način študija in strokovno izpopolnjevanje

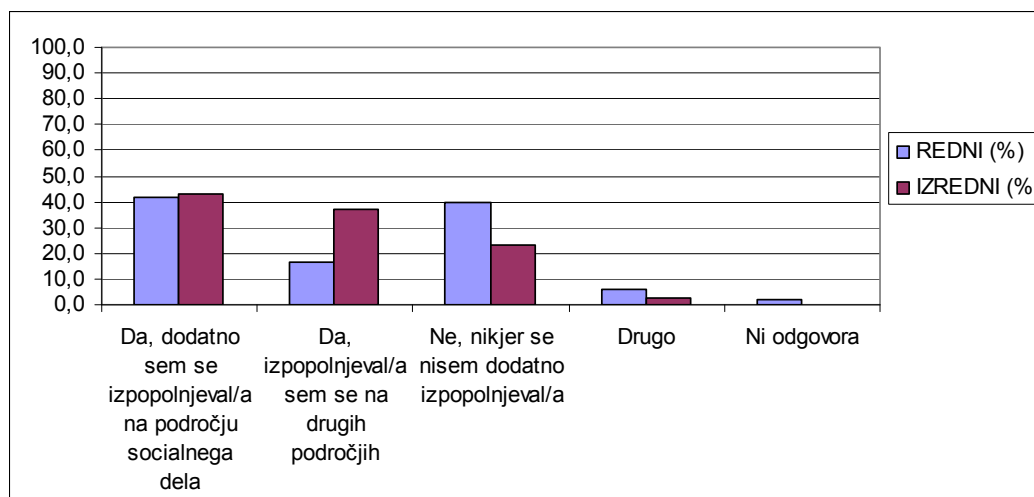
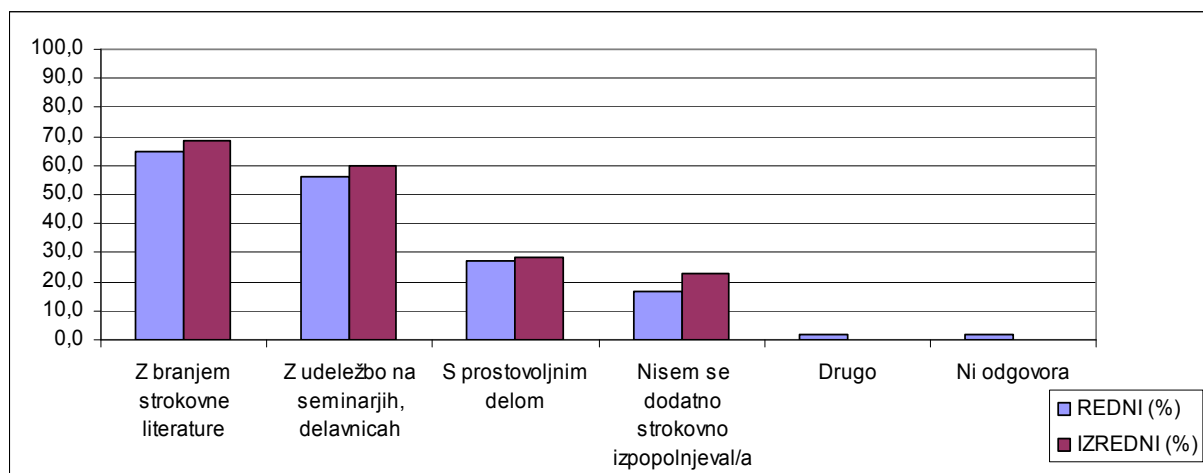

Tabela 4. 4 Načini dodatnega strokovnega izpopolnjevanja

	Redni	%	Izredni	%
Z branjem strokovne literature	31	64,6	24	68,6
Z udeležbo na seminarjih, delavnicah	27	56,3	21	60,0
S prostovoljnim delom	13	27,1	10	28,6
Nisem se dodatno strokovno izpopolnjeval/a	8	16,7	8	22,9
Drugo	1	2,1	0	0,0
Ni odgovora	1	2,1	0	0,0

Podatki kažejo, da se diplomantke tako rednega študija (64,3 %) kot izrednega študija (68,8 %) največkrat dodatno strokovno izpopolnjujejo z branjem strokovne literature in z udeleževanjem različnih seminarjev in delavnic. Večinoma so diplomantke navajale delavnice in seminarje na temo posvojitve in rejništva, priprav na strokovni izpit in ZUP, duševnega zdravja, nasilja nad ženskami in otroki, supervizije. Kar nekaj diplomantk si je s pomočjo prostovoljnega dela izpopolnjevalo svoje znanje. Takih je bilo 27,2 % diplomantk rednega študija in 28,6 % diplomantk izrednega študija. Kar nekaj diplomantk pa se ni nikjer dodatno strokovno izpopolnjevalo.

Graf 4. 4 Struktura anketiranih glede na način študija in dodatno strokovno izpopolnjevanje

Zaposlitev

Zaradi bolj natančnega prikaza podatkov smo vprašanje o zaposlenosti diplomantk prikazali po letih.

Tabela 4. 5 Zaposlenost diplomantk, ki so diplomirale leta 2003

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Zaposlen/a sem za nedoločen čas, s polnim delovnim časom	6	50,0	10	90,9	16	69,6
Zaposlen/a sem za določen čas, s polnim delovnim časom	2	16,7	1	9,1	3	13,0
Zaposlen/a sem za nedoločen čas, s krajšim delovnim časom	1	8,3	0	0,0	1	4,3
Prijavljen/a sem na zavodu za zaposlovanje	1	8,3	0	0,0	1	4,3
Imam status rednega študenta/ke	1	8,3	0	0,0	1	4,3
Drugo	1	8,3	0	0,0	1	4,3
Skupaj	12	100	11	100	23	100

Iz tabele je razvidno, da so med diplomantkami rednega in izrednega študija, ki so diplomirale leta 2003, večje razlike. Vse diplomantke izrednega študija so zaposlene, medtem ko sta pri diplomantkah rednega študija dve nezaposleni. Zaposlenih za nedoločen čas s polnim delovnim časom je 50 % diplomantk rednega študija in kar 90,9 % diplomantk izrednega študija. Takšen odstotek smo pričakovali, saj so si diplomantke v teh letih že lažje poiskale zaposlitev. Da pa je med diplomantkami rednega in izrednega študija takšna razlika pri zaposlitvi za nedoločen čas s polnim delovnim časom, pa si razlagamo s tem, da je večina diplomantk izrednega študija v času študija bila že zaposlenih. Tri diplomantke so zaposlene za določen čas, s polnim delovnim časom, kar predstavlja 16,7 % diplomantk rednega študija in 9,1 % diplomantk izrednega študija. Za nedoločen čas s krajšim delovnim časom, je zaposlena ena diplomantka rednega študija (8,3 %).

Graf 4. 5 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlenost diplomantk, ki so diplomirale leta 2003

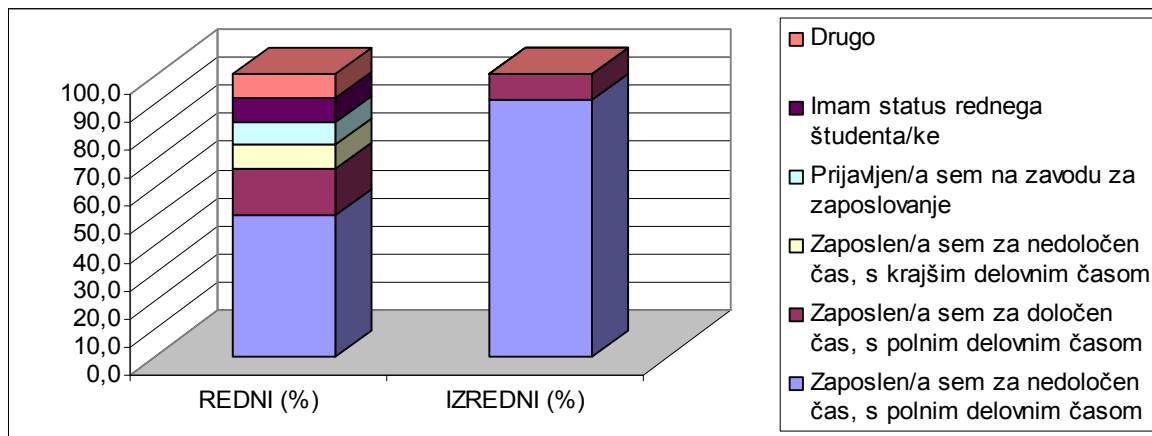

Tabela 4. 6 Zaposlenost diplomantk, ki so diplomirale leta 2004

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Zaposlen/a sem za nedoločen čas, s polnim delovnim časom	4	30,8	3	42,9	7	35,0
Zaposlen/a sem za določen čas, s polnim delovnim časom	4	30,8	3	42,9	7	35,0
Prijavljen/a sem na zavodu za zaposlovanje	4	30,8	0	0,0	4	20,0
Drugo	1	7,7	1	14,3	2	10,0
Skupaj	13	100	7	100	20	100

Pri diplomantkah rednega študija, ki so diplomirale leta 2004, je že večji delež nezaposlenih (30,8 %), če primerjamo z letom 2003. 30,8 % diplomantk rednega študija in 42,9 % diplomantk izrednega študija je zaposlenih za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Isti odstotek diplomantk rednega in izrednega študija je zaposlenih za določen čas s polnim delovnim časom.

Graf 4. 6 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlenost diplomantk, ki so diplomirale leta 2004

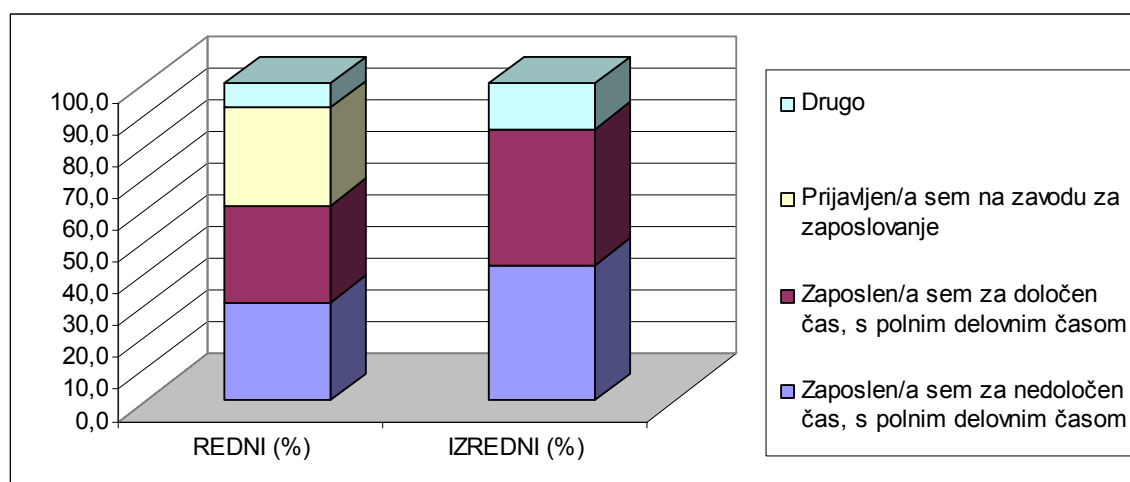

Tabela 4. 7 Zaposlenost diplomantk, ki so diplomirale leta 2005

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Zaposlen/a sem za nedoločen čas, s polnim delovnim časom	4	20,0	5	41,7	9	28,1
Zaposlen/a sem za določen čas, s polnim delovnim časom	5	25,0	3	25,0	8	25,0
Prijavljen/a sem na zavodu za zaposlovanje	7	35,0	3	25,0	10	31,3
Nisem zaposlen/a in nisem prijavljen/a na zavodu za zaposlovanje	1	5,0	0	0,0	1	3,1
Imam status rednega študenta/ke	1	5,0	1	8,3	2	6,3
Drugo	2	10,0	0	0,0	2	6,3
Skupaj	20	100	12	100	32	100

Iz tabele je zopet razvidno, da je več nezaposlenih diplomantk rednega študija (45 %) kot diplomantk izrednega študija (33,3 %). Pri diplomantkah izrednega študija se pokaže odstopanje pri zaposlenosti za nedoločen in določen čas. 41,7 % je zaposlenih za nedoločen čas s polnim delovnim časom, 25 % pa za določen čas s polnim delovnim časom. Pri diplomantkah rednega študija razlika ni tako velika, kar smo pričakovali, saj so diplomantke izrednega študija že v času študija zaposlene in tako lažje dobijo, oz. obdržijo zaposlitev za nedoločen čas.

Graf 4. 7 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlenost diplomantk, ki so diplomirale leta 2005

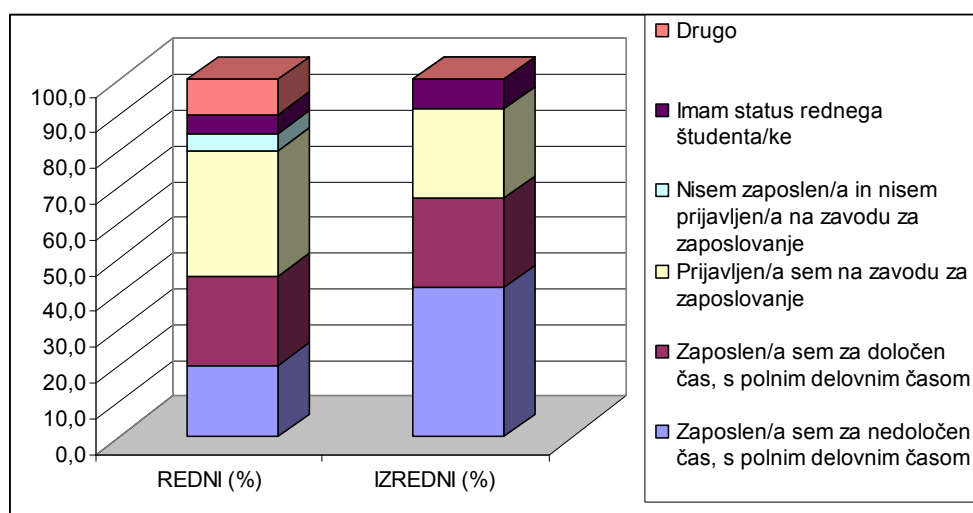
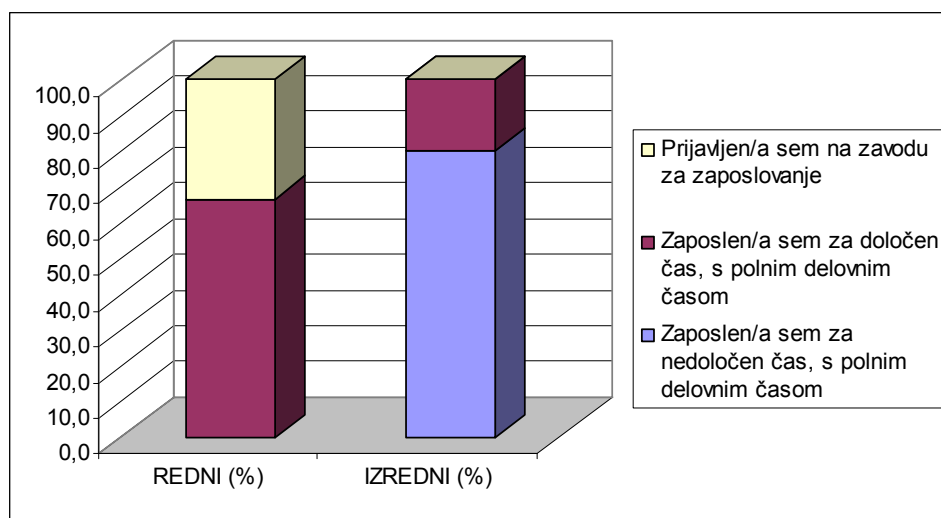

Tabela 4. 8 Zaposlenost diplomantk, ki so diplomirale leta 2006

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Zaposlen/a sem za nedoločen čas, s polnim delovnim časom	0	0,0	4	80,0	4	50,0
Zaposlen/a sem za določen čas, s polnim delovnim časom	2	66,7	1	20,0	3	37,5
Prijavljen/a sem na zavodu za zaposlovanje	1	33,3	0	0,0	1	12,5
Skupaj	3	100	5	100	8	100

Iz tabele je razvidno, da je kljub majhnemu preteku časa od diplomiranja večina anketiranih že zaposlenih, pri tem pa nobena diplomantka rednega študija ni zaposlena za nedoločen čas s polnim delovnim časom, medtem ko je takih diplomantk izrednega študija večina. Tukaj podatkov ne interpretiramo z odstotki, saj je vprašalnik izpolnilo le osem diplomantk, ki so diplomirale leta 2006.

Graf 4. 8 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlenost diplomantk, ki so diplomirale leta 2006

Ker se je pri diplomantkah v vseh letih pokazalo, da so tiste, ki so diplomirale kot izredne študentke, v večji meri zaposlene, smo želeli preveriti še, ali hipoteza, da so diplomantke izrednega študija zaposlene v večji meri, drži.

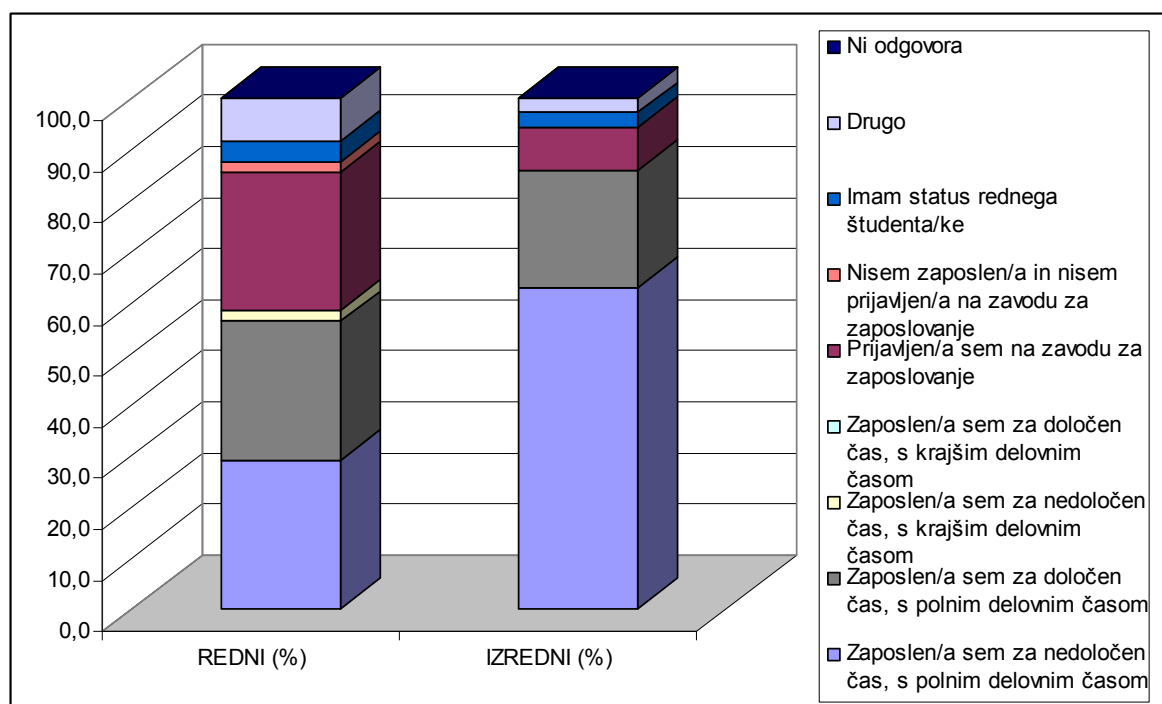
H₂: Diplomantke izrednega študija so v večji meri zaposlene kot diplomantke rednega študija.

Ničelna hipoteza: Ni razlik v zaposlenosti med diplomantkami rednega in izrednega študija.

Tabela 4. 9 Zaposlenost diplomantk

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Zaposlen/a sem za nedoločen čas, s polnim delovnim časom	14	29,2	22	62,9	36	43,4
Zaposlen/a sem za določen čas, s polnim delovnim časom	13	27,1	8	22,9	21	25,3
Zaposlen/a sem za nedoločen čas, s krajšim delovnim časom	1	2,1	0	0,0	1	1,2
Zaposlen/a sem za določen čas, s krajšim delovnim časom	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Prijavljen/a sem na zavodu za zaposlovanje	13	27,1	3	8,6	16	19,3
Nisem zaposlen/a in nisem prijavljen/a na zavodu za zaposlovanje	1	2,1	0	0,0	1	1,2
Imam status rednega študenta/ke	2	4,2	1	2,9	3	3,6
Drugo	4	8,3	1	2,9	5	6,0
Ni odgovora	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Skupaj	48	100	35	100	83	100

Graf 4. 9 Zaposlenost diplomantk

Hi-kvadrat preizkus

V kategorijo zaposlenih smo zajeli zaposlene za nedoločen čas s polnim delovnim časom, zaposlene za določen čas s polnim delovnim časom, zaposlene za nedoločen čas s krajšim delovnim časom in zaposlene za določen čas s krajšim delovnim časom. V kategorijo nezaposlenih smo zajeli prijavljene na zavodu za zaposlovanje, tiste diplomantke, ki niso zaposlene in niso prijavljene na zavodu za zaposlovanje, tiste, ki imajo status študentke ter tiste, ki so pod kategorijo drugo navedle takšen odgovor, iz katerega smo lahko razbrali, da so nezaposlene. Skupno število diplomantk (77), ki spadajo v kategoriji zaposlenih in nezaposlenih, tako ni enako skupnemu številu anketiranih (83).

status	zaposlene	nezaposlene	skupaj
redni	28	16	44
redni (%)	63,6	36,4	100
izredni	30	3	33
izredni (%)	90,9	9,1	100
skupaj	58	19	77
skupaj (%)	75,3	24,7	100

f_t – pričakovana frekvenca za celico

$$f_t = (V_v * V_s) / SV$$

V_v – vsota vrste, v kateri je celica

V_s – vsota stolpca, v katerem je celica

SV – skupna vsota

	f_0	f_t	$f_0 - f_t$	$(f_0 - f_t)^2$	$(f_0 - f_t)^2 / f_t$
a	28	33,14	-5,14	26,42	0,8
b	16	10,86	5,14	26,42	2,43
c	30	24,86	5,14	26,42	1,06
d	3	8,14	-5,14	26,42	3,24
skupaj	77	77	0		7,53

$$sp = (v - 1) * (s - 1)$$

v – število vrst v tabeli

$$sp = (2 - 1) * (2 - 1)$$

s – število stolpcev v tabeli

$$sp = 1$$

$$X^2 = 7,53 > X^2_{\alpha=0,01} = 6,64$$

$$X^2 = 7,53, \quad sp = 1, \quad p < 0,01$$

Izračunani hi-kvadrat je večji od zahtevanega pri stopnji 0,01 in 1 sp, zato z manj kot 1-odstotnim tveganjem zavrnemo ničelno hipotezo in trdimo, da so razlike v zaposlenosti med diplomantkami rednega in izrednega študija. Diplomantke izrednega študija so zaposlene v večji meri kot diplomatke rednega študija.

H₃: Večina diplomantk je zaposlenih v socialnem varstvu.

Tabela 4. 10 Področje zaposlenosti

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
v socialnem varstvu	20	41,7	17	48,6	37	44,6
v (pred)šolski vzgoji in izobraževanju	0	0,0	5	14,3	5	6,0
v zdravstvu	0	0,0	4	11,4	4	4,8
v javni upravi, pravosodju	1	2,1	3	8,6	4	4,8
v policiji ali vojski	2	4,2	0	0,0	2	2,4
v gospodarskem sektorju	2	4,2	1	2,9	3	3,6
nisem zaposlen	17	35,4	3	8,6	20	24,1
Drugo	6	12,5	2	5,7	8	9,6
Skupaj	48	100	35	100	83	100

Rezultati kažejo, da je največja razlika v nezaposlenosti diplomantk rednega in izrednega študija, kjer je kar 35,4 % diplomantk rednega študija nezaposlenih, medtem ko je pri diplomantkah izrednega študija takih le 8,6 %. Diplomantke tako rednega (41,7 %) kot izrednega študija (48,6 %) največ delajo v socialnem varstvu, kar potrdi našo hipotezo. Preseneča rezultat, da nobena diplomantka rednega študija ni zaposlena v (pred)šolski vzgoji in izobraževanju ter v zdravstvu. Na teh dveh področjih dela kar 25,7 % diplomantk izrednega študija. Ostali odstotki se porazdelijo med naslednja področja zaposlenosti: javna uprava in pravosodje, gospodarski sektor in policija oz. vojska.

S pomočjo vprašanja, kakšno vrsto dela anketirane diplomantke opravljajo, smo prišli do podrobnejših podatkov, kje vse so diplomantke zaposlene in če sploh delajo kot socialne delavke. Diplomantke, ki delajo v socialnem varstvu, večinoma delajo na centru za socialno delo, in sicer na področju socialno varstvenih dajatev in storitev, področju družine, rejništva, itd., nato sledi delo s starimi ljudmi.

Dve diplomantki izrednega študija, ki sta zaposleni v (pred)šolski vzgoji in izobraževanju, delata kot socialni delavki. Ena diplomantka je zaposlena na delovnem mestu šolske svetovalne delavke, druga pa je varuhinja otrok na šoli s prilagojenim programom. Druge diplomantke izrednega študija, ki niso zaposlene kot socialne delavke, pa delajo kot učiteljice oz. vzgojiteljice.

Od štirih diplomantk izrednega študija, ki so zaposlene v zdravstvu, dve delata kot socialni delavki, drugi dve pa sta zaposleni kot zobozdravstvena asistentka in vodja službe nabave medicinskih pripomočkov. Prav tako samo ena od štirih diplomantk, ki so zaposlene v javni

upravi oz. pravosodju, dela kot socialna delavka, in sicer na delovnem mestu svetovalke. Ostale diplomantke so zaposlene kot referentke.

Diplomantki rednega študija, ki sta zaposleni na policiji oz. v vojski, ne delata na delovnem mestu, ki zahteva izobrazbo socialni delavec/delavka.

Diplomantke, še posebej diplomantke rednega študija, velikokrat opravljajo najrazličnejša dela (odgovori pod drugo), kot so: telefonistka, vodja avto šole, plesna pedagoginja, grafični tehnik, poštna uslužbenka, novinarka, urednica, trgovka.

Graf 4. 10 Struktura anketiranih glede na način študija in področje zaposlenosti

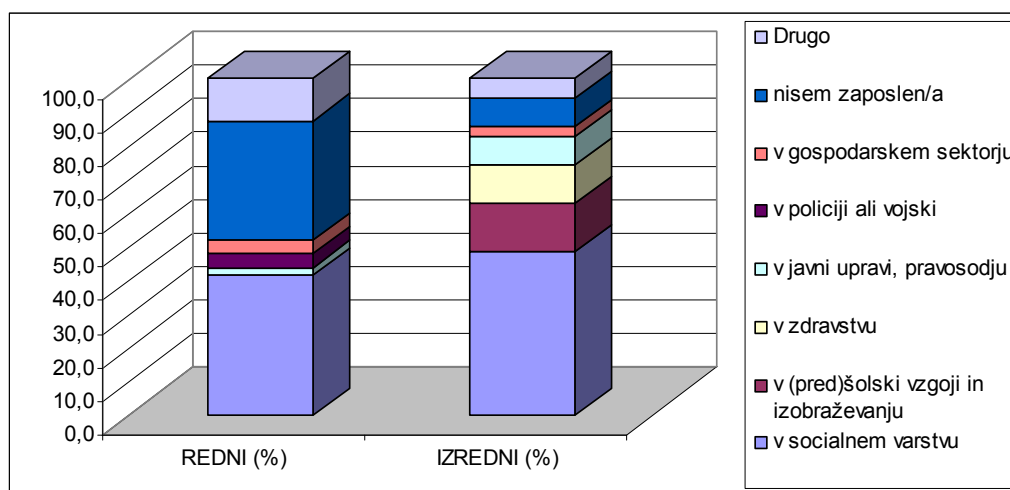
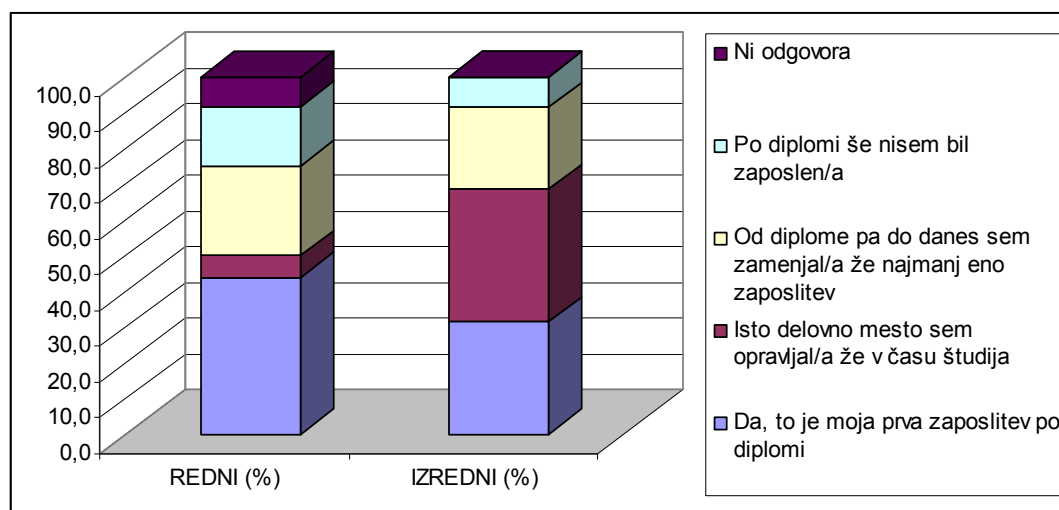

Tabela 4. 11 Zaposlitev po diplomi oz. menjava zaposlitve

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Da, to je moja prva zaposlitev po diplomi	21	43,8	11	31,4	32	38,6
Isto delovno mesto sem opravljal/a že v času študija	3	6,3	13	37,1	16	19,3
Od diplome pa do danes sem zamenjal/a že najmanj eno zaposlitev	12	25,0	8	22,9	20	24,1
Po diplomi še nisem bil zaposlen/a	8	16,7	3	8,6	11	13,3
Ni odgovora	4	8,3	0	0,0	4	4,8
Skupaj	48	100	35	100	83	100

Tabela kaže, da je več diplomantk izrednega študija (37,1 %) kot diplomantk rednega študija (6,3 %) bilo zaposlenih na istem delovnem mestu že v času študija in so zaposlitev po diplomi tudi obdržale. To sovпада z odstotkom prve zaposlitve po diplomi, ki je pri diplomantkah rednega študija višji (43,8 %) kot pri diplomantkah izrednega študija (31,4 %). Preseneča pa odstotek anketiranih (24,1 %), ki so v času od diplome do danes zamenjale že najmanj eno delovno mesto. Menimo, da ta rezultat izhaja iz tega, da diplomantkam, ki so zaposlene za določen čas, velikokrat tudi ne podaljšajo pogodbe.

Graf 4. 11 Struktura anketiranih glede na način študija in menjavo zaposlitve

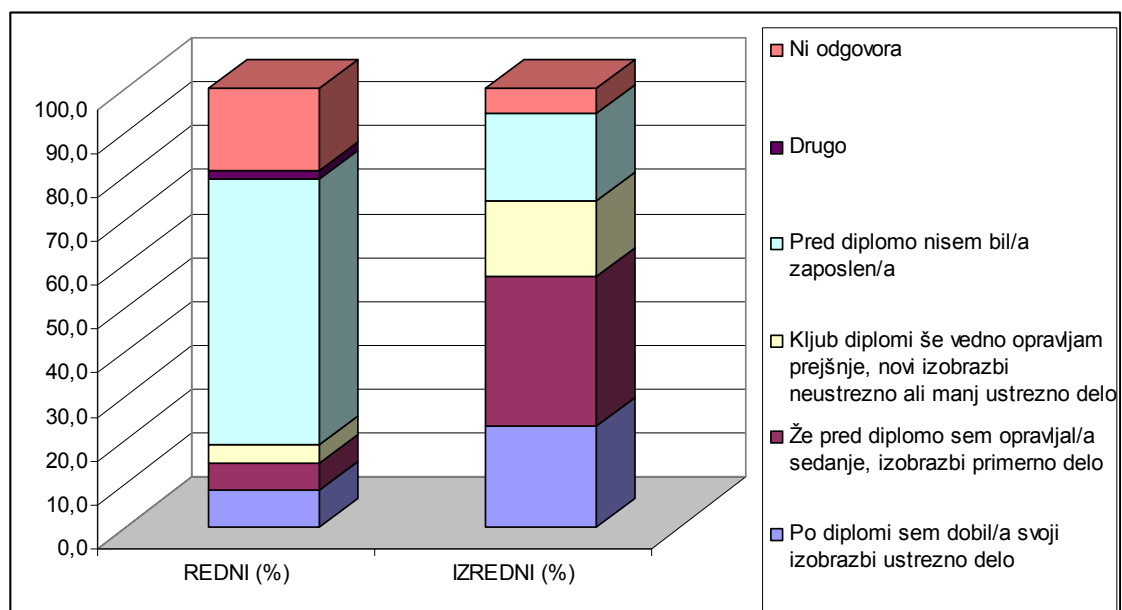
H₄: Diplomantke izrednega študija dobijo v večji meri svoji izobrazbi ustrezno delo kot diplomantke rednega študija.

Tabela 4. 12 Vpliv diplome k ustreznemu delovnemu mestu

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Po diplomi sem dobil/a svoji izobrazbi ustrezno delo	4	8,3	8	22,9	12	14,5
Že pred diplomo sem opravljal/a sedanje, izobrazbi primerno delo	3	6,3	12	34,3	15	18,1
Kljub diplomi še vedno opravljam prejšnje, novi izobrazbi neustrezno ali manj ustrezno delo	2	4,2	6	17,1	8	9,6
Pred diplomo nisem bil/a zaposlen/a	29	60,4	7	20,0	36	43,4
Drugo	1	2,1	0	0,0	1	1,2
Ni odgovora	9	18,8	2	5,7	11	13,3
Skupaj	48	100	35	100	83	100

Po pričakovanju večji delež diplomantk rednega študija (60,4 %), kot izrednega študija (20 %) pred diplomo ni bilo zaposlenih. Kar 34,3 % diplomantk izrednega študija je že pred diplomo opravljal sedanje, izobrazbi primerno delo. Pri diplomantkah rednega študija je bilo takih le 6,3 %. Diploma je diplomantkam izrednega študija (22,9 %) bolj pripomogla k ustreznemu delovnemu mestu kot diplomantkam rednega študija (8,3 %), kar potrdi našo domnevo. Kar nekaj diplomantk pa kljub diplomi še vedno opravlja prejšnje, novi izobrazbi neustrezno ali manj ustrezno delo (4,2 % diplomantk rednega študija, 17,1 % diplomantk izrednega študija). Nekatere diplomantke rednega študija niso navedle, kako je diploma vplivala na njihovo delovno mesto (18,8 %).

Graf 4. 12 Struktura anketiranih glede na način študija in vpliv diplome k ustrežnejšemu delovnemu mestu

Pri naslednjih dveh vprašanjih smo analizirali samo odgovore tistih diplomantk, ki so zaposlene.

Tabela 4. 13 Zadovoljstvo z zaposlitvijo

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Da, v veliki meri	11	35,5	17	53,1	28	44,4
Deloma – želim si delo, ki bi mi bolj ustrezalo	8	25,8	8	25,0	16	25,4
Sedanje delo ne ustreza mojim poklicnim pričakovanjem, je začasni izhod v sili	6	19,4	4	12,5	10	15,9
Ni odgovora	6	19,4	3	9,4	9	14,3
Skupaj	31	100,0	32	100,0	63	100,0

Iz tabele je razvidno, da več kot polovici diplomantk izrednega študija zaposlitev v veliki meri ustreza poklicnim pričakovanjem (53,1 %), medtem ko je pri diplomantkah rednega študija takih le 35,5 %. Diplomantk, ki si želijo delo, ki bi jim bolj ustrezalo, je 25,4 %. To si razlagamo s tem, da diplomantke zaradi težje zaposljivosti socialnih delavcev/delavk sprejmejo tudi takšno delo, ki jim manj ustreza.

Graf 4. 13 Struktura anketiranih glede na način študija in zadovoljstvo z zaposlitvijo

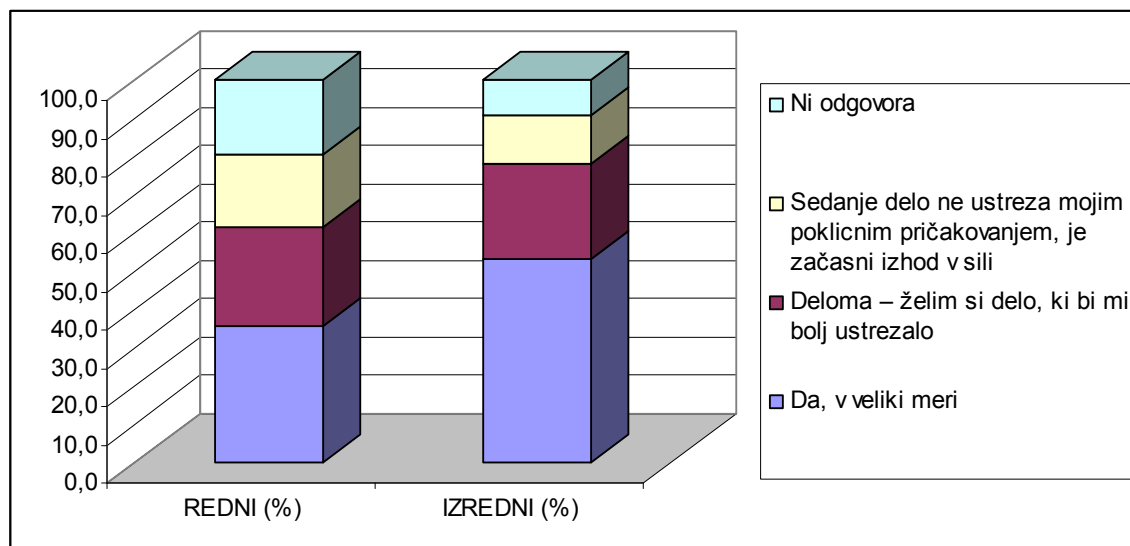

Tabela 4. 14 Zadovoljstvo s prihodkom

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Sem zelo zadovoljen/zadovoljna	6	19,4	3	9,4	9	14,3
Sem zadovoljen/zadovoljna	8	25,8	9	28,1	17	27,0
Glede na zahtevnost dela, bi si zaslužil/a boljšo plačo	11	35,5	11	34,4	22	34,9
Nisem zadovoljen/zadovoljna	3	9,7	7	21,9	10	15,9
Sem zelo nezadovoljen/nezadovoljna	2	6,5	0	0,0	2	3,2
Ni odgovora	0	0,0	2	6,3	2	3,2
Drugo	1	3,2	0	0,0	1	1,6
Skupaj	31	100,0	32	100,0	63	100,0

Rezultati kažejo, da so diplomantke tako rednega kot izrednega študija mnenja, da si glede na zahtevnost dela zaslužijo boljše plačilo. Diplomantke rednega študija so takšnega mnenja v 35,5 %, diplomantke izrednega študija pa v 34,4 %. Zadovoljnih s svojim zaslužkom je 25,8 % diplomantk rednega študija in 28,1 % diplomantk izrednega študija.

Graf 4. 14 Struktura anketiranih glede na način študija in zadovoljstvom s prihodkom

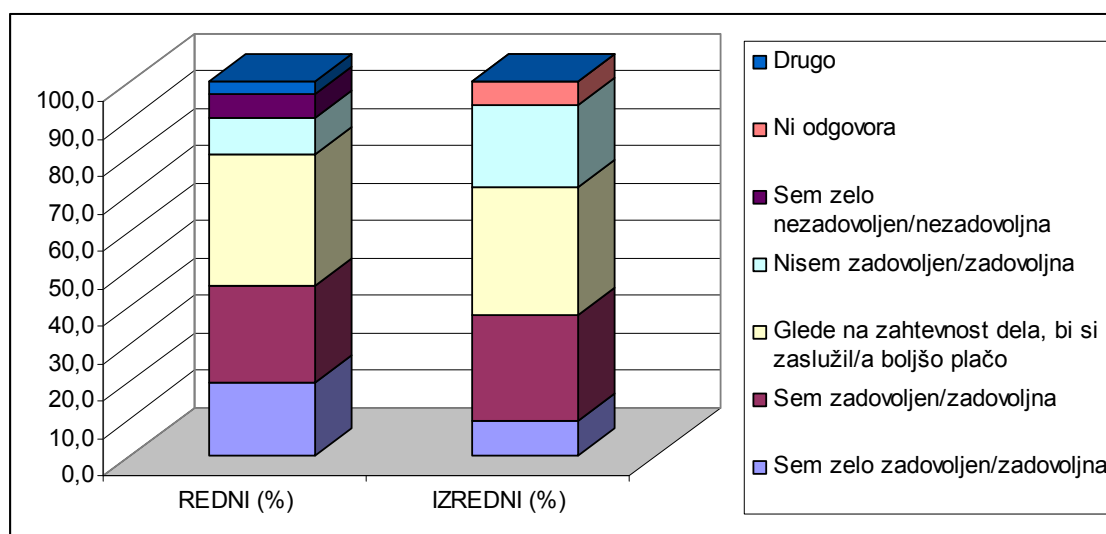

Tabela 4. 15 Preživljanje diplomantk

	Redni	%	Izredni	%
Sem zaposlen/a	28	58,3	31	88,6
S pomočjo staršev	9	18,8	2	5,7
S partnerjevo pomočjo	10	20,8	3	8,6
Prejemam denarno socialno pomoč	11	22,9	1	2,9
Prejemam drugo socialno varstveno dajatev	4	8,3	1	2,9
Z neformalnim delom	5	10,4	0	0,0
S študentskim delom, ker še študiram	0	0,0	1	2,9
Drugo	4	8,3	0	0,0
Ni odgovora	0	0,0	1	2,9

Tabela 4. 16 Najpogostejši načini preživljanja diplomantk

	Redni	%	Izredni	%
Sem zaposlen/a	28	58,3	31	88,6
S partnerjevo pomočjo	10	20,8	3	8,6
S pomočjo staršev	9	18,8	2	5,7
Prejemam denarno socialno pomoč	11	22,9	1	2,9
Z neformalnim delom	5	10,4	0	0,0

Iz tabele je razvidno, da se diplomantke rednega in izrednega študija najpogosteje preživljajo s svojim zaslužkom, ki ga dobijo za opravljeno delo (58,3 % diplomantk rednega študija, 88,6 % diplomantk izrednega študija). Kar 20,8 % diplomantkam rednega študija pri preživljanju pomaga njihov partner, medtem ko je pri diplomantkah izrednega študija ta odstotek 8,6 %. Glede na večjo nezaposlenost diplomantk rednega študija je pričakovan rezultat, da jim pri preživljanju v večjem odstotku (18,8 %) pomagajo starši kot diplomantkam izrednega študija (5,7 %). Z nezaposlenostjo diplomantk rednega študija sovпада tudi odstotek tistih, ki prejemajo denarno socialno pomoč (22,9 %).

Graf 4. 15 Struktura anketiranih glede na način študija in najpogostejše načine preživljanja diplomantk

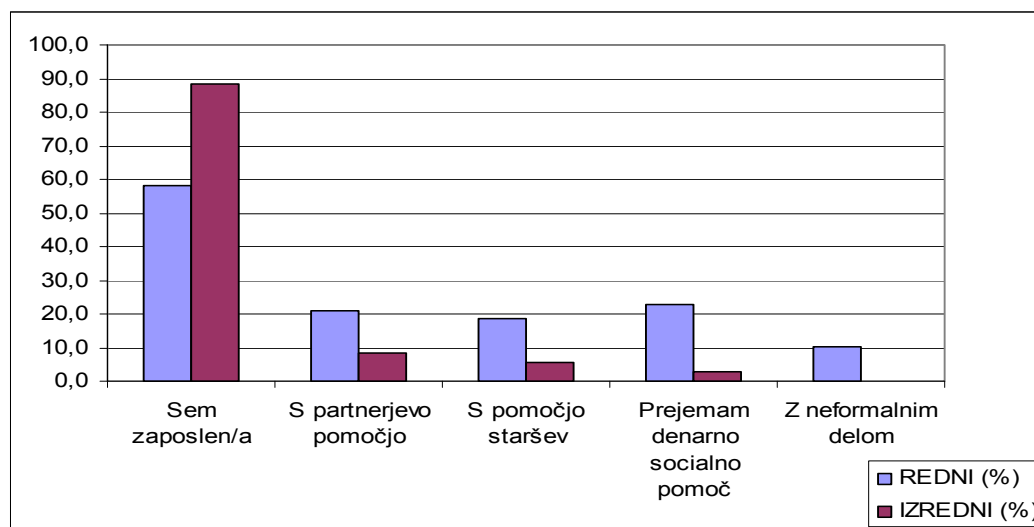

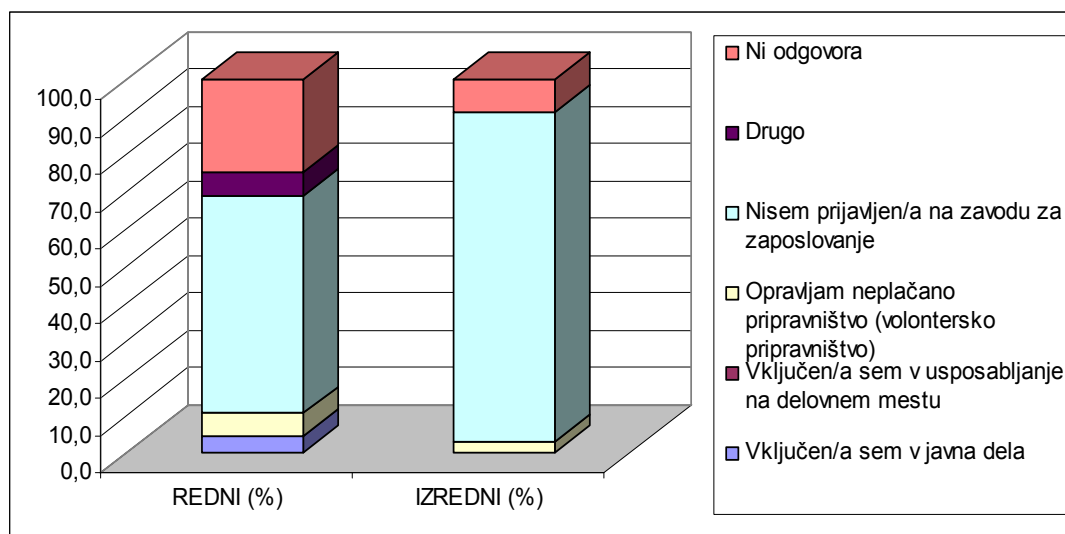
Tabela 4. 17 Vključenost v katerega od programov zavoda

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Vključen/a sem v javna dela	2	4,2	0	0,0	2	2,4
Vključen/a sem v usposabljanje na delovnem mestu	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Opravljam neplačano pripravništvo (volontersko pripravništvo)	3	6,3	1	2,9	4	4,8
Nisem prijavljen/a na zavodu za zaposlovanje	28	58,3	31	88,6	59	71,1
Drugo	3	6,3	0	0,0	3	3,6
Ni odgovora	12	25,0	3	8,6	15	18,1
Skupaj	48	100	35	100	83	100

Tabela pokaže, da sta od vseh anketiranih, le dve diplomantki rednega študija (4,2 %) vključeni v javna dela. Nobena diplomantka ni vključena v usposabljanje na delovnem mestu. 6,3 % diplomantk rednega študija in 2,9 % diplomantk izrednega študija opravlja neplačano pripravništvo. Delež diplomantk rednega študija, ki niso prijavljene na zavodu za zaposlovanje je 58,3 %, medtem ko je takih 88,6 % diplomantk izrednega študija. Pod to kategorijo spadajo tako zaposlene kot nezaposlene, ki niso prijavljene na zavodu za zaposlovanje. Če bi hoteli dobiti še te podatke, bi morali v vprašalniku dodati še več možnih odgovorov.

Pri tem vprašanju je kar velik delež diplomantk, še posebej diplomantk rednega študija (25 %), ki so se opredelile pod kategorijo ni odgovora. Predvidevamo, da so te diplomantke prijavljene na zavodu za zaposlovanje, vendar niso vključene v nobeden program.

Graf 4. 16 Struktura anketiranih glede na način študija in vključenost v programe zavoda

Izkušnje pri iskanju zaposlitve

Tabela 4. 18 Čas čakanja na zaposlitev diplomantk, ki so diplomirale leta 2003

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
nič časa oz. takoj po diplomi	0	0	2	18,2	2	8,7
manj kot 1 leto	4	33,3	3	27,2	7	30,4
1 leto do 2 leti	4	33,3	2	18,2	6	26,1
3 leta in več	2	16,7	3	27,3	5	21,7
ni odgovora	2	16,7	1	9,1	3	13,1
Skupaj	12	100	11	100	23	100,0

Rezultati so pokazali, da sta dve diplomantki izrednega študija (18,2 %) zaposlitev dobili takoj po diplomi, medtem ko nobena diplomantka rednega študija ni dobila zaposlitve tako hitro. Pri diplomantkah, tako rednega kot izrednega študija, je več kot polovica diplomantk dobila zaposlitev v obdobju do 2 let po diplomi. 21,4 % diplomantk je na zaposlitev čakalo 3 leta ali več.

Graf 4. 17 Struktura anketiranih glede na način študija in čas čakanja na zaposlitev diplomantk, ki so diplomirale leta 2003

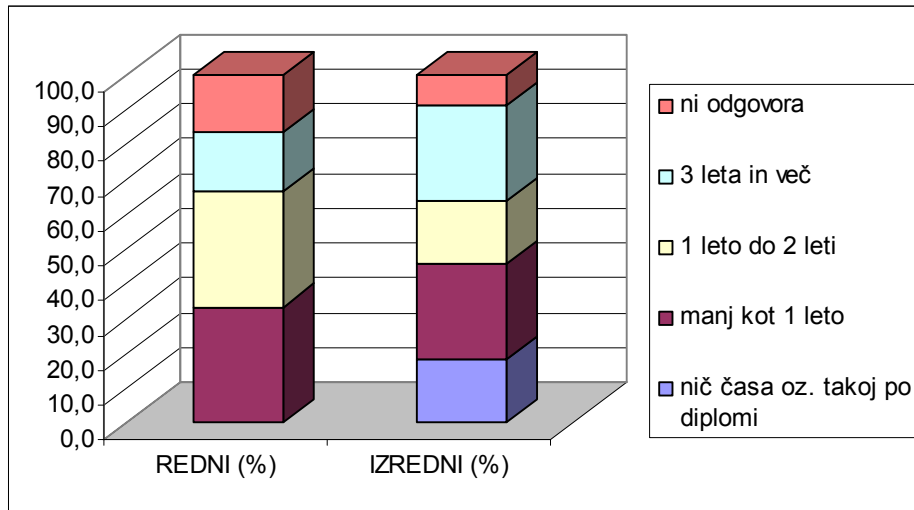

Tabela 4. 19 Čas čakanja na zaposlitev diplomantk, ki so diplomirale leta 2004

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
nič časa oz. takoj po diplomi	1	7,7	3	42,8	4	20,0
manj kot 1 leto	6	46,1	2	28,6	8	40,0
1 leto	1	7,7	1	14,3	2	10,0
2 leti	2	15,4	0	0,0	2	10,0
ni odgovora	3	23,1	1	14,3	4	20,0
Skupaj	13	100	7	100	20	100

Kar 42,8 % diplomantk izrednega študija je dobilo zaposlitev takoj po diplomi, 28,6 % pa jih je dobilo v času do 1 leta. V manj kot 1 letu je zaposlitev dobilo 46,1 % diplomantk rednega študija. Ena diplomantka rednega študija in ena diplomantka izrednega študija sta na zaposlitev čakali 1 leto. Dve diplomantki (15,4 %) rednega študija sta na zaposlitev čakali 2 leti, medtem ko nobena od diplomantk izrednega študija ni čakala tako dolgo.

Graf 4. 18 Struktura anketiranih glede na način študija in čas čakanja na zaposlitev diplomantk, ki so diplomirale leta 2004

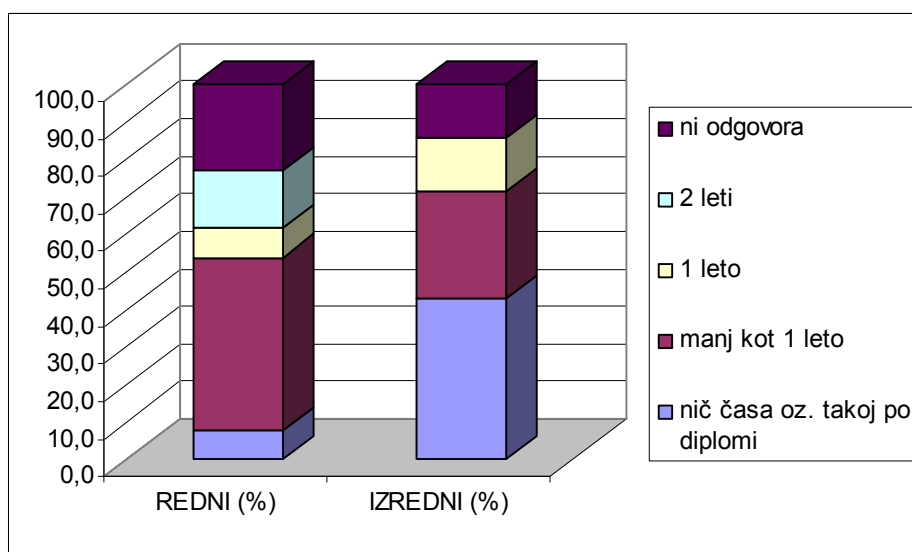

Tabela 4. 20 Čas čakanja na zaposlitev diplomantk, ki so diplomirale leta 2005

	Redni	%	Izredni	%	skupaj	%
nič časa oz. takoj po diplomi	3	15,0	2	16,7	5	15,6
manj kot 1 leto	6	30,0	5	41,7	11	34,4
1 leto do 2 leti	2	10,0	0	0,0	2	6,3
2 leti	2	10,0	1	8,3	3	9,4
več kot 2 leti	1	5,0	0	0,0	1	3,1
ni odgovora	6	30,0	4	33,3	10	31,2
Skupaj	20	100	12	100	32	100

Tabela kaže, da je 15 % diplomantk rednega študija in 16,7 % diplomantk izrednega študija dobilo zaposlitev takoj po diplomi. Kar 41,7 % diplomantk izrednega študija je zaposlitev dobilo v manj kot 1 letu, medtem ko je bilo pri diplomantkah rednega študija takih 30 %. 15 % diplomantk rednega študija je na zaposlitev čakalo, oz. nanjo še čaka 2 leti oz. več kot 2 leti.

Graf 4. 19 Struktura anketiranih glede na način študija in čas čakanja na zaposlitev diplomantk, ki so diplomirale leta 2005

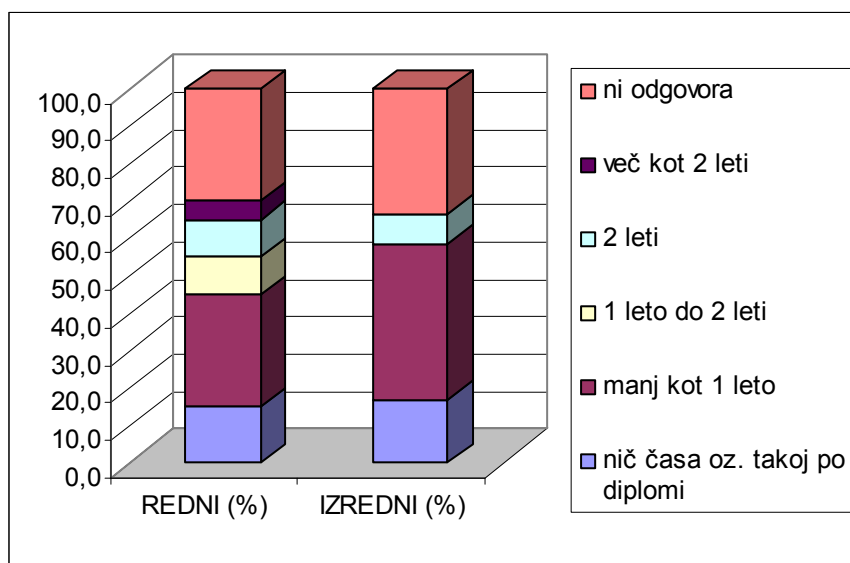

Tabela 4. 21 Čas čakanja na zaposlitev diplomantk, ki so diplomirale leta 2006

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
nič časa oz. takoj po diplomi	1	33,3	4	80,0	5	62,5
1 leto in več	2	66,6	1	20,0	3	37,5
Skupaj	3	100	5	100	8	100

Od treh diplomantk rednega študija je ena dobila zaposlitev takoj po diplomi, dve pa sta na zaposlitev čakali, oz. še čakata 1 leto in več. Pri diplomantkah izrednega študija je čas čakanja na zaposlitev precej krajši, saj jih je pet dobilo zaposlitev takoj po diplomi in le ena je na zaposlitev čakala, oz. še čaka 1 leto in več.

Graf 4. 20 Struktura anketiranih glede na način študija in čas čakanja na zaposlitev diplomantk, ki so diplomirale leta 2006

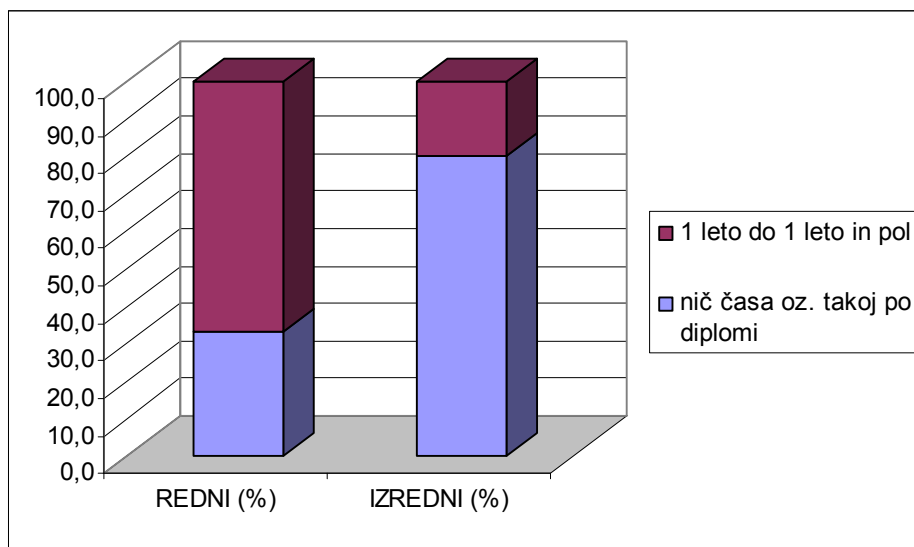

Tabela 4. 22 Načini iskanja zaposlitve

	Redni	%	Izredni	%
S prijavami na razpisana delovna mesta	35	72,9	20	57,1
S pošiljanjem prošenj, ponudb za zaposlitev – mimo razpisov	29	60,4	14	40,0
S pomočjo neformalnih mrež (veze in poznanstva)	32	66,7	17	48,6
Delo sem iskal/a tam, kjer sem opravljal/a prakso oz. prostovoljno delo	23	47,9	13	37,1
S pomočjo zavoda za zaposlovanje	21	43,8	7	20,0
Nisem še iskal/a zaposlitve	0	0,0	1	2,9
Drugo	3	6,3	1	2,9
Ni odgovora	2	4,2	6	17,1

Tabela 4. 23 Najpogostejši načini iskanja zaposlitve

	Redni	%	Izredni	%
S prijavami na razpisana delovna mesta	35	72,9	20	57,1
S pomočjo neformalnih mrež (veze in poznanstva)	32	66,7	17	48,6
S pošiljanjem prošenj, ponudb za zaposlitev – mimo razpisov	29	60,4	14	40,0
Delo sem iskal/a tam, kjer sem opravljal/a prakso oz. prostovoljno delo	23	47,9	13	37,1
S pomočjo zavoda za zaposlovanje	21	43,8	7	20,0

Pri tem vprašanju je bilo možnih več odgovorov.

Rezultati kažejo, da diplomantke rednega in izrednega študija največkrat iščejo zaposlitev s prijavami na razpisana delovna mesta (72,9 % diplomantk rednega študija, 57,1 % diplomantk izrednega študija). Pričakovali pa smo velik odstotek iskanja zaposlitve s pomočjo neformalnih mrež (66,7 % diplomantk rednega študija, 48,7 % diplomantk izrednega študija), saj si tudi sami iščemo pripravništvo in iz lastne izkušnje vemo, kakšno vlogo imajo pri tem veze in poznanstva. Diplomantke so si zaposlitev iskale oz. si jo še iščejo s pošiljanjem prošenj, ponudb za zaposlitev mimo razpisov. Diplomantke rednega študija so tak način iskanja zaposlitve uporabile oz. uporabljajo v 60,4 %, diplomantke izrednega študija se takšnega načina poslužujejo v 40 %. Diplomantke si delo iščejo tudi tam, kjer so prej opravljele prakso oz. prostovoljno delo (47,9 % diplomantk rednega študija, 37,1 % diplomantk izrednega študija). Diplomantke rednega študija se v 43,8 % poslužujejo pomoči, ki jim jo nudi zavod za zaposlovanje, diplomantke izrednega študija pa jo izkoristijo v 20 %.

Graf 4. 21 Struktura anketiranih glede na način študija in najpogostejše načine iskanja zaposlitve

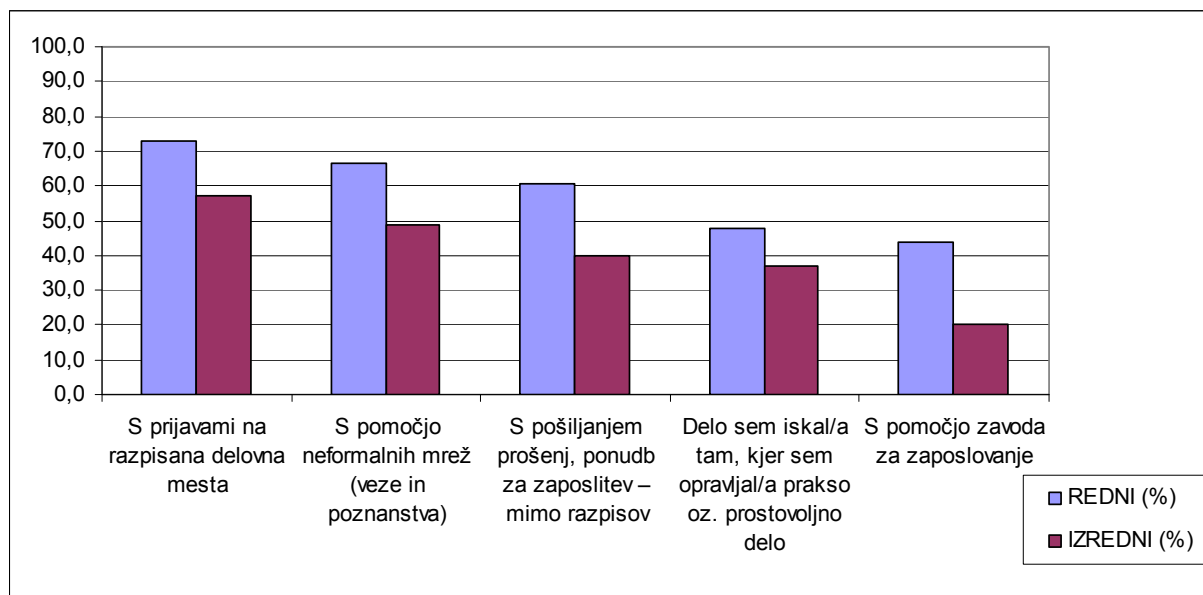

Tabela 4. 24 Delo so dobile, oz. ga še iščejo, po naslednjem številu prijav ali pogovorov o morebitni zaposlitvi:

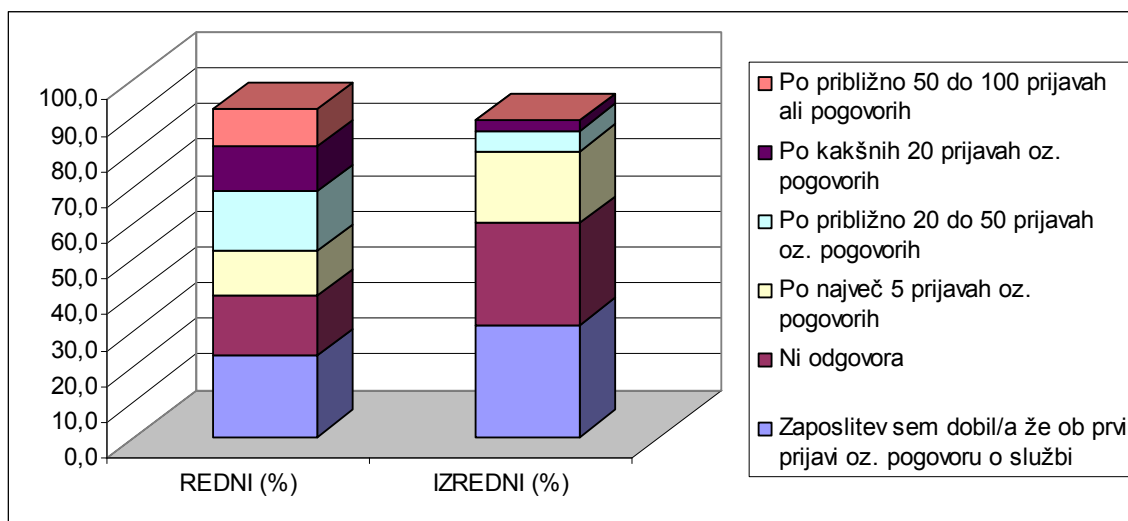
	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Zaposlitev sem dobil/a že ob prvi prijavi oz. pogovoru o službi	11	22,9	11	31,4	22	26,5
Po največ 5 prijavah oz. pogovorih	6	12,5	7	20,0	13	15,7
Po 10 prijavah oz. pogovorih	1	2,1	2	5,7	3	3,6
Po kakšnih 20 prijavah oz. pogovorih	6	12,5	1	2,9	7	8,4
Po približno 20 do 50 prijavah oz. pogovorih	8	16,7	2	5,7	10	12,0
Po približno 50 do 100 prijavah ali pogovorih	5	10,4	0	0,0	5	6,0
Prijav oz. pogovorov je bilo že več kot 100	2	4,2	1	2,9	3	3,6
Drugo	1	2,1	1	2,9	2	2,4
Ni odgovora	8	16,7	10	28,6	18	21,7
Skupaj	48	100	35	100	83	100

Tabela 4. 25 Najpogostejši odgovori diplomantk na vprašanje, kako hitro so prišle do zaposlitve

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Zaposlitev sem dobil/a že ob prvi prijavi oz. pogovoru o službi	11	22,9	11	31,4	22	26,5
Ni odgovora	8	16,7	10	28,6	18	21,7
Po največ 5 prijavah oz. pogovorih	6	12,5	7	20,0	13	15,7
Po približno 20 do 50 prijavah oz. pogovorih	8	16,7	2	5,7	10	12,0
Po kakšnih 20 prijavah oz. pogovorih	6	12,5	1	2,9	7	8,4
Po približno 50 do 100 prijavah ali pogovorih	5	10,4	0	0,0	5	6,0

Nismo pričakovali, da bo toliko diplomantk dobilo zaposlitev že ob prvi prijavi oz. pogovoru (22,9 % diplomantk rednega študija, 31,4 % diplomantk izrednega študija) ali po največ petih prijavah oz. pogovorih za zaposlitev (12,5 % diplomantk rednega študija, 20 % diplomantk izrednega študija). Glede na to, da je veliko diplomantk nezaposlenih oz. da vse tiste, ki so zaposlene, ne delajo kot socialne delavke, smo tukaj pričakovali manjši odstotek. 29,2 % diplomantk rednega študija je do zaposlitve prišlo, oz. jo še išče po 20 do 50 prijavah oz. pogovorih. Odstotek diplomantk izrednega študija se pri teh odgovorih manjša (8,6 %). 10,4 % diplomantk rednega študija je do zaposlitve prišlo po približno 50 do 100 prijavah oz. pogovorih. Ne vemo pa, zakaj kar 21,7 % diplomantk ni navedlo, koliko prijav je poslalo oz. na kolikih pogovorih za zaposlitev so bile.

Graf 4. 22 Struktura anketiranih glede na način študija in število prijav oz. pogovorov o zaposlitvi

H₅: Diplomantke rednega študija imajo zaradi neuspešnega iskanja zaposlitve v večji meri težave z denarjem.

Tabela 4. 26 Vpliv neuspešnega iskanja zaposlitve

	Redni	%	Izredni	%
Težave z denarjem	29	60,4	10	28,6
Izguba samozavesti	15	31,3	9	25,7
Izguba volje pri iskanju zaposlitve	14	29,2	6	17,1
Izguba upanja, da bom našel/a primerno zaposlitev	18	37,5	7	20,0
Izguba stika s socialnim delom (izgublja se strokovno znanje, praksa)	17	35,4	8	22,9
Izguba stikov s prijatelji in znanci	1	2,1	0	0,0
Iskal/a sem nova znanja, si pridobival/a nove izkušnje	15	31,3	11	31,4
Pridobil/a sem nove prijatelje in znance	5	10,4	5	14,3
Poskušal/a sem iskati zaposlitev v tujini	4	8,3	3	8,6
Čakanje na zaposlitev ni vplivalo na moje življenje	3	6,3	1	2,9
Zaposlitev sem dobil/a kmalu po diplomi	11	22,9	10	28,6
Nisem še iskal/a zaposlitve	0	0,0	1	2,9
Drugo	1	2,1	1	2,9
Ni odgovora	6	12,5	11	31,4

Tabela 4. 27 Najpogostejši odgovori diplomantk na vprašanje, kako je vplivalo oz. še vpliva na njih neuspešno iskanje zaposlitve

	Redni	%	Izredni	%
Težave z denarjem	29	60,4	10	28,6
Izguba upanja, da bom našel/a primerno zaposlitev	18	37,5	7	20,0
Izguba stika s socialnim delom (izgublja se strokovno znanje, praksa)	17	35,4	8	22,9
Iskal/a sem nova znanja, si pridobival/a nove izkušnje	15	31,3	11	31,4
Izguba samozavesti	15	31,3	9	25,7
Izguba volje pri iskanju zaposlitve	14	29,2	6	17,1
Zaposlitev sem dobil/a kmalu po diplomi	11	22,9	10	28,6

Pri tem vprašanju je bilo možnih več odgovorov.

Tabela kaže, da imajo tako diplomantke rednega kot izrednega študija, v času iskanja zaposlitve največkrat finančne težave. Lahko pa obdržimo našo hipotezo, saj ima veliko več diplomantk rednega študija (60,4 %), kot diplomantk izrednega študija (28,6) težave z

denarjem v času iskanja zaposlitve. Naše mnenje je, da diplomantke izrednega študija zaposlitev dobijo prej in zato nimajo takšnih finančnih težav kot diplomantke rednega študija, ki zaposlitev dobijo kasneje oz. je nezaposlenost pri njih višja, kar je razvidno iz prejšnjih tabel. Glede na to, da je kar nekaj diplomantk izrednega študija že pred diplomom zaposlenih, oz. da zaposlitev po diplomi za njih ni prva zaposlitev, predvidevamo, da imajo prihranke in zato ne občutijo takšnega finančnega primanjkljaja kot diplomantke rednega študija. 37,5 % diplomantk rednega študija in 20 % diplomantk izrednega študija izgubi upanje, da bodo še kdaj našle primerno zaposlitev. Vzpodbudno pa je, da diplomantke pri iskanju zaposlitve vidijo tudi pozitivne vplive, kot je ta, da si pridobijo nova znanja in izkušnje (31,3 % diplomantk rednega študija, 31,4 % diplomantk izrednega študija). Ostali najpogostejši vplivi neuspešnega iskanja zaposlitve, ki jih diplomantke navajajo, so: izguba stika s socialnim delom, izguba samozavesti in izguba volje pri iskanju zaposlitve.

Graf 4. 23 Struktura anketiranih glede na način študija in vpliv neuspešnega iskanja zaposlitve

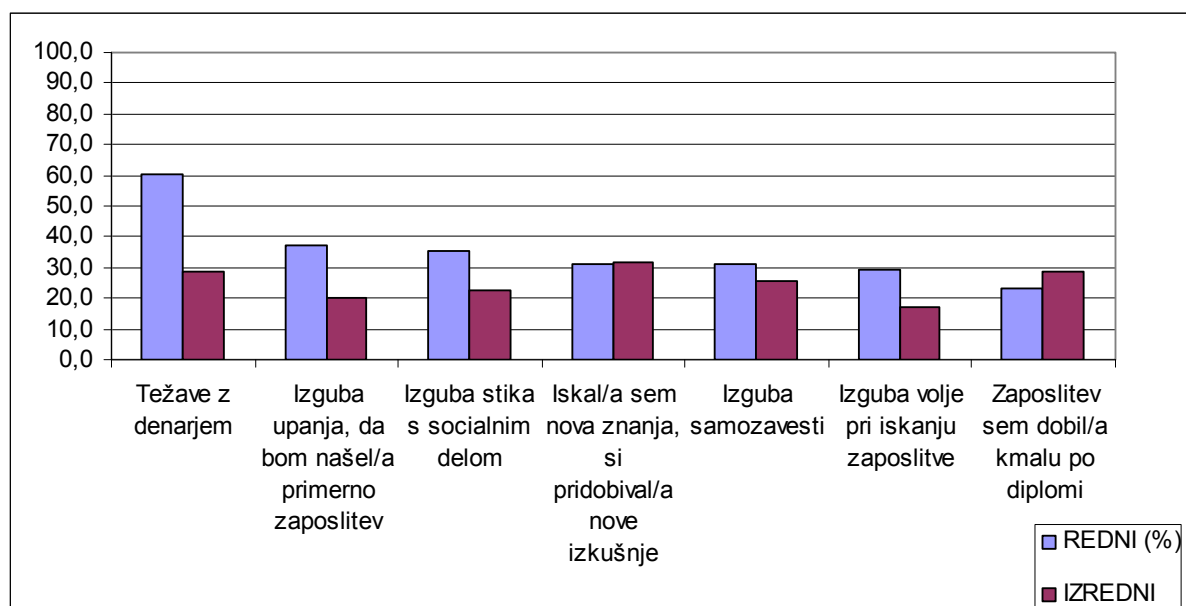

Tabela 4. 28 Pomoč pri iskanju zaposlitve

	Redni	%	Izredni	%
Poznali so me, ker sem tam opravljal/a študijsko prakso oziroma prostovoljno delo	14	29,2	13	37,1
Pomoč neformalnih mrež (veze in poznanstva)	17	35,4	12	34,3
Pomagalo je, da so starši ali prijatelji zaposleni v isti delovni organizaciji	2	4,2	1	2,9
Znanja, pridobljena na fakulteti	16	33,3	6	17,1
Spretnost pisanja prošenj	7	14,6	3	8,6
Samozavestno nastopanje ob intervjujih	15	31,3	8	22,9
Pomoč zavoda za zaposlovanje	9	18,8	4	11,4
Predhodne izkušnje iskanja zaposlitve	1	2,1	4	11,4
Nič mi ni pomagalo	3	6,3	2	5,7
Nisem še iskal/a zaposlitve	0	0,0	1	2,9
Drugo	8	16,7	4	11,4
Ni odgovora	4	8,3	8	22,9

Tabela 4. 29 Najpogostejši načini pomoči pri iskanju zaposlitve

	Redni	%	Izredni	%
Pomoč neformalnih mrež (veze in poznanstva)	17	35,4	12	34,3
Poznali so me, ker sem tam opravljal/a študijsko prakso oziroma prostovoljno delo	14	29,2	13	37,1
Znanja, pridobljena na fakulteti	16	33,3	6	17,1
Samozavestno nastopanje ob intervjuju	15	31,3	8	22,9

Pri tem vprašanju so lahko diplomantke obkrožile največ tri odgovore.

Rezultati kažejo, da diplomantkam pri iskanju zaposlitve v največji meri pomagajo veze in poznanstva (35,4 % diplomantk rednega študija, 34,3 % diplomantk izrednega študija). Diplomantke kot najpogostejšo pomoč pri iskanju zaposlitve navajajo poznanstva iz študijske prakse oz. prostovoljnega dela; znanja, pridobljena na fakulteti in samozavestno nastopanje na intervjujih. Pri teh načinih pomoči se največja razlika med diplomantkami rednega in izrednega študija pokaže pri znanjih, pridobljenih na fakulteti (33,3 % diplomantk rednega študija, 17,1 % diplomantk izrednega študija). Predvidevamo, da je do takšnega rezultata prišlo zaradi večjega obsega ur študijskega programa pri rednih študentkah. Večji odstotek pri diplomantkah izrednega študija se pokaže pri odgovoru predhodne izkušnje pri iskanju

zaposlitve (2,1 % diplomantk rednega študija, 11,4 % diplomantk izrednega študija), kar smo lahko pričakovali, saj je več diplomatk izrednega študija bilo zaposlenih že pred diplomo in imajo tako več izkušenj z iskanjem zaposlitve. Kar nekaj diplomatke ni navedlo, kaj jim je pomagalo pri iskanju zaposlitve. Teh je bilo pri diplomantkah izrednega študija več (22,9 %), kar si razlagamo s tem, da je pri nekaterih od njih preteklo več časa, odkar so iskale zaposlitev, ker so bili zaposlene že pred diplomo in zaradi tega to vprašanje nanje nima takšnega vpliva kot na diplomantke rednega študija (8,3 %), kjer je nezaposlenost večja.

Graf 4. 24 Struktura anketiranih glede na način študija in najpogostejše načine pomoči pri iskanju zaposlitve

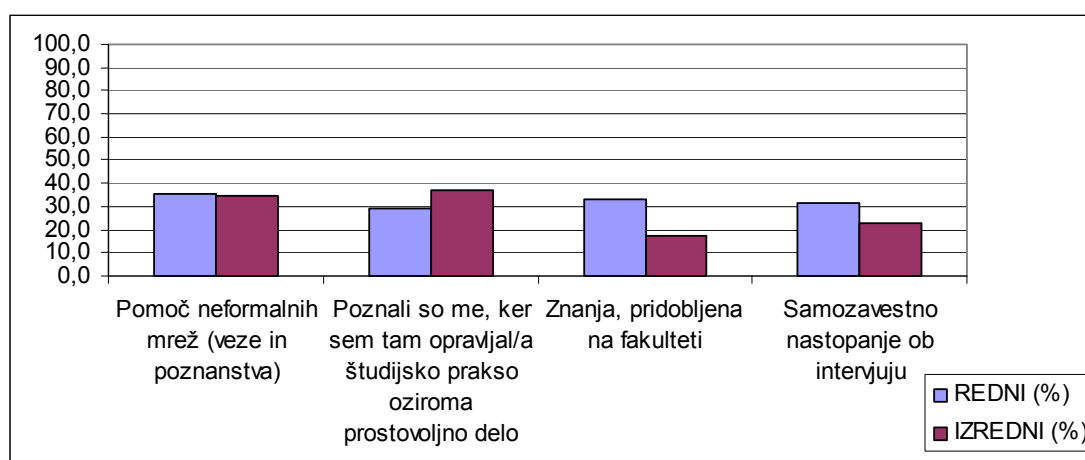
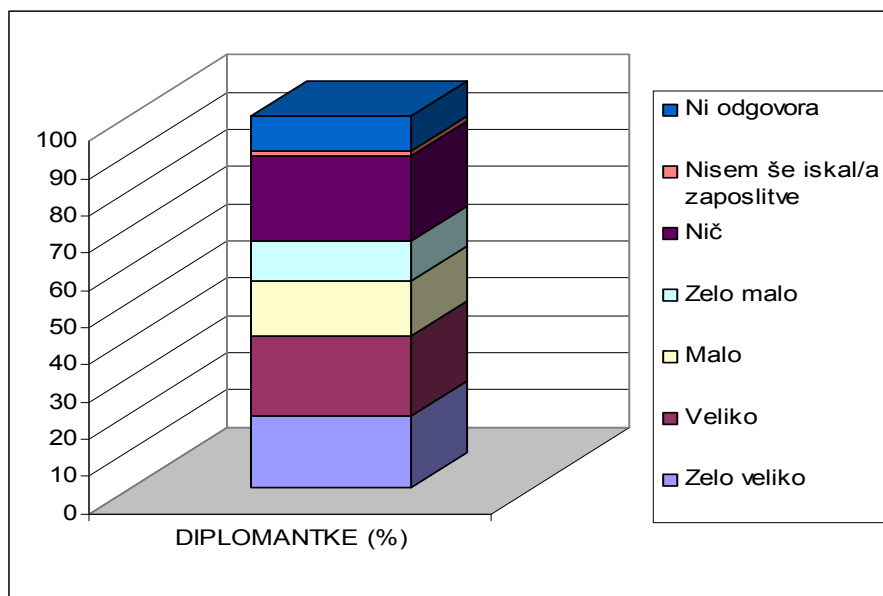

Tabela 4. 30 Pomoč študijske prakse in/ali prostovoljnega dela pri iskanju zaposlitve

	Diplomantke	%
Zelo veliko	16	19,3
Veliko	18	21,7
Malo	12	14,5
Zelo malo	9	10,8
Nič	19	22,9
Nisem še iskal/a zaposlitve	1	1,2
Ni odgovora	8	9,6
Skupaj	83	100

Tabela kaže, da 22,9 % diplomantkam študijska praksa in/ali prostovoljno delo ni nič pomagala pri iskanju zaposlitve, 21,7 % diplomantkam pa je pomagala veliko. 19,3 % diplomantk je mnenja, da jim je študijska praksa in/ali prostovoljno delo zelo veliko pripomogla k iskanju zaposlitve. Delež diplomantk, ki jim je študijska praksa in/ali prostovoljno delo malo pomagala je 14,5 %, delež diplomantk pri odgovoru zelo malo pa je 10,8 %.

Graf 4. 25 Struktura anketiranih glede na pomoč študijske prakse in/ali prostovoljnega dela pri iskanju zaposlitve

Pripravnništvo in strokovni izpit

Tabela 4. 31 Opravljanje pripravnništva

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Da, pripravnništvo sem že opravil/a	26	54,2	25	71,4	51	61,4
Zdaj sem pripravnik/ca	4	8,3	1	2,9	5	6,0
Ne, nimam še opravljenega pripravnništva	9	18,8	8	22,9	17	20,5
Drugo	4	8,3	0	0,0	4	4,8
Ni odgovora	5	10,4	1	2,9	6	7,2
Skupaj	48	100	35	100	83	100

Pri tem vprašanju nas je zanimalo, koliko diplomantk je opravilo pripravnništvo, ker je le-to pogoj za opravljanje strokovnega izpita in za nadaljnjo zaposlitev. Več diplomantk izrednega študija (71,4 %) kot diplomantk rednega študija (54,2 %) je že opravilo pripravnništvo, kar sovпада z večjo zaposlenostjo diplomantk izrednega študija. 20,5 % diplomantk še nima opravljenega pripravnništva.

Graf. 4. 26 Struktura anketiranih glede na način študija in opravljanje pripravnništva

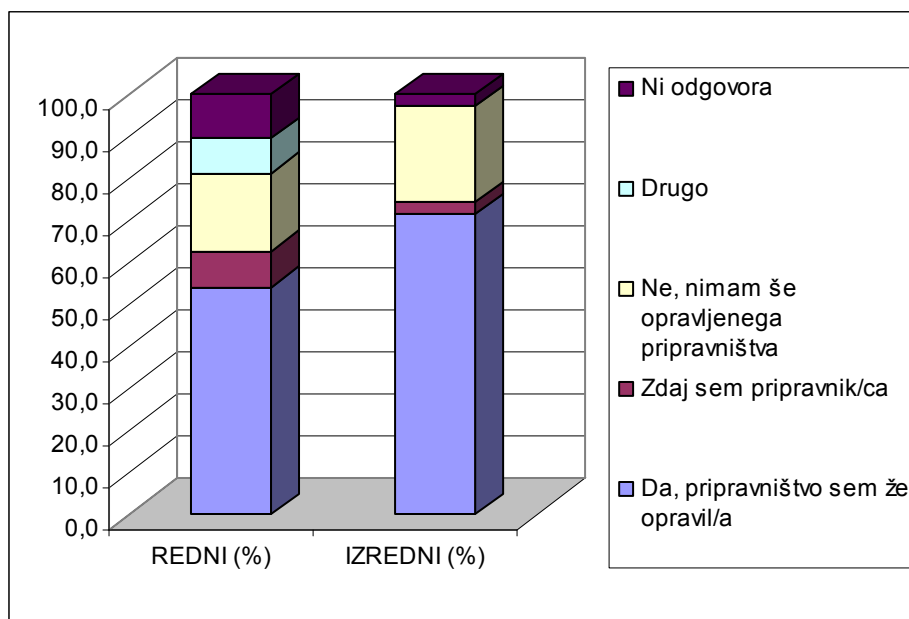

Tabela 4. 32 Pomoč pri iskanju pripravništva

	Redni	%	Izredni	%
Javljanje na razpise	8	16,7	8	22,9
Pomoč neformalnih mrež (veze in poznanstva)	10	20,8	11	31,4
Sprejeli so me, ker sem tam opravljal/a študijsko prakso oz. prostovoljno delo	9	18,8	7	20,0
Dobila sem ga s pomočjo zavoda za zaposlovanje	5	10,4	3	8,6
Nimam še opravljenega pripravništva	9	18,8	7	20,0
Drugo	7	14,6	4	11,4
Ni odgovora	5	10,4	3	8,6

Pri tem vprašanju je bilo možnih več odgovorov.

Rezultati so pokazali, da tudi pri iskanju pripravništva igrajo veliko vlogo veze in poznanstva (20,8 % diplomantk rednega študija, 31,4 % diplomantk izrednega študija). Druga najpogostejša pomoč pri iskanju pripravništva so prijave diplomantk na razpise, nato pa sledi razlog – opravljanje študijske prakse oz. prostovoljnega dela. Pričakovali smo, da bo več diplomantk dobilo pripravništvo s pomočjo zavoda za zaposlovanje, vendar je bilo teh diplomantk rednega študija 10,4 % in diplomantk izrednega študija 8,6 %.

Graf 4. 27 Struktura anketiranih glede na način študija in pomoč pri iskanju pripravništva

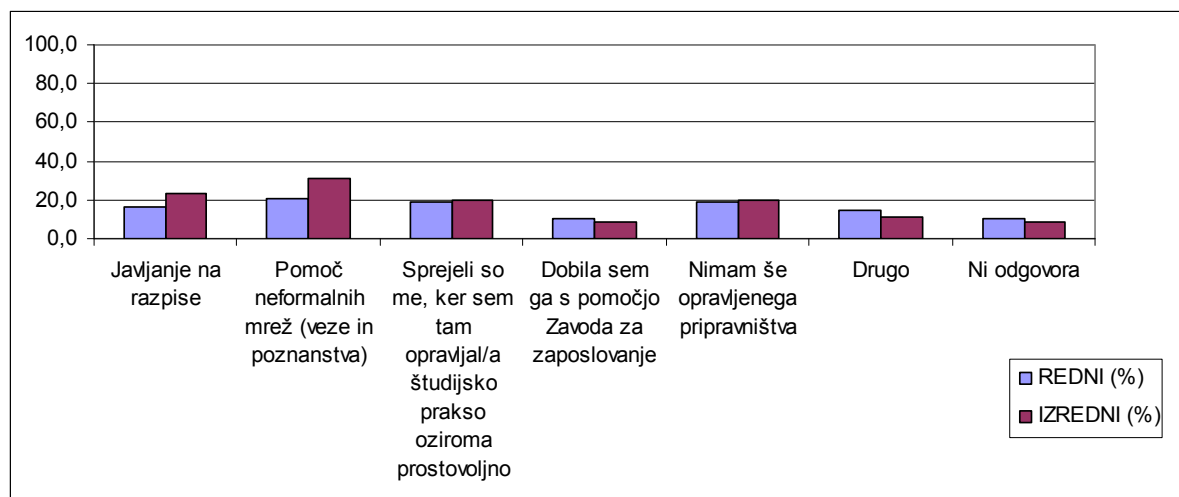

Tabela 4. 33 Čas, v katerem so dobile pripravništvo diplomantke, ki so diplomirale leta 2003

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Dobil/a sem ga v času 6 mesecev po diplomi	6	50,0	6	54,5	12	52,2
Dobil/a sem ga v času od 6 mesecev do 1 leta	3	25,0	1	9,1	4	17,4
Čakal/a sem več kot 1 leto	1	8,3	1	9,1	2	8,7
Nisem še dobil/a pripravništva	1	8,3	1	9,1	2	8,7
Pripravništva doslej še nisem iskal/a	0	0,0	2	18,2	2	8,7
Drugo	1	8,3	0	0,0	1	4,3
Ni odgovora	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Skupaj	12	100	11	100	23	100

Iz tabele je razvidno, da je več kot polovica diplomantk (52,2 %), ki so diplomirale leta 2003, dobilo pripravništvo v času 6 mesecev po diplomi. 25 % diplomantk rednega študija je dobilo pripravništvo v času od 6 mesecev do 1 leta, medtem ko je pri diplomantkah izrednega študija ta odstotek le 9,1 %. Od 23 anketiranih diplomantk je ena čakala 1 leto in 1 mesec, ena pa celo 2 leti in 6 mesecev.

Graf 4. 28 Struktura anketiranih glede na način študija in čas čakanja na pripravništvo za diplomantke, ki so diplomirale leta 2003

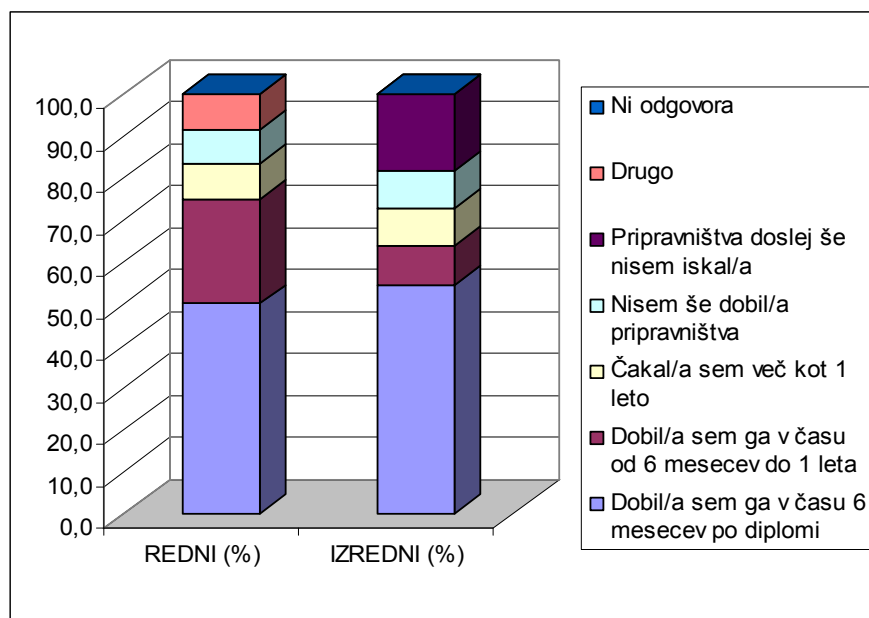

Tabela 4. 34 Čas, v katerem so dobile pripravništvo diplomantke, ki so diplomirale leta 2004

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Dobil/a sem ga v času 6 mesecev po diplomi	7	53,8	3	42,9	10	50,0
Dobil/a sem ga v času od 6 mesecev do 1 leta	2	15,4	2	28,6	4	20,0
Čakal/a sem več kot 1 leto	2	15,4	1	14,3	3	15,0
Pripravništva doslej še nisem iskal/a	1	7,7	0	0,0	1	5,0
Ni odgovora	1	7,7	1	14,3	2	10,0
Skupaj	13	100	7	100	20	100

Rezultati kažejo, da je polovica diplomantk, ki so diplomirale leta 2004, dobila pripravništvo v času 6 mesecev po diplomi. 20 % diplomantk je dobilo pripravništvo v času od 6 mesecev do 1 leta, 15 % jih je čakalo več kot 1 leto, od tega sta dve (10 %) čakali 2 leti.

Graf 4. 29 Struktura anketiranih glede na način študija in čas čakanja na pripravništvo za diplomantke, ki so diplomirale leta 2004

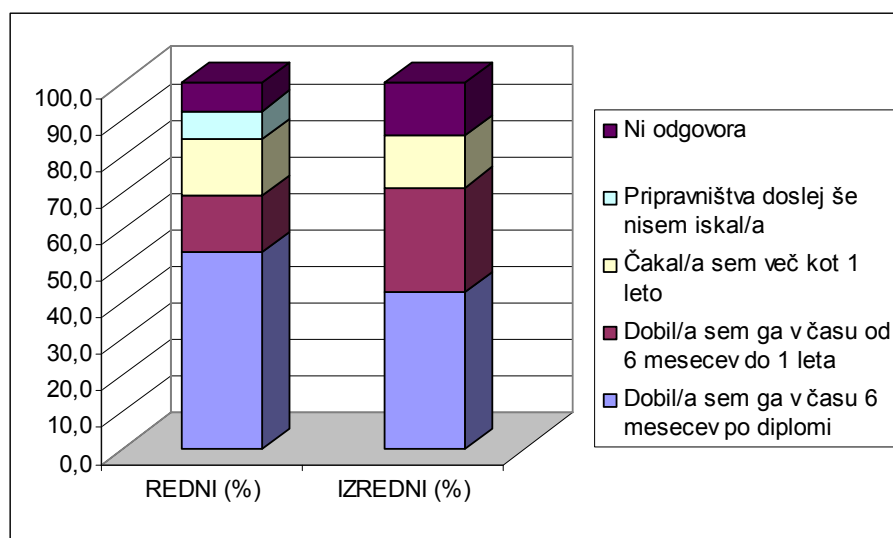

Tabela 4. 35 Čas, v katerem so dobile pripravništvo diplomantke, ki so diplomirale leta 2005

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Dobil/a sem ga v času 6 mesecev po diplomi	6	30,0	4	33,3	10	31,3
Dobil/a sem ga v času od 6 mesecev do 1 leta	1	5,0	4	33,3	5	15,6
Čakal/a sem več kot 1 leto	2	10,0	0	0,0	2	6,3
Nisem še dobil/a pripravništva	3	15,0	2	16,7	5	15,6
Pripravništva doslej še nisem iskal/a	3	15,0	1	8,3	4	12,5
Drugo	1	5,0	1	8,3	2	6,3
Ni odgovora	4	20,0	0	0,0	4	12,5
Skupaj	20	100	12	100	32	100

Rezultati kažejo, da je tudi pri diplomantkah, ki so diplomirale leta 2005, največ tistih, ki so pripravništvo dobile v času 6 mesecev po diplomi (31,3 %). 33,3 % diplomantk izrednega študija je dobilo pripravništvo v času od 6 mesecev do 1 leta, medtem ko je v takem času pripravništvo dobilo le 5 % diplomantk rednega študija. Delež diplomantk rednega študija, ki niso dobile pripravništva in tistih, ki ga doslej še niso iskale, je enak in znaša 15 %. 16,7 % diplomantk izrednega študija še ni dobilo pripravništva. Tudi pri tem vprašanju kar nekaj diplomantk ni navedlo, kako dolgo so iskale pripravništvo (12,5 %).

Graf 4. 30 Struktura anketiranih glede na način študija in čas čakanja na pripravništvo za diplomantke, ki so diplomirale leta 2005

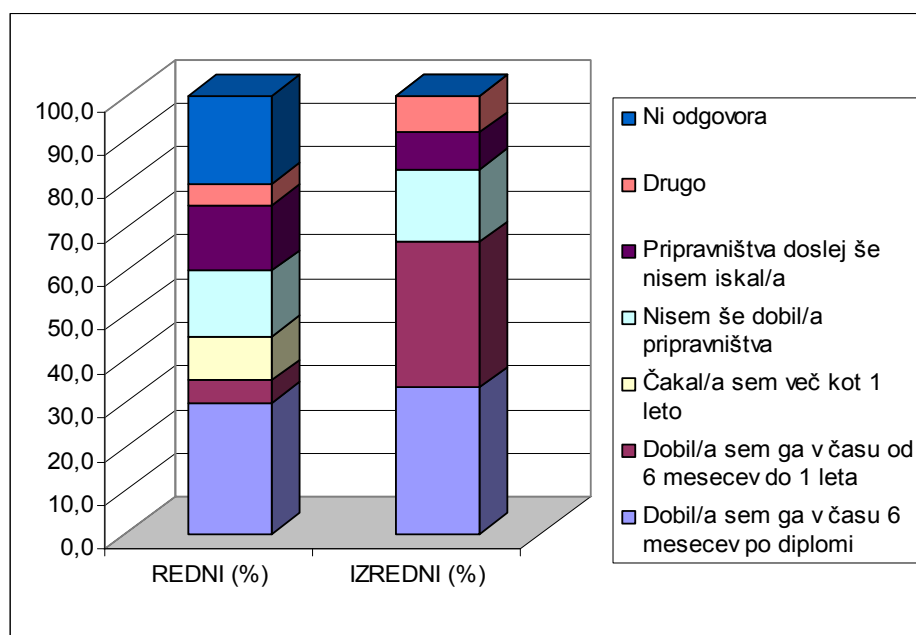

Tabela 4. 36 Čas, v katerem so dobile pripravništvo diplomantke, ki so diplomirale leta 2006

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Dobil/a sem ga v času 6 mesecev po diplomi	1	33,3	3	60,0	4	50,0
Nisem še dobil/a pripravništva	1	33,3	1	20,0	2	25,0
Drugo	1	33,3	0	0,0	1	12,5
Ni odgovora	0	0,0	1	20,0	1	12,5
Skupaj	3	100	5	100	8	100

Tudi pri anketirankah, ki so diplomirale leta 2006, se pokaže, da jih je polovica dobila pripravništvo v času 6 mesecev po diplomi. Dve diplomantki še nista dobili pripravništva, saj ni preteklo veliko časa od njihovega diplomiranja.

Graf 4. 31 Struktura anketiranih glede na način študija in čas čakanja na pripravništvo za diplomantke, ki so diplomirale leta 2006

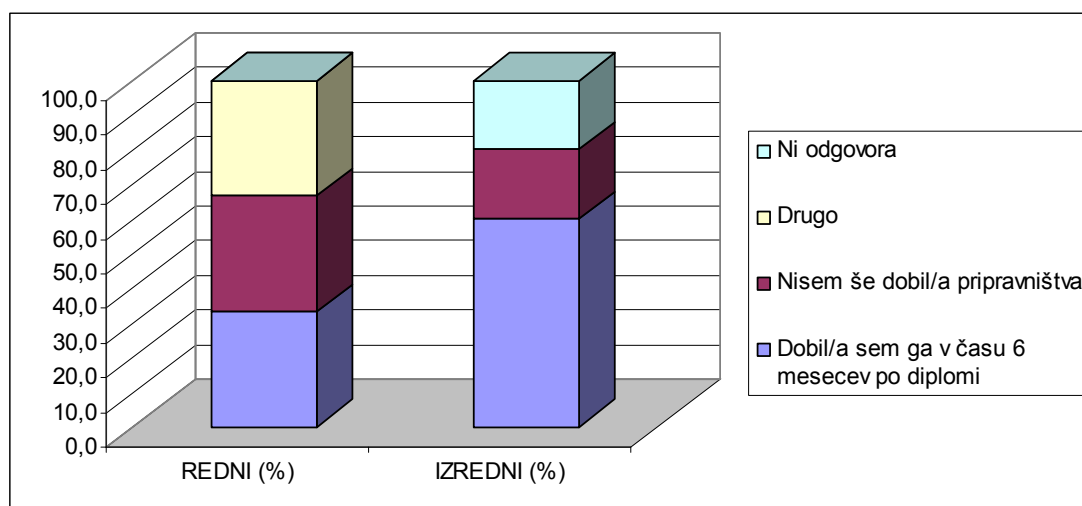
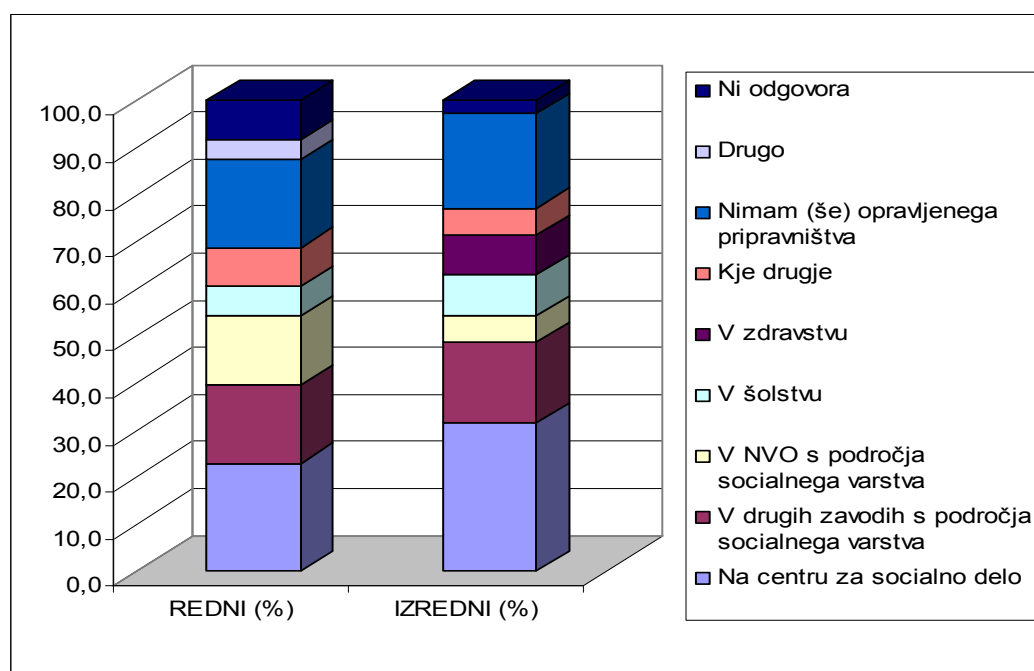

Tabela 4. 37 Področje dela, kjer so diplomantke opravljale pripravništvo

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Na centru za socialno delo	11	22,9	11	31,4	22	26,5
V drugih zavodih s področja socialnega varstva	8	16,7	6	17,1	14	16,9
V NVO s področja socialnega varstva	7	14,6	2	5,7	9	10,8
V šolstvu	3	6,3	3	8,6	6	7,2
V zdravstvu	0	0,0	3	8,6	3	3,6
Kje drugje	4	8,3	2	5,7	6	7,2
Nimam (še) opravljenega pripravništva	9	18,8	7	20,0	16	19,3
Drugo	2	4,2	0	0,0	2	2,4
Ni odgovora	4	8,3	1	2,9	5	6,0
Skupaj	48	100	35	100	83	100

Iz tabele je razvidno, da je največ diplomantk opravljalo pripravništvo na centru za socialno delo (26,5 %), sledijo mu drugi zavodi s področja socialnega varstva (16,9 %) in nevladne organizacije s področja socialnega varstva (10,8 %). Šolstvo (7,2 %) in zdravstvo (3,6 %) sta področji, kjer diplomantke v manjšem odstotku opravljajo pripravništvo.

Graf 4. 32 Struktura anketiranih glede na način študija in opravljanje pripravništva

H₆: Večina diplomantk se ne zaposli v organizaciji, kjer so opravljale pripravništvo.

Tabela 4. 38 Zaposlitev v delovni organizaciji, kjer so diplomantke opravljale pripravništvo

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Da	12	25,0	19	54,3	31	37,3
Ne	17	35,4	7	20,0	24	28,9
Še ne vem	3	6,3	1	2,9	4	4,8
Nisem (še) opravljal/a pripravništva	9	18,8	7	20,0	16	19,3
Drugo	3	6,3	0	0,0	3	3,6
Ni odgovora	4	8,3	1	2,9	5	6,0
Skupaj	48	100	35	100	83	100

Pri tem vprašanju nas je zanimalo, ali so se diplomantke v delovni organizaciji, kjer so opravljale pripravništvo, tudi zaposlile. Takih je bilo kar 54,3 % diplomantk izrednega študija in le 25 % diplomantk rednega študija, zato našo hipotezo pri diplomantkah izrednega študija zavrnemo, pri diplomantkah rednega študija pa obdržimo. 35,4 % diplomantk rednega študija se ni zaposlilo v delovni organizaciji, kjer so opravljale pripravništvo, medtem ko je bilo takih diplomantk izrednega študija le 20 %.

Graf 4. 33 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlitev v delovni organizaciji, kjer so opravljale pripravništvo

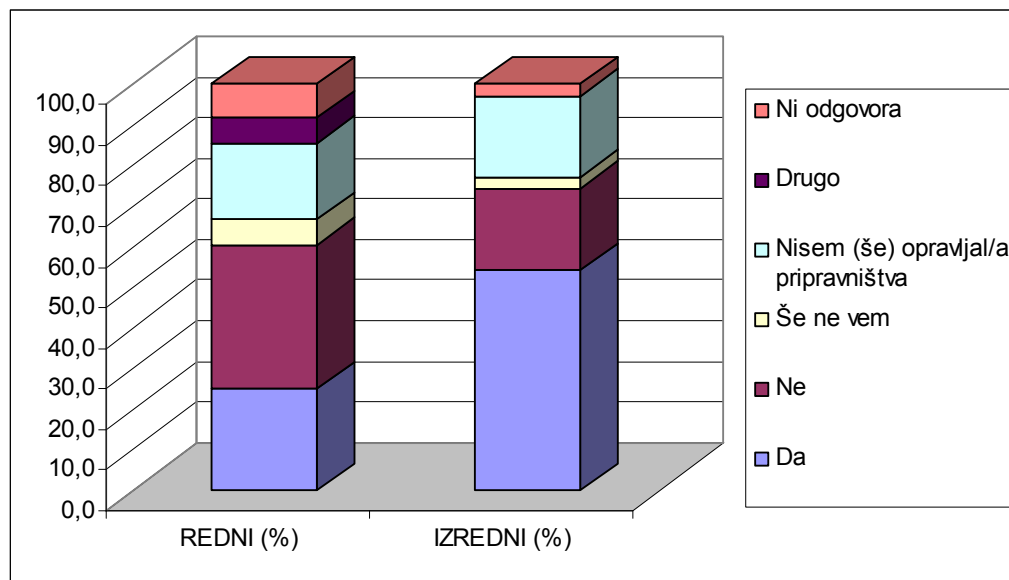
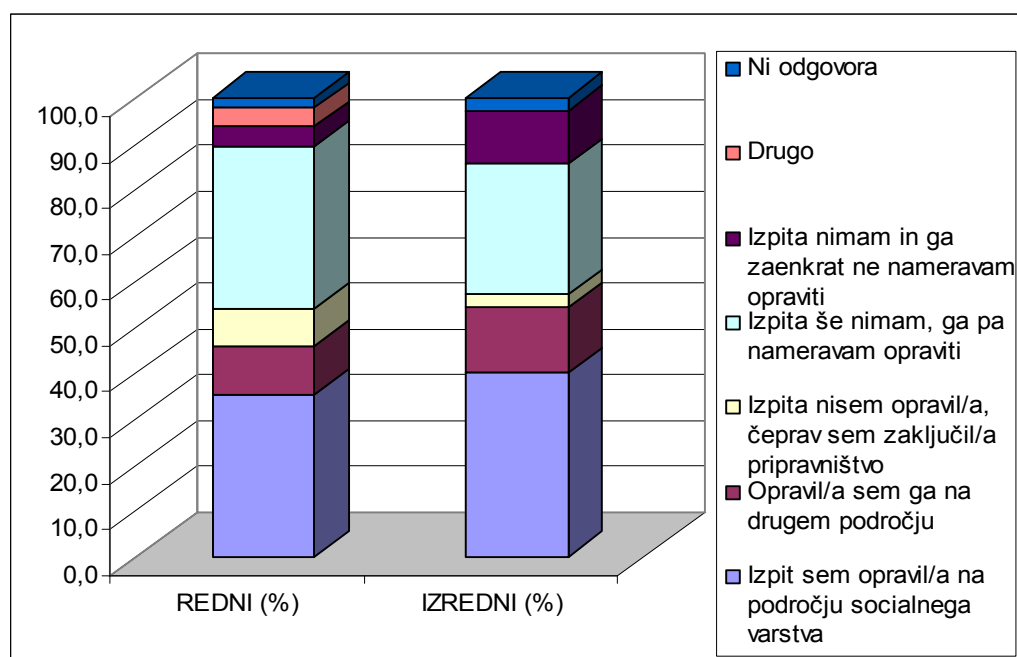

Tabela 4. 39 Opravljanje strokovnega izpita

	Redni	%	Izredni	%	Skupaj	%
Izpit sem opravil/a na področju socialnega varstva	17	35,4	14	40,0	31	37,3
Opravil/a sem ga na drugem področju	5	10,4	5	14,3	10	12,0
Izpita nisem opravil/a, čeprav sem zaključil/a pripravništvo	4	8,3	1	2,9	5	6,0
Izpita še nimam, ga pa nameravam opraviti	17	35,4	10	28,6	27	32,5
Izpita nimam in ga zaenkrat ne nameravam opraviti	2	4,2	4	11,4	6	7,2
Drugo	2	4,2	0	0,0	2	2,4
Ni odgovora	1	2,1	1	2,9	2	2,4
Skupaj	48	100	35	100	83	100

Ker je strokovni izpit večinoma pogoj za zaposlitev, nas je zanimalo, koliko diplomantk ga je že opravilo. Rezultati so pokazali, da je strokovni izpit opravilo 35,4 % diplomantk rednega študija in 40 % diplomantk izrednega študija. 35,4 % diplomantk rednega študija in 28,6 % diplomantk izrednega študija strokovnega izpita še nima, ga pa namerava opraviti. Kar nekaj diplomantk je strokovni izpit opravilo na drugih področjih: vzgoja in izobraževanje ter javna uprava. 8,3 % diplomantk rednega študija kljub opravljenemu pripravništvu strokovnega izpita ni opravilo, medtem ko je takih diplomantk izrednega študija 2,9 %.

Graf 4. 34 Struktura anketiranih glede na način študija in opravljanje strokovnega izpita

Želje in predlogi v zvezi z zaposlovanjem

Tabela 4. 40 Zaposlitev glede na ustanovo

	Redni	%	Izredni	%
Na centru za socialno delo	12	25,0	12	34,3
V domu za stare	8	16,7	2	5,7
V varstveno delovnem centru	2	4,2	3	8,6
V kriznem centru	2	4,2	1	2,9
V varni hiši, materinskem domu	4	8,3	2	5,7
V drugem zavodu s področja socialnega varstva; navedite	0	0,0	1	2,9
V NVO; navedite področje njenega dela	6	12,5	2	5,7
V službah zaposlovanja	0	0,0	1	2,9
V podjetju (socialno delo)	2	4,2	1	2,9
V šolstvu	15	31,3	7	20,0
V zdravstvu	0	0,0	4	11,4
V javni upravi, v pravosodju	3	6,3	0	0,0
V policiji, v vojski	1	2,1	0	0,0
Drugo	1	2,1	0	0,0
Ne želim si delati kot socialna delavka/delavec	3	6,3	1	2,9
Ni odgovora	1	2,1	4	11,4

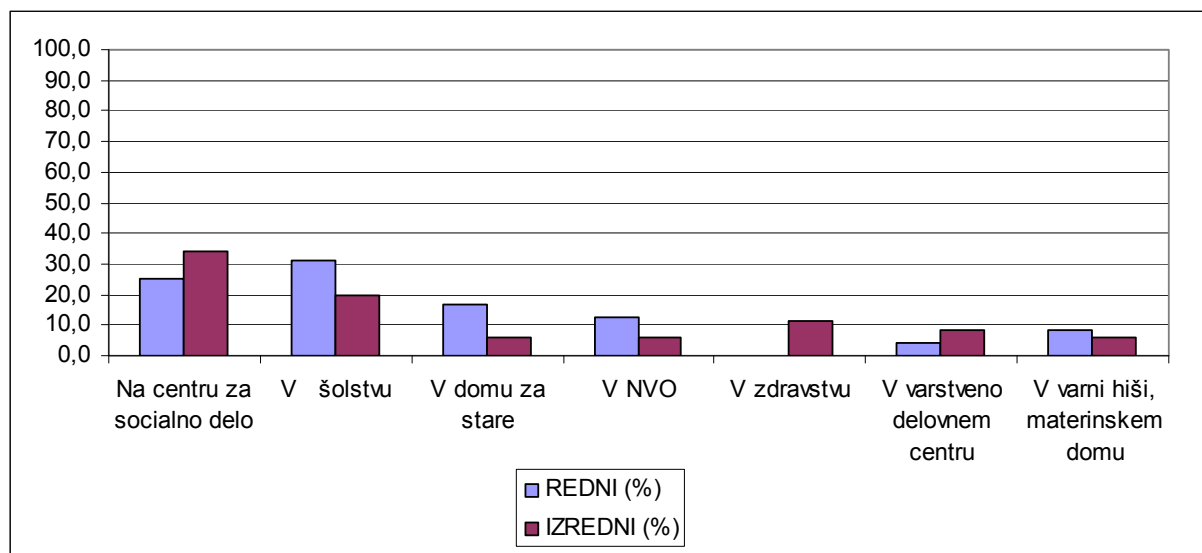
Tabela 4. 41 Najpogostejše želje diplomantk glede na ustanovo, kjer bi se rade zaposlile

	Redni	%	Izredni	(%)
Na centru za socialno delo	12	25,0	12	34,3
V šolstvu	15	31,3	7	20,0
V domu za stare ljudi	8	16,7	2	5,7
V NVO	6	12,5	2	5,7
V zdravstvu	0	0,0	4	11,4
V varstveno delovnem centru	2	4,2	3	8,6
V varni hiši, materinskem domu	4	8,3	2	5,7

Pri tem vprašanju nas je zanimalo, kje si socialne delavke želijo delati, možnih pa je bilo več odgovorov. Največ jih je odgovorilo, da bi si želele delati na centru za socialno delo (25 % diplomantk rednega študija, 34,3 % diplomantk izrednega študija) in v šolstvu (31,3 % diplomantk rednega študija, 20 % diplomantk izrednega študija). Tretja najpogostejša želja diplomantk rednega študija je delo v domu za stare ljudi, medtem ko je pri diplomantkah

izrednega študija delo v zdravstvu. Nekaj diplomantk si želi delati v nevladni organizaciji na področju duševnega zdravja, zasvojenosti in družine (12,5 % diplomantk rednega študija, 5,7 % diplomantk izrednega študija). Zanimivo pa je, da je malo diplomantk izrazilo željo delati v službah zaposlovanja, v kriznem centru, v podjetju in na policiji oz. v vojski.

Graf 4. 35 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlitev glede na ustanovo

H7: Večina diplomatk si želi delati z otroki in mladostniki.

Tabela 4. 42 Zaposlitev glede na življenjska obdobja uporabnikov

	Redni	%	Izredni	%
Otroci	17	35,4	13	37,1
Mladostniki	16	33,3	16	45,7
Odrasli	13	27,1	9	25,7
Stari ljudje	10	20,8	4	11,4
Ne želim si delati kot socialna delavka/delavec	3	6,3	1	2,9
Ni odgovora	1	2,1	2	5,7

Pri tem vprašanju je bilo možnih več odgovorov.

Po pričakovanju diplomantke najraje želijo delati z mladostniki in otroki, zato lahko našo domnevo obdržimo. Mladi so populacija, ki nam je najbolj blizu in jo tudi najbolj poznamo. Naslednji skupini uporabnikov, s katerimi si diplomantke želijo delati, so odrasli in stari ljudje. Predvidevamo, da si diplomantke želijo delati s starimi ljudmi zato, ker imajo same stare starše in poznajo njihove težave. Poleg tega je delo s starimi ljudmi prijetno, ker so veseli vsakega obiska in pripravljeni sodelovati pri novostih, ki jim zapolnijo njihove monotone dneve.

Zanimivo pa je, da samo štiri od 83 anketiranih diplomatk ne želijo delati kot socialne delavke, glede na to, da je raziskava pokazala, kako težko je dobiti pripravništvo oz. zaposlitev, še zlasti med diplomantkami rednega študija.

Graf 4. 36 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlitev glede na življenjska obdobja uporabnikov

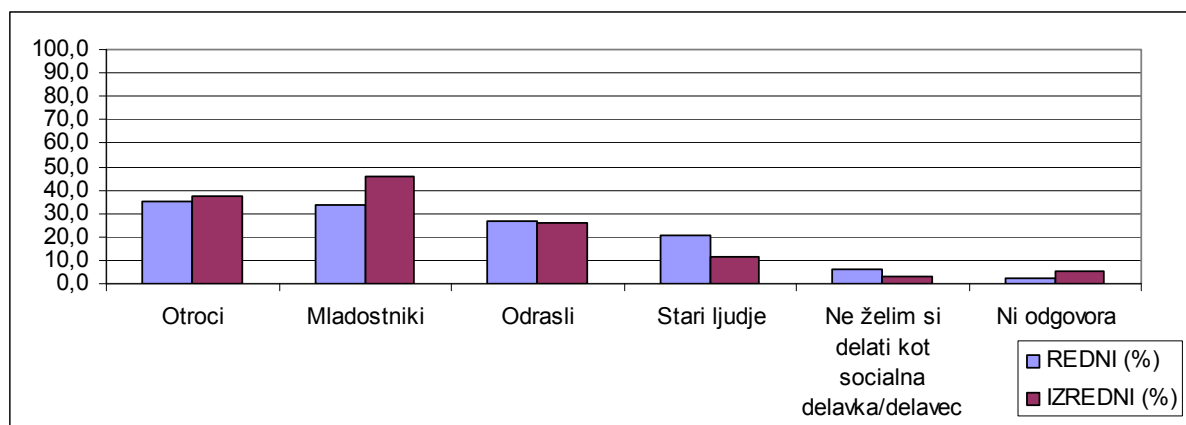

Tabela 4. 43 Zaposlitev glede na skupine uporabnikov

	Redni	%	Izredni	%
Invalidnost, hendikep	7	14,6	5	14,3
Duševno zdravje	9	18,8	9	25,7
Oznaka duševne manj razvitosti	3	6,3	3	8,6
Prestopništvo	13	27,1	7	20,0
Drugo	8	16,7	7	20,0
Ne želim si delati kot socialna delavka/delavec	3	6,3	1	2,9
Ni odgovora	9	18,8	5	14,3

Pri tem vprašanju je bilo možnih več odgovorov.

Diplomantke rednega študija bi najraje delale na področju prestopništva (27,1 %), diplomantke izrednega študija pa na področju duševnega zdravja (25,7 %). Nekaj več kot 14 % diplomantk bi si želelo delati s hendikepiranimi. Pod drugo so diplomantke največkrat omenile družino, ženske in otroke žrtve nasilja ter odvisnike.

Pri tem vprašanju bi lahko dodali še kakšen možen odgovor, saj se je pojavil dokaj velik delež diplomantk pod kategorijo drugo.

Graf 4. 37 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlitev glede na skupine uporabnikov

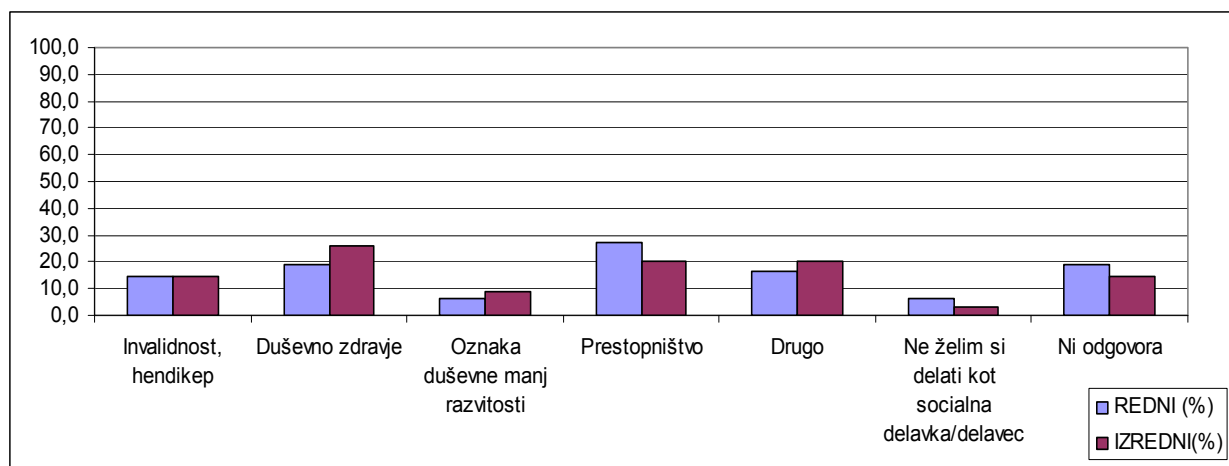

Tabela 4. 44 Zaposlitev glede na problemska področja

	Redni	%	Izredni	%
Materialno pomanjkanje	7	14,6	2	5,7
Odvisnosti	4	8,3	1	2,9
Odnosi med zakoncema, partnerjema	7	14,6	5	14,3
Vzgojni problemi	10	20,8	11	31,4
Nasilje v družini	9	18,8	5	14,3
Posebne potrebe	6	12,5	7	20,0
Pomoč ob krizah	5	10,4	3	8,6
Starševsko varstvo	4	8,3	3	8,6
Drugo	1	2,1	2	5,7
Ne želim si delati kot socialna delavka/delavec	3	6,3	1	2,9
Ni odgovora	5	10,4	4	11,4

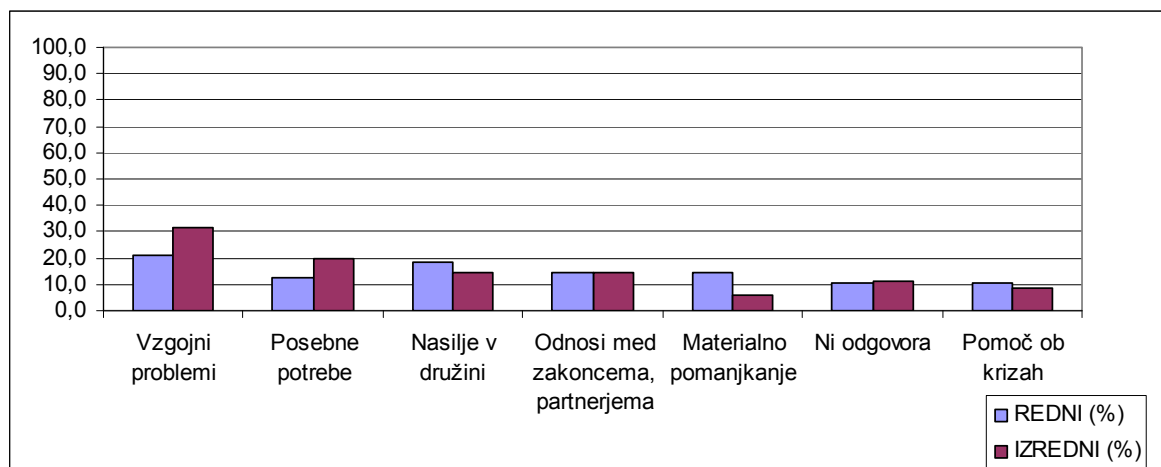
Tabela 4. 45 Najpogostejše želje diplomantk glede na problemska področja

	Redni	%	Izredni	%
Vzgojni problemi	10	20,8	11	31,4
Posebne potrebe	6	12,5	7	20,0
Nasilje v družini	9	18,8	5	14,3
Odnosi med zakoncema, partnerjema	7	14,6	5	14,3
Materialno pomanjkanje	7	14,6	2	5,7
Ni odgovora	5	10,4	4	11,4
Pomoč ob krizah	5	10,4	3	8,6

Pri tem vprašanju je bilo možnih več odgovorov.

Tabela kaže, da najpogostejša problemska področja, kjer bi diplomantke rade delale, sovpadajo z najpogostejšimi skupinami uporabnikov. Zato so vzgojni problemi najpogostejši odgovor anketiranih na to vprašanje. Drugo najpogostejše problemsko področje, kjer bi rade delovale diplomantke rednega študija, je nasilje v družini (18,8 %). Na tem mestu pa so pri diplomantkah izrednega študija posebne potrebe (20 %). Analiza podatkov je še pokazala, da ima najmanj diplomantk željo delati na področju odvisnosti, kar si razlagamo s tem, da delo z odvisniki zahteva drugačne metode in tehnike, je težje, oz. nam ni tako blizu, kot nam je delo z mladostniki in starimi ljudmi.

Graf 4. 38 Struktura anketiranih glede na način študija in zaposlitev glede na problemska področja

4. 2 UGOTOVITVE O SPREMEMBAH ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA IN O SPREMEMBAH V POLITIKI IN PRAKSI ZAPOSLOVANJA

A. Predlogi diplomantk o spremembah študijskega programa, da bi diplomanti in diplomantke socialnega dela lažje prišli do zaposlitve

Na vprašanje o spremembah študijskega programa je odgovorilo 69 (83,1 %) od 83 anketiranih diplomantk.

Praksa

Večina diplomantk je glede sprememb študijskega programa dala velik pomen praksi, saj si preko nje pridobijo potrebne izkušnje za kasnejše delo (»Vzpodbujanje študentov v prostovoljno delo in s tem tudi pridobivanje na mreži, ki ti lahko pomaga do zaposlitve.«). Diplomantke so mnenja, da bi študijski program moral vsebovati več ur praktičnega dela. Pri praktičnem delu vidijo pomembno povezavo s trgom delovne sile (»Še več praktičnega dela in s tem tudi spoznavanja trga delovne sile.«) ter vključevanjem ljudi iz prakse v učni proces. Dobro je, da študenti in študentke tekom študija menjajo čim več učnih baz ter se seznaniijo z različnimi organizacijami in njim specifičnimi metodami dela, zato je veliko diplomantk navedlo, da je potrebna razširitev in menjavanje učnih baz. Dve diplomantki pa sta mnenja, da bi prostovoljno delo moralo biti bolj cenjeno in bi zanj morali pridobiti določena potrdila, ki bi kasneje pripomogla pri iskanju zaposlitve (»Indeksiranje – vpis prostovoljnega in neformalnega dela tudi izven uradne prakse.«). Ena diplomantka je še omenila, da smo pri iskanju prakse preveč prepuščeni sami sebi.

Vpisna mesta

Diplomantke so mnenja, da bi bile potrebne spremembe glede vpisnih mest na Fakulteto za socialno delo. Večini diplomantk, ki so podale ta odgovor, se zdi, da bi bilo potrebno zmanjšati število vpisnih mest ter jih prilagoditi potrebam po socialnih delavcih/delavkah na trgu delovne sile (»Ugotavljanje dejanskih potreb po socialnih delavcih v Sloveniji in število diplomantov prilagoditi tem potrebam.«). Ena diplomantka se ne strinja s kriteriji, ki so potrebni za vpis v diferencialni študijski program na Fakulteti za socialno delo.

Predavanja

Nekatere diplomantke predlagajo, da bi študijski program moral vsebovati več ur predavanj s področij gerontologije, zakonodaje na področju socialnega varstva, pedagogike in psihoterapije ter večje vključevanje študentov in študentk v projektno in raziskovalno delo. V učni načrt bi morali vključiti tudi več skupinskega dela in učenja veščin nastopanja, ki imajo pri iskanju zaposlitve in pri kasnejšem delu zelo pomembno vlogo ter pripomorejo k samozavestnejši drži socialnih delavcev/delavk. Enajst diplomantk pa pri predavanjih zelo pogreša povezovanje snovi s konkretnimi primeri (»Vaje pri posameznih predmetih bolj povezane s konkretnimi situacijami v zunanjih okoljih.«) ter menijo, da fakulteta daje prevelik poudarek teoriji in premajhen praksi (»Slepa usmerjenost v teorijo se mi dolgoročno zdi zelo slaba za poklic socialnega delavca.«). Zato diplomantke v študijskem programu pogrešajo ekskurzije v posamezne organizacije, ustanove, zavode, kjer bi dobile boljši vpogled v njihovo delo.

Dve diplomantki sta predlagali, da bi glede na izbirna področja, ki jih končamo, dobili tudi naziv (univ. dipl. soc. del. specializiran za ...).

Zanimivo pa je, da so tri diplomantke mnenja, da bi bilo potrebno poostriti načine preverjanja znanja na fakulteti.

Diplomantki si v okviru študijskega programa želita več izvedeti o strokovnem izpitu, ki ga morajo diplomanti in diplomantke opraviti po opravljenem pripravništvu in predlagata, da bi priprave na izpit morale potekati že v času študija.

Profesorji na fakulteti

Diplomantka meni, da so na fakulteti odlični predavatelji in da zelo dobro organizirajo delovno prakso za študente.

Povezanost fakultete z zunanjimi akterji

Fakulteta bi se morala v večji meri povezovati z glavnimi akterji na trgu dela in informirati študente in študentke, kje se odpirajo nove možnosti za delo (»Ohranjanje in razvijanje stikov s socialno-delavskimi institucijami.«). Diplomantki predlagata, da bi si že v času študija bilo potrebno izoblikovati načrt zaposlovanja, ki bi jim bil kasneje v veliko pomoč.

Odgovornost in angažiranost študentov in študentk pri iskanju zaposlitve

Diplomantke se zavedajo odgovornosti pri iskanju zaposlitve. Nekatere so mnenja, da bi se morali že v času študija bolj angažirati, si pridobivati potrebna znanja, kar bi jim olajšalo kasnejše iskanje zaposlitve. Zato diplomantke poudarjajo pomen izobraževanja v tujini, kar bo vedno bolj aktualno in bo veliko pripomoglo pri iskanju zaposlitve (»...izobraževanja, seminarji itd. v tujini, kajti tako se v slovenski prostor prinese nove ideje, znanja, možnosti.«).

Ni potrebnih sprememb

Kar nekaj diplomantk pa je mnenja, da v študijskem programu ni potrebnih sprememb. Pravijo, da problem zaposlovanja socialnih delavcev/delavk ni v študijskem programu, ampak v današnjem povpraševanju po socialnih delavcih/delavkah na trgu delavne sile (»Mislim, da se s spremembo študijskega programa ne bi kaj dosti spremenilo, vsaj glede pridobitve zaposlitve ne.«).

B. Predlogi diplomantk o spremembah v politiki in praksi zaposlovanja

Na vprašanje o spremembah v politiki in praksi zaposlovanja je odgovorilo 58 (69,9 %) od 83 anketiranih diplomantk.

Pogoji za pridobitev pripravništva preko zavoda za zaposlovanje so prezahtevni

Diplomantke so pri tem vprašanju v velikem številu poudarile težave pri iskanju pripravništva. Menijo, da so pogoji za pridobitev pripravništva preko zavoda za zaposlovanje prezahtevni (»Moti me to, da morem biti 1 leto brezposelna, da lahko dobim pripravništvo preko javnih del – tu bi bilo potrebno nekaj spremeniti.«). Nekatere diplomantke moti tudi to da, če izvedo za možnost opravljanja pripravništva, tega ne morejo opravljati, ker so premalo časa prijavljene za zavodu za zaposlovanje. Velikokrat so primorane sprejeti volontersko pripravništvo, da bi tako prišle do strokovnega izpita (»Očitno izkoriščanje diplomantov, poslužujejo se ga le zato, da pridejo do izkušenj in do strokovnega izpita.«). Diplomantke, ki si pridobijo plačano pripravništvo, omenjajo nizko plačo, s katero težko preživijo. Zato se trem diplomantkam zdi zelo pomembno, da čim prej po diplomi opravijo pripravništvo in strokovni izpit ter začnejo z iskanjem zaposlitve. Država bi morala spodbujati delodajalce k zaposlovanju pripravnikov in ponuditi več sredstev v te namene, saj je znano, da na centru za socialno delo na leto zaposlijo le enega pripravnika (»Vsak večji CSD bi lahko imel dva, tri pripravnike ne le enega.«).

Tri diplomantke očitajo, da se zavod premalo angažira pri njihovem iskanju zaposlitve in da ne nudi dovolj programov za mlade iskalce zaposlitve. Zaradi tega so diplomantke velikokrat prepuščene same sebi.

Spremembe v zakonodaji

Štiri diplomantke so poudarile preobremenjenost socialnih delavcev/delavk na različnih delovnih mestih. Tukaj vidijo **možnosti povečanja delovnih mest**, saj sedaj eden socialni delavec/delavka opravlja več del in s tem posledično prihaja do izgorelosti (»... tiste socialne delavke, ki imajo službo so preobremenjene, nekateri socialni delavci pa nimajo služb.«).

Rešitev pa vidijo tudi v **zakonski opredelitvi tipičnih delovnih mest** za socialne delavce/delavke (»Danes omogočajo zaposlovanje v socialno varstvo tudi ljudem s poklicem, ki s svojo strokovnostjo zdaleč ne ustrezajo tendencam socialnega dela.«).

Malo število anketiranih vidi problem nezaposlenosti tudi v predolgi delovni dobi in v tem, da se ne upokojijo tisti, ki že izpolnjujejo pogoje za upokojitev, saj se s tem omejijo že tako majhne možnosti mladih za zaposlitev.

Da bi se stanje izboljšalo, bi država morala vzpodbujati in z lažjimi pogoji pomagati tistim, ki svojo možnost vidijo v **samozaposlovanju**.

Financiranje delovnih mest

Pet diplomantk je mnenja, da je veliko delovnih mest, vendar za njih ne namenijo potrebnih sredstev, še zlasti v nevladnih organizacijah. Ena diplomantka vidi rešitev s pridobivanjem sredstev iz evropskih skladov (»Pridobivanje sredstev iz evropskih skladov, javljanje na razpise za evropska sredstva, da se zagotovijo projekti in plačila strokovnim delavcem.«).

Spremenjen pogled na stroko socialnega dela

Veliko diplomantk meni, da je socialno delo v družbi premalo cenjeno in priznано v primerjavi z drugimi bolj priznanimi strokami, zato je najprej nujno spremeniti razmere v družbi in pogled na socialno delo, ker bodo le tako imeli delodajalci interes, da zaposlujejo prav socialne delavce/delavke, ki imajo znanja potrebna za različna področja dela (»Naša stroka je pri zaposlovanju nezanimiva. Naše stroke ne cenijo in jo zelo težko priznavajo med drugimi bolj priznanimi strokami.«).

Delovne izkušnje

Diplomantke vedo, kako zelo so pri iskanju zaposlitve pomembne delovne izkušnje. Po končanem šolanju si jih je potrebno pridobiti čim prej in v čim večji meri, zato je pomembno čimprejšnje pripravništvo. Manjše število anketiranih opozarja na problem, da so za določena delovna mesta potrebne večletne delovne izkušnje, kar začetniku oz. prvemu iskalcu zaposlitve zelo omeji možnosti. Zato predlagajo priznavanje neformalnega izobraževanja in neformalnih delovnih izkušenj pri iskanju zaposlitve.

Veze in poznanstva

Po pričakovanjih kar nekaj diplomantk ugotavlja, da se vse več ljudi zaposluje preko vez in poznanstev, kljub temu da še nimajo potrebne izobrazbe oz. da jim dobljeno delovno mesto sploh ni všeč. Ogromno je tudi razpisov, ker po zakonu morajo biti, vendar je kandidat za delovno mesto pogosto že izbran. Tako bi lahko na marsikaterem delovnem mestu delal bolj usposobljen socialni delavec/delavka oz. tisti, ki si to res želi in bi bili tako tudi rezultati dela veliko boljši.

C. Predlogi, pripombe, sporočila diplomantk

Predloge, pripombe in sporočila je podalo 36 (43,4 %) od 83 anketiranih diplomantk.

Pohvale študijskemu programu

Veliko diplomantk, ki so odgovorile na to vprašanje, je pohvalilo študijski program, ki jim je dal ogromno znanja tako za delo socialne delavke kot tudi za življenje nasploh (»Študij socialnega dela mi je ogromno dal meni kot osebi. Ni mi žal, da sem se odločila za ta študij.«). Vendar v vsem tem diplomantke pogrešajo prakso, saj se zavedajo, kako pomembna je le-ta, ko prideš v delovno okolje.

Pozitivne in negativne izkušnje z zaposlitvijo

Nekatere diplomantke so pri tem vprašanju navedle tako dobre kot slabe izkušnje z zaposlitvijo. S tem so želele poudariti težave, ki se pokažejo na samem delovnem mestu in ne samo pri iskanju zaposlitve (»Pri svojem delu sem se velikokrat srečala z igrami moči, z izgorevanjem na delovnem mestu, premalo suporta v času pripravništva, primere sem vodila več ali manj sama. Socialni delavci smo izpostavljeni velikim pritiskom, saj pri svojem delu sodelujemo z veliko ljudmi različnih profilov, poleg tega delaš z uporabniki, individualno.«).

Zanimanje za rezultate raziskave

Kar nekaj diplomantk je izrazilo zanimanje za rezultate te raziskave. Menijo, da so takšne ankete koristne in upajo, da bo z rezultati seznanjena tudi javnost. S tem pa bi promovirali tudi sam poklic socialnega delavca/delavke v javnosti, ker diplomantke opozarjajo na vedno več kritik našega dela v medijih (»Diplomanti šole smo premalo povezani kot poklicna skupina, pozitivne samopromocije ni. Zadnje čase opažam, da je socialno delo v medijih vedno deležno predvsem negativne kritike. Na koncu so za probleme ljudi, ki so odrinjeni na obrobje, krive le socialne delavke, ki so neposredne in nič ne delajo.«).

5 RAZPRAVA

Izobraževanje po diplomi na Visoki šoli za socialno delo

Na podlagi rezultatov smo ugotovili, da si je več kot polovica anketiranih diplomantk (56,6 %) že pridobila naziv univ. dipl. soc. del. oz. so trenutno vpisane na ta program (4,8 %). Takšen rezultat nas je presenetil, saj se ta študijski program ne izvaja dolgo, poleg tega pa je za vpis potrebno izpolnjevati določene pogoje (povprečje ocen). Teh pogojev ni izpolnjevalo 15,7 % anketiranih diplomantk. Zanimivo je tudi dejstvo, da je v kakšen drug študijski program (dodiplomski, podiplomski) vpisanih malo diplomantk. Očitno si po diplomi poskušajo čim prej pridobiti zaposlitev.

Po pričakovanjih se je veliko diplomantk dodatno strokovno izpopolnjevalo na področju socialnega dela. Na drugih področjih (vzgoja in izobraževanje, javna uprava, psihoterapija, zdravstvo, novinarstvo, pravo, plesa itd.) se je dodatno strokovno izpopolnjevalo več diplomantk izrednega študija kot diplomantk rednega študija. Predvidevamo, da se diplomantke izrednega študija v večji meri dodatno strokovno izpopolnjujejo na drugih področjih zato, ker so v večji meri kot diplomantke rednega študija že zaposlene, vendar ne nujno na področju socialnega dela. Glede na način strokovnega izpopolnjevanja se diplomantke tako rednega kot izrednega študija največkrat dodatno strokovno izpopolnjujejo z branjem strokovne literature in z udeleževanjem različnih seminarjev in delavnic (posvojitve in rejništvo, priprave na strokovni izpit in ZUP, duševno zdravje, nasilja nad ženskami in otroki, supervizije).

Zaposlitev

Glede zaposlenosti diplomantk po pričakovanjih opazamo, da so tiste, ki so diplomirale prej (leto 2003 in 2004), že v večji meri dobile zaposlitev, kot tiste, ki so diplomirale kasneje (leto 2005 in 2006). Pomembne razlike se pokažejo tudi pri tem, da imajo diplomantke izrednega študija v večji meri zaposlitve za nedoločen čas s polnim delovnim časom, kar si razlagamo s tem, da je večina diplomantk izrednega študija bila zaposlenih že v času študija. Preverili smo tudi hipotezo o tem, da so razlike v zaposlenosti med diplomantkami rednega in izrednega študija, saj smo ravno zaradi tega, ker so izredne študentke zaposlene že v času študija, pričakovali da bo odstotek zaposlenosti pri njih višji kot pri rednih študentkah, kar se je tudi pokazalo.

Tako diplomantke rednega kot izrednega študija največ delajo v socialnem varstvu (center za socialno delo in delo s starimi ljudmi). Glede na to, da sta v (pred)šolski vzgoji in izobraževanju na delovnih mestih, ki zahtevajo izobrazbo socialni delavec/delavka, zaposleni le dve diplomantki izrednega študija, medtem ko pri diplomantkah rednega študija ni niti ene, menimo, da do tega prihaja zaradi zaposlovanja drugih kadrov (socialni pedagogi) in pomanjkanja pedagoških znanj socialnih delavcev/delavk. Od štirih diplomantk izrednega študija, ki so zaposlene v zdravstvu, dve delata kot socialni delavki, drugi dve pa ne. Prav tako samo ena od štirih diplomantk, ki so zaposlene v javni upravi oz. pravosodju, dela kot socialna delavka. Diplomantki rednega študija, ki sta zaposleni na policiji oz. v vojski, ne opravljata dela na delovnem mestu, ki zahtevajo izobrazbo socialni delavec/delavka. Diplomantke, še posebej diplomantke rednega študija, pa velikokrat opravljajo najrazličnejša dela, kot so: telefonistka, vodja avtošole, plesna pedagoginja, grafični tehnik, poštna uslužbenka, novinarka, urednica, trgovka.

Podobne ugotovitve v diplomski nalogi navaja tudi Čeličeva, ki pravi, da je največ socialnih delavcev in delavk tradicionalno zaposlenih v socialnem varstvu, v zadnjem obdobju pa se zaposlovanje socialnih delavcev/delavk na tem področju v primerjavi z vsemi drugimi dejavnostmi še povečuje. Leta 1999 se je zaposlilo v socialnem varstvu 58 odstotkov, leta 2004 pa že 70 odstotkov diplomantov in diplomantk socialnega dela. (Čelič 2005: 72)

Diploma je diplomantkam izrednega študija bolj pripomogla k ustreznemu delovnemu mestu kot diplomantkam rednega študija, kar smo lahko predvidevali, saj so diplomantke izrednega študija v večji meri zaposlene že v času študija. Zato več kot polovici diplomantkam izrednega študija zaposlitev v veliki meri ustreza poklicnim pričakovanjem, medtem ko je pri diplomantkah rednega študija takih le 35,5 %. Kar nekaj diplomantk pa kljub diplomi še vedno opravlja prejšnje, novi izobrazbi neustrezno ali manj ustrezno delo. To si razlagamo s tem, da diplomantke zaradi težje zaposljivosti socialnih delavcev/delavk sprejmejo tudi takšno delo, ki jim manj ustreza.

Preseneča pa odstotek anketiranih, ki so v času od diplome pa do danes zamenjale že najmanj eno delovno mesto (24,1 %). Menimo, da ta rezultat izhaja iz tega, da diplomantkam, ki so zaposlene za določen čas, delodajalci velikokrat ne podaljšajo pogodbe o zaposlitvi.

Diplomantke rednega in izrednega študija se najpogosteje preživljajo s svojim zaslužkom, ki ga dobijo za opravljeno delo. Glede na večjo nezaposlenost diplomantk rednega študija je pričakovan rezultat, da jim pri preživljanju v večjem odstotku pomagajo starši in partner kot

diplomantkam izrednega študija. Z nezaposlenostjo diplomantk rednega študija pa sovpada tudi odstotek tistih, ki prejemajo denarno socialno pomoč.

Od vseh anketiranih sta le dve diplomantki rednega študija (4,2 %) vključeni v javna dela. Nobena diplomantka ni vključena v usposabljanje na delovnem mestu. Delež diplomantk rednega študija, ki niso prijavljene na zavodu za zaposlovanje je 58,3 %, medtem ko je takih 88,6 % diplomantk izrednega študija. Pod to kategorijo spadajo tako zaposlene kot nezaposlene, ki niso prijavljene na zavodu za zaposlovanje.

Izkušnje pri iskanju zaposlitve

Nekaj diplomantk (19,3 %) je dobilo zaposlitev takoj po diplomi, drugače pa jih malo več kot polovica na zaposlitev čaka do 1 leta (33,7 %) oz. do 2 let (19,3 %). Presenečeni smo, da toliko diplomantk dobi zaposlitev takoj po diplomi, saj raziskave kažejo, da na trgu delovne sile prihaja do neravnovesja med ponudbo in povpraševanjem po nedeficitarnih poklicih.

Pet diplomantk, ki so diplomirale leta 2003 je na zaposlitev čakalo oz. še čaka 3 leta in več. Razumljivo je, da tiste, ki so diplomirale leta 2003, lahko že dlje časa čakajo na zaposlitev v primerjavi s tistimi, ki so diplomirale kasneje, vendar je tak podatek zelo zaskrbljujoč, saj vemo, da si brez zaposlitve težko ustvarimo družino in samostojno zaživimo.

Nismo pričakovali, da bo toliko diplomantk (26,5 %) dobilo zaposlitev že ob prvi prijavi oz. pogovoru ali po največ petih prijavah oz. pogovorih (15,7 %). Glede na to, da je veliko diplomantk nezaposlenih oz. vse tiste, ki so zaposlene, ne delajo kot socialne delavke, smo pri teh odgovorih pričakovali manjši odstotek. 29,2 % diplomantk rednega študija je do zaposlitve prišlo, oz. jo še išče po 20 do 50 prijavah oz. pogovorih. Odstotek diplomantk izrednega študija se pri teh odgovorih manjša (8,6 %). Menimo, da ta rezultat izhaja iz tega, ker ima veliko diplomantk izrednega študija zaposlitev že v času študija oz. se nekatere za študij odločijo zaradi že vnaprej zagotovljenega delovnega mesta, medtem ko so diplomantke rednega študija večinoma še na začetku svoje zaposlitvene poti in so na tem področju manj izkušene oz. še nimajo razvite socialne mreže, ki bi jim pomagala k hitrejši zaposlitvi.

Diplomantke si največkrat iščejo zaposlitev s prijavami na razpisana delovna mesta, s pomočjo neformalnih mrež in s pošiljanjem prošenj, ponudb za zaposlitev mimo razpisov. Pomemben pa je podatek, da si diplomantke iščejo delo tudi tam, kjer so prej opravljale prakso oz. prostovoljno delo. Zelo je pomembno, da si študenti in študentke že v času študija

iščejo zaposlitev in navezujejo stike s potencialnimi delodajalci. Praksa in prostovoljno delo jim pri tem nedvomno pomagata, zato bi jim morali v študijskem programu dajati večjo pozornost in na tem področju uvesti določene spremembe. Vendar pa odgovori kažejo, da pomagajo tudi znanja, pridobljena na fakulteti, in samozavestno nastopanje na intervjujih. V nekoliko večji meri to omenjajo diplomantke rednega študija. Predvidevamo, da je do takšnega rezultata prišlo zaradi večjega obsega ur študijskega programa pri rednih študentkah. V večji meri pa diplomantke izrednega študija omenjajo še predhodne izkušnje pri iskanju zaposlitve, kar smo lahko pričakovali, saj je več diplomatk izrednega študija bilo zaposlenih že pred diplomo in imajo tako več izkušenj z iskanjem zaposlitve.

Pričakovali smo, da imajo diplomantke rednega študija zaradi neuspešnega iskanja zaposlitve v večji meri težave z denarjem. Naša domneva se je potrdila, saj ima veliko več diplomatk rednega študija (60,4 %), kot diplomatk izrednega študija (28,6) v času iskanja zaposlitve težave z denarjem. Naše mnenje je, da diplomantke izrednega študija dobijo zaposlitev prej in zato nimajo takšnih finančnih težav kot diplomantke rednega študija, ki so glede na podatke dobile zaposlitev kasneje oz. je nezaposlenost pri njih višja. Glede na to, da je kar nekaj diplomatk izrednega študija že pred diplomo zaposlenih oz. trenutna zaposlitev za njih ni prva zaposlitev, predvidevamo, da imajo prihranke in zato ne občutijo takšnega finančnega primanjkljaja kot diplomantke rednega študija. Vzpodbudno pa je, da diplomantke pri iskanju zaposlitve vidijo tudi pozitivne vplive, kot je ta, da si pridobijo nova znanja in izkušnje.

Pripravnništvo in strokovni izpit

V raziskavi nas je zanimalo, koliko diplomatk je opravilo pripravništvo, ker je le-to pogoj za opravljanje strokovnega izpita in za nadaljnjo zaposlitev. Več diplomatk izrednega študija (71,4 %) kot diplomatk rednega študija (54,2 %) je že opravilo pripravništvo, kar sovпада z večjo zaposlenostjo diplomatk izrednega študija. 20,5 % diplomatk še nima opravljenega pripravništva.

Kot pri iskanju zaposlitve, so tudi pri iskanju pripravništva diplomantke poudarile pomembnost neformalnih mrež in študijske prakse oz. prostovoljnega dela. Veliko vlogo imajo tudi prijave na razpise. Nismo pa presenečeni nad podatkom, da tako malo diplomatk dobi pripravništvo s pomočjo zavoda za zaposlovanje, saj vemo, da so pogoji za opravljanje pripravništva preko javnih del precej strogi.

V raziskavi smo želeli ugotoviti, kako dolgo diplomantke čakajo na pripravništvo. Če primerjamo podatke glede na leto diplomiranja, lahko rečemo, da so tiste, ki so diplomirale v

letu 2003 in 2004 hitreje dobile pripravništvo (večinoma do 6 mesecev po diplomi), medtem ko se pri tistih, ki so diplomirale leta 2005 in 2006 čas do pridobitve pripravništva večja, kar kaže na slabši položaj tistih, ki so diplomirale kasneje. Posledica daljšega čakanja na pripravništvo pa je kasnejša zaposlitev.

Največ diplomantk je opravljalo pripravništvo na centru za socialno delo (26,5 %), sledijo zavodi s področja socialnega varstva (16,9 %) in nevladne organizacije s področja socialnega varstva (10,8 %). Šolstvo (7,2 %) in zdravstvo (3,6 %) sta področji, kjer diplomantke v manjšem odstotku opravljajo pripravništvo, kar je primerljivo s podatki, ki kažejo, da je na teh dveh področjih zaposleno najmanj diplomantk.

Vzpodbudne so ugotovitve Čeličeve, da je med pripravniki v socialnem varstvu še vedno največ socialnih delavk, v povprečju okrog 60 % v posameznih letih do 2004, vsi ostali poklicni profili pa predstavljajo okrog četrtno pripravnikov v socialnem varstvu.

(Čelič 2005: 79)

Zanimivo je, da se 54,3 % diplomantk izrednega študija in le 25 % diplomantk rednega študija zaposli v delovni organizaciji, kjer so opravljale pripravništvo. Torej lahko našo domnevo, da se večina diplomantk ne zaposli v organizaciji, kjer so opravljale pripravništvo, pri diplomantkah izrednega študija zavrnemo, pri diplomantkah rednega študija pa obdržimo.

Ker je strokovni izpit večinoma pogoj za zaposlitev, nas je zanimalo, koliko diplomantk ga je že opravilo. Rezultati so pokazali, da je strokovni izpit opravilo 35,4 % diplomantk rednega študija in 40 % diplomantk izrednega študija. 35,4 % diplomantk rednega študija in 28,6 % diplomantk izrednega študija strokovnega izpita še nima, ga pa namerava opraviti.

Želje in predlogi v zvezi z zaposlovanjem

Z zadnjim sklopom vprašanj smo skušali ugotoviti, kje in s katero skupino uporabnikov si diplomantke najraje želijo delati ter jih povprašali po predlogih in spremembah, ki bi diplomantkam socialnega dela pomagale pri zaposlovanju.

Največ diplomantk si želi delati na centru za socialno delo in v šolstvu. Tretja najpogostejša želja diplomantk rednega študija je delo v domu za stare ljudi, medtem ko je pri diplomantkah izrednega študija delo v zdravstvu. Nekaj diplomantk si želi delati v nevladni organizaciji na področju duševnega zdravja, zasvojenosti in družine. Zanimivo pa je, da je malo diplomantk izrazilo željo delati v službah zaposlovanja, kriznem centru, podjetju in policiji oz. v vojski.

Po pričakovanju si diplomantke najraje želijo delati z mladostniki in otroki. Mladi so populacija, ki nam je najbližja in jo tudi najbolj poznamo. Naslednji skupini uporabnikov, s katerimi si diplomantke želijo delati, so odrasli in stari ljudje. Predvidevamo, da si diplomantke želijo delati s starimi ljudmi zato, ker imajo same stare starše in poznajo njihove težave. Poleg tega je delo s starimi ljudmi prijetno, ker so vsakega obiska veseli in so pripravljeni sodelovati pri novostih, ki jim zapolnijo njihove monotone dneve.

Zanimivo pa je, da samo štiri od 83 anketiranih diplomantk ne želijo delati kot socialne delavke, glede na to, da je raziskava pokazala, kako težko je dobiti pripravništvo oz. zaposlitev. Podatek je zelo vzpodbuden in kaže, da so socialni delavci/delavke kljub težkemu položaju, ki je trenutno prisoten na trgu delovne sile, predani svojemu poklicu.

Najpogostejša problemska področja, kjer bi diplomantke rade delale, sovpadajo z najpogostejšimi skupinami uporabnikov. Zato so vzgojni problemi najpogostejši odgovor anketiranih na to vprašanje. Drugo najpogostejše problemsko področje, kjer bi rade delovale diplomantke rednega študija, je nasilje v družini. Na tem mestu pa so pri diplomantkah izrednega študija posebne potrebe. Analiza podatkov je še pokazala, da ima najmanj diplomantk željo delati na področju odvisnosti, kar si razlagamo s tem, da delo z odvisniki zahteva drugačne metode in tehnike, je težje, oz. nam ni tako blizu, kot nam je delo z mladostniki in starimi ljudmi.

Pri vprašanju glede **sprememb študijskega programa**, ki bi diplomantkam pomagale, da bi lažje prišle do zaposlitve, smo ugotovili, da so dale velik pomen praksi, saj si preko nje pridobijo potrebne izkušnje za kasnejše delo. Diplomantke so mnenja, da bi študijski program moral vsebovati več ur praktičnega dela in da bi tekom študija menjali čim več učnih baz ter se seznanili z različnimi organizacijami in njim specifičnimi metodami dela. Dve diplomantki sta mnenja, da bi za opravljeno prostovoljno delo morali pridobiti določena potrdila, ki bi kasneje pripomogla pri iskanju zaposlitve.

Večina diplomantk je mnenja, da bi bilo potrebno zmanjšati število vpisnih mest ter jih prilagoditi potrebam po socialnih delavcih/delavkah na trgu delovne sile.

Nekatere diplomantke predlagajo, da bi študijski program moral vsebovati več ur predavanj s področij gerontologije, zakonodaje na področju socialnega varstva, pedagogike in psihoterapije ter večje vključevanje študentov in študentk v projektno in raziskovalno delo. V učni načrt bi morali vključiti tudi več skupinskega dela in učenja veščin nastopanja, ki imajo pri iskanju zaposlitve in pri kasnejšem delu zelo pomembno vlogo ter pripomorejo k samozavestnejši drži socialnih delavcev/delavk. Diplomantke pri predavanjih zelo pogrešajo

povezovanje snovi s konkretnimi primeri ter menijo, da fakulteta daje prevelik poudarek teoriji in premajhen praksi. Zato diplomantke v študijskem programu pogrešajo ekskurzije v posamezne organizacije, ustanove, zavode, kjer bi dobili boljši vpogled v njihovo delo. Dve diplomantki si v okviru študijskega programa želita več izvedeti o strokovnem izpitu, ki ga morajo opraviti po opravljenem pripravništvu in predlagata, da bi priprave na izpit morale potekati že v času študija.

Diplomantke predlagajo, da bi se fakulteta morala bolj povezovati z glavnimi akterji na trgu dela in informirati študente in študentke, kje se odpirajo nove možnosti za delo. Po podatkih raziskave »Rentabilnost« vlaganj v visokošolsko izobraževanje ugotavljajo, da večini vprašanih fakultete niso omogočile ustreznih stikov z delodajalci (68 %), delno so bili ti stiki omogočeni četrtini vprašanih, ustrezno pa le 7 %.

(Podmenik, Černigoj-Sadar, Ivančič 2007: 27)

Dobro je, da se diplomantke zavedajo lastne odgovornosti in angažiranosti pri iskanju zaposlitve. Menijo, da problem zaposlovanja socialnih delavcev/delavk ni v študijskem programu, ampak v današnjem povpraševanju po socialnih delavcih/delavkah na trgu delovne sile.

Diplomantke so pri predlogih o **spremembah v politiki in praksi zaposlovanja** izhajale iz težav pri iskanju pripravništva. Menijo, da so pogoji za pridobitev pripravništva preko zavoda za zaposlovanje prezahtevni. Nekatere diplomantke moti to, da če izvedo za možnost opravljanja pripravništva, tega ne morejo opravljati, ker so premalo časa prijavljene za zavodu za zaposlovanje. Velikokrat pa so primorane sprejeti volontersko pripravništvo, da bi tako prišle do možnosti opravljanja strokovnega izpita. Država bi morala spodbujati delodajalce k zaposlovanju pripravnikov in ponuditi več sredstev v te namene, saj je znano, da se na centru za socialno delo na leto zaposli le en pripravnik. Diplomantke očitajo zavodu, da se premalo angažira pri njihovem iskanju zaposlitve in da ne nudi dovolj programov za mlade iskalce zaposlitve.

Štiri diplomantke so opozorile na preobremenjenost socialnih delavcev/delavk in v tem vidijo možnosti povečanja delovnih mest, saj sedaj eden socialni delavec/delavka opravlja več del. Rešitev pa vidijo tudi v zakonski opredelitvi tipičnih delovnih mest za socialne delavce/delavke. Nekaj anketiranih vidi problem nezaposlenosti tudi v predolgi delovni dobi in v tem, da se ne upokojijo tisti, ki že izpolnjujejo pogoje za upokožitev, saj se s tem omejuje že tako majhne možnosti mladih za zaposlitev. Da bi se stanje izboljšalo, bi morala država

vzpodbujati in z lažjimi pogoji pomagati tistim, ki svojo možnost vidijo v samozaposlovanju. Pet diplomantk je mnenja, da je veliko delovnih mest, vendar zanje ni potrebnih sredstev, še zlasti v nevladnih organizacijah.

Spremeniti bi bilo potrebno tudi pogled na stroko socialnega dela, saj je socialno delo v družbi premalo cenjeno in priznано v primerjavi z drugimi bolj priznanimi strokami.

Diplomantke vedo, kako zelo so pri iskanju zaposlitve pomembne delovne izkušnje. Opozarjajo pa na problem, da so ponekod pri iskanju zaposlitve potrebne večletne delovne izkušnje, kar začetniku oz. prvemu iskalcu zaposlitve zelo omeji možnosti.

Diplomantke so pohvalile študijski program, ki jim je dal ogromno znanja, tako za delo socialne delavke, kot tudi za življenje nasploh in so izrazile zanimanje za rezultate te raziskave. Menijo, da so takšne ankete koristne in upajo, da bo z rezultati seznanjena tudi javnost. S tem pa bi promovirali tudi sam poklic socialnega delavca/delavke v javnosti, ker diplomantke opozarjajo na vedno več kritik našega dela v medijih.

V zvezi z izvedbo raziskave ugotavljamo, da bi do bolj preglednih in poglobljenih rezultatov prišli, če bi pri določenih vprašanjih dodali še kakšen možen odgovor, saj se je pojavil dokaj velik delež diplomantk pod kategorijo drugo, in če bi v raziskavo vključili intervjuje, ki bi jih dobili s fokusno skupino diplomantk, kot smo prvotno tudi nameravali. V raziskavi se je pokazalo, da pri večini odgovorov ni bistvenih razlik med diplomantkami, ki so diplomirale leta 2003 in diplomantkami, ki so diplomirale kasneje, zato rezultatov nismo prikazovali po letih diplomiranja. Morda bi bile razlike večje, če bi anketirali diplomantke, ki so diplomirale nekaj let prej kot leta 2003. Trg delovne sile se zelo spreminja, pokazalo se je tudi, da diplomantke, ki so diplomirale kasneje težje dobijo pripravništvo kot tiste, ki so diplomirale prej, zato bi bilo smotrno primerjati položaj teh diplomantk na trgu dela. Pokazalo se je tudi, da so nekatere anketirane diplomantke vprašanja razumele drugače kot smo pričakovali in so pripravništvo štele kot zaposlitev, zato smo morali te ankete še enkrat pregledati, nekatere smo tudi izločili iz nadaljnje analize.

Presenečeni smo bili nad sorazmerno dobrim odzivom oz. številom vrnjenih anketnih vprašalnikov, saj je bila anketa poštna in smo se zaradi tega bali prevelikega osipa. Zdi se nam dobro, da smo vprašanja glede sprememb študijskega programa in politike zaposlovanja analizirali na kvalitativen način, saj smo tako dobili dobre predloge glede sprememb študijskega programa, ki bi omogočile da bi diplomanti in diplomantke socialnega dela lažje prišli do zaposlitve ter natančnejši pregled položaja socialnih delavcev/delavk na trgu delovne

sile. Kljub kritični oceni raziskave, lahko rečemo, da so rezultati, ki smo jih dobili, veljavni, ker v večji meri vprašanja niso bila dvomljiva, bila so jasno zastavljena in kljub veliko ponujenim odgovorom, je imelo vsako vprašanje še kategorijo drugo in ni odgovora.

6. SKLEPI

Na podlagi rezultatov smo ugotovili:

Izobraževanje po diplomi na Visoki šoli za socialno delo

- Da si je več kot polovica anketiranih diplomantk že pridobila naziv univ. dipl. soc. del. (56,6 %) oz. so trenutno vpisane na ta program (4,8 %).
- Večina diplomantk (80,7 %) se ni vpisala na kakšen drugi študijski program.
- Veliko diplomantk se dodatno strokovno izpopolnjuje na področju socialnega dela (41,7 % diplomantk rednega študija, 42,9 % diplomantk izrednega študija). Na drugih področjih se je dodatno strokovno izpopolnjevalo več diplomantk izrednega študija (37,1 %) kot diplomantk rednega študija (16,7 %). Druga področja, kjer se diplomantke največ dodatno izpopolnjujejo, so: na področju vzgoje in izobraževanja, javne uprave, psihoterapije, zdravstva, novinarstva, prava, plesa itd.
- Podatki kažejo, da se diplomantke tako rednega študija (64,3 %) kot izrednega študija (68,8 %) največkrat dodatno strokovno izpopolnjujejo z branjem strokovne literature in z udeleževanjem različnih seminarjev in delavnic. Večinoma so diplomantke navajale delavnice in seminarje na temo posvojitve in rejništva, priprav na strokovni izpit in ZUP, duševnega zdravja, nasilja nad ženskami in otroki, supervizije. Kar nekaj diplomantk si je s pomočjo prostovoljnega dela izpopolnjevalo svoje znanje.

Zaposlitev

- Podatki o diplomantkah, ki so diplomirale leta 2003: vse diplomantke izrednega študija so zaposlene, medtem ko sta pri diplomantkah rednega študija dve nezaposleni. Zaposlenih za nedoločen čas s polnim delovnim časom je 50 % diplomantk rednega študija in kar 90,9 % diplomantk izrednega študija.
- Podatki o diplomantkah, ki so diplomirale leta 2004: pri diplomantkah rednega študija je že večji delež nezaposlenih (30,8 %), medtem ko so vse diplomantke izrednega študija zaposlene. 30,8 % diplomantk rednega študija in 42,9 % diplomantk izrednega študija je zaposlenih za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
- Podatki o diplomantkah, ki so diplomirale leta 2005: več je nezaposlenih diplomantk rednega študija (45 %) kot diplomantk izrednega študija (33,3 %). Pri diplomantkah izrednega študija se pokaže odstopanje pri zaposlenosti za nedoločen čas in določen

čas. 41, 7 % je zaposlenih za nedoločen čas s polnim delovnim časom, 25 % pa za določen čas s polnim delovnim časom.

- Podatki o diplomantkah, ki so diplomirale leta 2006: večina diplomantk je že zaposlenih, pri tem pa moramo vedeti, da je vprašalnik izpolnilo le osem diplomantk, ki so diplomirale leta 2006.
- Tako diplomantke rednega (41,7 %) kot izrednega (48,6 %) študija večinoma delajo v socialnem varstvu. Preseneča rezultat, da nobena diplomantka rednega študija ni zaposlena v (pred)šolski vzgoji in izobraževanju ter v zdravstvu.
- Od diplomantk, ki delajo v socialnem varstvu, jih največ dela na centru za socialno delo, in sicer na področju socialno-varstvenih dajatev in storitev, področju družine, rejništva itd., nato pa sledi delo s starimi ljudmi.
- Več diplomantk izrednega študija (37,1 %) kot diplomantk rednega študija (6,3 %) je bilo zaposlenih na istem delovnem mestu že v času študija in so zaposlitev po diplomi tudi obdržale. Kar nekaj diplomantk pa kljub diplomi še vedno opravlja prejšnje, novi izobrazbi neustrezno ali manj ustrezno delo (4,2 % diplomantk rednega študija, 17,1 % diplomantk izrednega študija).
- Skoraj polovici diplomantk izrednega študija zaposlitev v veliki meri ustreza poklicnim pričakovanjem, medtem ko je pri diplomantkah rednega študija takih le 22,9 %.
- Diplomantke rednega in izrednega študija se najpogosteje preživljajo s svojim zaslužkom, ki ga dobijo za opravljeno delo (58,3 % diplomantk rednega študija, 88,6 % diplomantk izrednega študija). Glede na večjo nezaposlenost diplomantk rednega študija je pričakovan rezultat, da jim pri preživljanju v večjem odstotku (18,8 %) pomagajo starši kot diplomantkam izrednega študija (5,7 %).
- Od vseh anketiranih, ki so prijavljene na zavodu za zaposlovanje, sta le dve diplomantki rednega študija (4,2 %) vključeni v javna dela.

Izkušnje pri iskanju zaposlitve

- Podatki o diplomantkah, ki so diplomirale leta 2003: rezultati so pokazali, da sta dve diplomantki izrednega študija (18,2 %), ki sta diplomirali leta 2003, zaposlitev dobili takoj po diplomi, medtem ko nobena diplomantka rednega študija ni dobila zaposlitve tako hitro. Pri diplomantkah tako rednega kot izrednega študija je več kot polovica diplomantk dobila zaposlitev v obdobju do 2 let po diplomi.

- Podatki o diplomantkah, ki so diplomirale leta 2004: 42,8 % diplomantk izrednega študija je dobilo zaposlitev takoj po diplomi, 28,6 % pa jih je dobilo v času do 1 leta. V manj kot 1 letu je zaposlitev dobilo 46,1 % diplomantk rednega študija.
- Podatki o diplomantkah, ki so diplomirale leta 2005: 15 % diplomantk rednega študija in 16,7 % diplomantk izrednega študija je dobilo zaposlitev takoj po diplomi. Kar 41,7 % diplomantk izrednega študija je zaposlitev dobilo v manj kot 1 letu, medtem ko je bilo pri diplomantkah rednega študija takih 30 %.
- Podatki o diplomantkah, ki so diplomirale leta 2006: od treh anketiranih diplomantk rednega študija je ena dobila zaposlitev takoj po diplomi, dve pa sta na zaposlitev čakali oz. še čakata 1 leto in več. Pet diplomantk izrednega študija je dobilo zaposlitev takoj po diplomi, ena je na zaposlitev čakala oz. še čaka 1 leto in več.
- Kar nekaj diplomantk je dobilo zaposlitev že ob prvi prijavi oz. pogovoru (22,9 % diplomantk rednega študija, 31,4 % diplomantk izrednega študija) ali po največ petih prijavah oz. pogovorih (12,5 % diplomantk rednega študija, 20 % diplomantk izrednega študija).
- Diplomantke si največkrat iščejo zaposlitev s prijavami na razpisana delovna mesta, s pomočjo neformalnih mrež in s pošiljanjem prošenj, ponudb za zaposlitev mimo razpisov in s pomočjo praktičnega oz. prostovoljnega dela. Pri tem jim pomagajo znanja, pridobljena na fakulteti in samozavestno nastopanje ob intervjuju.
- Veliko več diplomantk rednega študija (60,4 %) kot diplomantk izrednega študija (28,6) ima težave z denarjem v času iskanja zaposlitve.

Pripravnništvo in strokovni izpit

- Več diplomantk izrednega študija (71,4 %) kot diplomantk rednega študija (54,2 %) je že opravilo pripravništvo. 20,5 % diplomantk še nima opravljenega pripravništva.
- Večina diplomantk dobi pripravništvo v 1 letu po diplomi.
- Največ diplomantk je opravljalo pripravništvo na centru za socialno delo (26,5 %), sledijo drugi zavodi s področja socialnega varstva (16,9 %) in nevladne organizacije s področja socialnega varstva (10,8 %). Šolstvo (7,2 %) in zdravstvo (3,6 %) sta področji, kjer diplomantke v manjšem odstotku opravljajo pripravništvo.
- 54,3 % diplomantk izrednega študija in le 25 % diplomantk rednega študija se zaposli v delovni organizaciji, kjer so opravljale pripravništvo.
- Strokovni izpit je opravilo 35,4 % diplomantk rednega študija in 40 % diplomantk izrednega študija.

Želje in predlogi v zvezi z zaposlovanjem

- Največ diplomantk si želi delati na centru za socialno delo in v šolstvu.
- Diplomantke si najraje želijo delati z mladostniki in otroci, zato so vzgojni problemi tisto področje na katerem bi si želelo delati največ diplomantk. Diplomantke si najmanj želijo delati na področju odvisnosti.
- Štiri od 83 anketiranih diplomantk ne želijo delati kot socialne delavke.
- Spremembe študijskega programa: diplomantke menijo, da bi študijski program moral vsebovati več ur praktičnega dela in da bi tekom študija morali menjati čim več učnih baz ter se seznaniti z različnimi organizacijami in njim specifičnimi metodami dela. Študijski program bi moral vsebovati več ur predavanj s področij gerontologije, zakonodaje na področju socialnega varstva, pedagogike in psihoterapije ter večje vključevanje študentk in študentov v projektno in raziskovalno delo. Diplomantke pri predavanjih zelo pogrešajo povezovanje snovi s konkretnimi primeri ter menijo, da fakulteta daje prevelik poudarek teoriji in premajhen praksi. Ugotavljajo, da bi se fakulteta morala bolj povezovati z glavnimi akterji na trgu dela in informirati študente in študentke, kje se odpirajo nove možnosti za delo. Zavedajo pa se tudi lastne odgovornosti in angažiranosti pri iskanju zaposlitve.
- Spremembe v politiki in praksi zaposlovanja: diplomantke menijo, da so pogoji za pridobitev pripravništva preko zavoda za zaposlovanje prezahtevni. Država bi morala spodbujati delodajalce k zaposlovanju pripravnikov in ponuditi več sredstev v te namene. Nekatere diplomantke vidijo rešitev v zakonski opredelitvi tipičnih delovnih mest za socialne delavce/delavke. Spremeniti bi bilo potrebno tudi pogled na stroko socialnega dela, saj je socialno delo v družbi premalo cenjeno in priznано v primerjavi z drugimi bolj priznanimi strokami. Opozarjajo pa na problem, da so ponekod pri iskanju zaposlitve potrebne večletne delovne izkušnje, kar začetniku oz. prvemu iskalcu zaposlitve zelo omeji možnosti.

7 PREDLOGI

Glede na ugotovitve raziskave lahko navedemo naslednje predloge:

- Študijski program bi moral biti naravnan tako, da bi študenti in študentke tekom študija dobili čim več informacij o trgu dela, o možnostih iskanja zaposlitve, pripravništva in informacije o strokovnem izpitu. Tako bi se diplomanti in diplomantke po končanem študiju bolje znašli na trgu delovne sile ter imeli možnost, da bi si zaposlitev našli že v času študija.
- Na Fakulteti za socialno delo bi morali prilagoditi vpisna mesta potrebam po socialnih delavcih/delavkah na trgu dela.
- V študijskem programu na Fakulteti za socialno delo bi se morala teorija in praksa bolj povezovati. Poleg tega bi moralo biti več ur namenjenih sami študijski praksi, saj je to pogoj, da bo lahko študent/študentka v prihodnosti delal kot samostojni socialni delavec/delavka.
- Morali bi dvigniti ugled socialnega dela v družbi. Že v času študija bi se morali študenti in študentke naučiti veščin nastopanja, samostojne drža, nastopanja v medijih itd., kar bi diplomante in diplomantke socialnega dela naredilo bolj zanimive za delodajalce.
- Ker je raziskava pokazala, da so pri iskanju zaposlitve zelo pomembne delovne izkušnje, katerih pa iskalci prve zaposlitve nimajo oz. so jih pridobili preko prakse in neformalnega dela, bi se lahko to delo vpisovalo v indekse, ki bi jih lahko pri iskanju zaposlitve uveljavili kot delovne izkušnje.
- Boljše povezovanje glavnih akterjev praktičnega dela: mentor na učni bazi, mentor na fakulteti in študent.
- Več finančnih sredstev za pripravniška mesta. Centri za socialno delo bi morali na leto sprejeti več pripravnikov, ne pa samo enega.
- Opredeliti bi morali tipična delovna mesta, kjer bi se zaposlovali izključno socialni delavci/delavke. Na veliko področjih dela nas zamenjujejo drugi profili, kot so sociologi, psihologi, socialni pedagogi, teologi itd.
- Država bi morala vzpodbujati in z ustreznimi pogoji pomagati tistim, ki svojo možnost vidijo v samozaposlovanju.
- Preprečevanje izgorelosti in odpiranje novih delovnih mest. Veliko socialnih delavcev/delavk dela na več področjih skupaj, kar vodi do izgorelosti.

8 LITERATURA

- Antončič, Vojko; Gnidovec, Meta. 1995. Zaposlitvena pot z vidika samostojnosti. V: Ivan Svetlik (ured.), Kakovost življenja v Sloveniji. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Čelič, Katja. 2005. Kam po diplomi: Priročnik za diplomante socialnega dela. Diplomatska naloga. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Domadenik, Irena; Ignjatović, Miroljub; Pirher, Sonja; Smrekar, Tomaž; Verša, Dorotea; Zaletel, Metka. 1994. Aktivno prebivalstvo – Slovenija 94 – Evropa 92. Ljubljana: Statistični urad RS.
- Dragoš, Srečo; Leskovšek, Vesna. 2003. Družbena neenakost in socialni kapital. Ljubljana: Mirovni inštitut za sodobne in politične študije.
(oktober 2007)
http://www.mirovniinstitut.si/slo_html/publikacije/pdf/MI_politike_druzben_a_neenakost.pdf
- Enciklopedija Slovenije. 1990. Ljubljana: Mladinska knjiga
- Glazer, Jože; Hazl, Vanja. 2002. Službe za zaposlovanje. V: Ivan Svetlik, Jože Glazer, Alenka Kajzer, Martina Trbanc (ured.), Politika zaposlovanja. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Ignjatović, Miroljub. 2002. Trg delovne sile v Sloveniji v devetdesetih letih 20. stoletja. V: Ivan Svetlik, Jože Glazer, Alenka Kajzer, Martina Trbanc (ured.), Politika zaposlovanja. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Ignjatović, Miroljub. 2002. Družbene posledice povečanja prožnosti trga delovne sile. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Ivančič, Angelca. 1995. Vseživljenjsko izobraževanje in socialna neenakost. V: Ivan Svetlik (ured.), Kakovost življenja v Sloveniji. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

- Kavar Vidmar, Andreja. 1993. Brezposelnost. *Socialno delo* 32, 5–6: 99–151.
- Kolarič, Zinka; Batič, Mavricija. 2002. Javna dela. V: Ivan Svetlik, Jože Glazer, Alenka Kajzer, Martina Trbanc (ured.), *Politika zaposlovanja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Kopač, Anja. 2002. Pasivna politika zaposlovanja – sistemi socialne varnosti za primer brezposelnosti. V: Ivan Svetlik, Jože Glazer, Alenka Kajzer, Martina Trbanc (ured.), *Politika zaposlovanja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Kozoderc, Danilo. 2005. Zaposljivost mladih – povečati možnost za zaposlitev. V: Danilo Kozoderc, Zlatka Kos, Vildana Sulič (ured.), *Dvigovanje zaposlitvenega potenciala mladih : zbornik 2. posveta na temo Zaposlovanje - socialno vključevanje*. Ljubljana: Urad Republike Slovenije za mladino in Mladinski Ceh – Nefiks.
- Kramberger, Anton. 1999. Poklici, trg dela in politika. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Krištof Počivavšek, Jakob. 2005. Stanje zaposljivosti in zaposlovanja mladih v Republiki Sloveniji. V: Danilo Kozoderc, Zlatka Kos, Vildana Sulič (ured.), *Dvigovanje zaposlitvenega potenciala mladih : zbornik 2. posveta na temo Zaposlovanje - socialno vključevanje*. Ljubljana: Urad Republike Slovenije za mladino in Mladinski Ceh – Nefiks.
- López Blasco, Andreu; McNeish, Wallace; Walther Andreas. 2003. *Young people and contradictions of inclusion*. Great Britain.
- Markham, Ursula. 1994. *How to survive without a job*. London
- Mesec, Blaž; Cigoj-Kuzma, Nika. 2001. Navodilo za pisanje diplomske naloge in opravljanje diplomskega izpita. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Mesec, Blaž. 1997. Metodologija raziskovanja v socialnem delu II., Študijsko gradivo za interno uporabo. Ljubljana: VŠSD.

- Mesec, Blaž. 2002. Rešene naloge iz statistike II., Študijsko gradivo za interno uporabo. Ljubljana: VŠSD.
- Novak, Mojca. 1995. Konceptualna vprašanja proučevanja kakovosti življenja. V: Ivan Svetlik (ured.), *Kakovost življenja v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Novela Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti. Uradni list RS, let. 1998, št. 69. Ljubljana.
- Pavlin, Samo. 1998. Prehod: kakšno bo moje delo po koncu študija? Ljubljana: Študentska organizacija Univerze.
- Predpisi o zaposlovanju. 1994. Z uvodnimi pojasnili avtoric Katarina Kresal Šoltes, Barbara Kresal. Ljubljana: Primath
- Podmenik, Darka; Černigoj-Sadar, Nevenka; Ivančič, Angelca. 2007. »Rentabilnost« vlaganj v visokošolsko izobraževanje. *Nova Revija XXV*, 297–298: 2–41.
- Rapoša Tajnšek, Pavla. 1997. Socialno delo v delovnih organizacijah, Šolsko interno gradivo. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Rapuš Pavel, Jana. 2005. Ranljivost mladih pri soočanju z brezposelnostjo. *Socialna pedagogika* 9, 3: 329–360.
- Regvar, Bojan. 2007. Izvajanje socialnega izpita na področju socialnega varstva. *Socialni izziv* 13, 25: 37–40.
- Skamen, Ivana. 1995. Iz prakse na prakso. V: Marija Tome, Marija Velikonja (ured.), *Pripraviš napotila za mentorje in pripravnike*. Ljubljana: Gospodarska zbornica Slovenije.
- Svetlik, Ivan. 1985. Brezposelnost in zaposlovanje. Ljubljana: Delavska enotnost.

- Svetlik, Ivan; Trbanc, Martina. 1991. Zaposlitveni barometer 1984–1990. Ljubljana: Inštitut za družbene vede, Center za družbeno blaginjo, Skupina za delo in zaposlovanje.
- Svetlik, Ivan; Lorenčič, Meri. 2002. Izobraževanje in usposabljanje. V: Ivan Svetlik, Jože Glazer, Alenka Kajzer, Martina Trbanc (ured.), Politika zaposlovanja. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Škafar, Cvetka. 1996. Moja trnova pot do samozaposlitve. Murska Sobota: Samozaložba.
- Trbanc, Martina. 1992. Poti zaposlovanja. V: Branka Preželj, Ivan Svetlik (ured.), Zaposlovanje – Perspektive priložnosti tveganja. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Trbanc, Martina; Verša, Dorotea. 2002. Zaposlovanje mladih. V: Ivan Svetlik, Jože Glazer, Alenka Kajzer, Martina Trbanc (ured.), Politika zaposlovanja. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Trbanc, Martina. 2005. Mladi na prehodu in njihova zaposljivost v sodobnih družbah. V: Danilo Kozoderč, Zlatka Kos, Vildana Sulič (ured.), Dvigovanje zaposlitvenega potenciala mladih : zbornik 2. posveta na temo Zaposlovanje - socialno vključevanje. Ljubljana: Urad Republike Slovenije za mladino in Mladinski Ceh – Nefiks.
- Ule, M. 2000. Ranljivost, mladi in zasebno okolje. V: M. Ule (ured.). Socialna ranljivost mladih. Ljubljana: Aristej.
- Verša, Dorotea. 1999. Poklicna struktura aktualnega povpraševanja v prvem polletju. Ljubljana: Zavod RS za zaposlovanje.
- Verša, Dorotea; Spruk, Sonja. 2004. Mladi diplomanti na trgu delovne sile. Ljubljana: Zavod RS za zaposlovanje.
- Zakon o delovnih razmerjih. Uradni list RS, let. 2006, št. 107. Ljubljana.

- Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti. Uradni list RS, let. 2006, št. 107. Ljubljana.
- Svetlik, Ivan; Ignjatović, Miroljub; Sicherl, Pavle; Kopač, Anja; Trbanc, Martina. Človeški kapital, delovna sila, trg dela in delovna razmerja. (Oktober 2007)
<http://www.slovenijajutri.gov.si/fileadmin/urednik/dokumenti/ck1.pdf>
- Svetlik, Ivan. Trg delovne sile v Sloveniji v luči vključevanja v EU. (Oktober 2007)
<http://www.umar.gov.si/projekti/sgrs/raziskave/is.html>
- Kocjan, Vida. 2007. Bistveno nižja brezposelnost. (Oktober 2007)
<http://www.demokracija.si/index.php?sekcija=clanki&clanek=507>
- Pinterič, Uroš. 2005. Brezposelnost mladih v Sloveniji. (Oktober 2007)
http://www.sidip.org/index.php?option=com_content&task=view&id=36&Itemid=30&lang=si
- Repovž, Mija. 2006. Osamljeni med trdnjavami strahov. *Sobotna priloga Dela*. (Oktober 2007)
<http://www.reforme.si/aktualno.php?kaz=1024&vsebina=470&zap=4&nac=novica>
- Vrbnjak, Tatjana. 2007. Problem brezposelnosti mladih se povečuje. (Oktober 2007)
<http://213.250.55.115/Ris2007/default.asp?kaj=3&id=2007061205213996>
- <http://www.ess.gov.si/slo/Dejavnost/StatisticniPodatki/2007/0907.htm>
- http://www.delo.si/index.php?sv_path=41,36,34545

9 POVZETEK

Diplomanti in diplomantke se po diplomi srečajo z iskanjem prve zaposlitve in s tem povezanimi težavami. V zadnjem času je brezposelnost diplomantov in diplomantk glavni problem večine sodobnih družb. Diplomanti in diplomantke Fakultete za socialno delo se s prvo oviro srečajo že pri iskanju pripravništva. Vemo, da je pripravništvo pogoj za opravljanje strokovnega izpita, le-ta pa pogoj za redno zaposlitev. Tako se diplomanti in diplomantke poleg nasičenega trga delovne sile, srečajo z zahtevnimi pogoji, ki so potrebni za pripravništvo in zaposlitev. Brezposelnost mlade zaznamuje predvsem na področju samopodobe, ustvarjalnosti in ustvarjanju družine. Mladi so brez upanja, da bodo sploh kdaj našli primerno zaposlitev ter začnejo izgubljati stik s svojimi vrstniki. Nezaposlenost je torej eden glavnih razlogov za socialno ranljivost mladih.

V diplomi smo se osredotočili na položaj diplomantk po diplomi do zaposlitve. Pri tem smo primerjali diplomantke, ki so v času študija študirale kot redne oz. izredne študentke. Zanimale so nas tudi razlike in podobnosti med diplomantkami po letih diplomiranja. Osredotočili smo se na izobraževanje po diplomi, zaposlitev, izkušnje pri iskanju zaposlitve, pripravništvo in strokovni izpit ter na želje in predloge v zvezi z zaposlovanjem.

V teoretičnem delu smo na osnovi obstoječe literature najprej opredelili pojem brezposelnosti. Nato smo opisali, kakšna je politika zaposlovanja in katere so najpomembnejše poti do zaposlitve. Osredotočili smo se tudi na pripravništvo, službe zaposlovanja, javna dela in pomembnost izobraževanja za zaposlovanje.

V empiričnem delu naloge pa nas je najbolj zanimal položaj diplomantk Fakultete za socialno delo na trgu delovne sile in kakšne so njihove izkušnje z iskanjem pripravništva in zaposlitve.

Postavili smo sedem hipotez, izdelali smo vprašalnik, zbirali podatke o anketiranih ter rezultate združili v zbirniku podatkov. Hipoteze smo preverili s pomočjo hi-kvadrat preizkusa. Dobljene rezultate smo ponazorili s tabelami in grafi in jih interpretirali, odgovore na odprta vprašanja pa smo kvalitativno analizirali in zapisali glavne ugotovitve. Ugotavljamo, da večina diplomantk dobi pripravništvo v času do enega leta in večina se jih kasneje tudi zaposli, vendar pa vse ne delajo kot socialne delavke. Z leti se tudi večja čas čakanja na pripravništvo. Posledica daljšega čakanja na pripravništvo pa je kasnejša zaposlitev. Pri zaposlovanju imajo po pričakovanjih večje težave diplomantke rednega študija. Zaposlitev si

največkrat iščejo s prijavi na razpisana delovna mesta, s pomočjo neformalnih mrež in s pošiljanjem prošenj, ponudb za zaposlitev mimo razpisov. Večina diplomantk je mnenja, da bi jim k hitrejšemu zaposlovanju pripomoglo več ur praktičnega dela že v času študija in pomoč države, ki bi vzpodbujala delodajalce k zaposlovanju pripravnikov. S tem bi diplomanti in diplomantke hitreje prišli do strokovnega izpita in s tem tudi do zaposlitve. Ugotovili smo, da se veliko diplomantk dodatno strokovno izpopolnjuje na področju socialnega dela in sicer največkrat z branjem strokovne literature in z udeleževanjem različnih seminarjev in delavnic. Diplomantke pa so tudi poudarile, da bi bilo potrebno spremeniti pogled na stroko socialnega dela, saj je socialno delo v družbi premalo cenjeno in priznано v primerjavi z drugimi bolj priznanimi strokami.

10 PRILOGE

10. 1 VPRAŠALNIK

Spoštovana diplomantka, spoštovani diplomant Fakultete za socialno delo!

Pred vami je anketni vprašalnik, namenjen analizi zaposlovanja in trga delovne sile diplomantov socialnega dela. Raziskava o tem pomembnem, za mlade diplomante mnogih strok, ne le socialnega dela, v sedanjem trenutku dokaj bolečem vprašanju, je del širših priprav na prenovo študijskega programa (bolonjska reforma), ki že nekaj časa poteka na naši fakulteti, ob sodelovanju učiteljev, študentov, praktikov s področja socialnega dela in drugih pomembnih partnerjev.

Vprašalnik smo poslali reprezentativnemu vzorcu diplomantk in diplomantov, ki so visokošolski strokovni program zaključili v času od januarja 2003 do aprila 2006. Anketna vprašanja sta ob pomoči mentorice Pavle Rapoša Tajnšek pripravili absolventki FSD, Gordana Čalopa in Mojca Vedenik, ki bosta rezultate raziskave obdelali v diplomski nalogi. Ugotovitve raziskave bomo uporabili v procesu bolonjske reforme in jih tudi javno predstavili.

Prosim vas torej, da izpolnite vprašalnik, ki po večini vključuje vprašanja zaprtega tipa, zato boste največkrat le obkrožili vnaprej pripravljeni odgovor. Za izpolnjevanje vprašalnika boste porabili okrog dvajset minut, vendar bo vaš trud poplačan s tem, da boste prispevali k bolj popolni predstavi o vstopanju diplomantov socialnega dela na trg delovne sile. Hvaležni vam bomo, če ne boste odlašali z izpolnjevanjem in vračanjem vprašalnika, saj se z odlašanjem povečuje tveganje, da vprašalnik morda založite, ali ob vseh drugih obveznostih nanj pozabite. Osipu, zaradi katerega rezultatov ni mogoče posplošiti na celotno populacijo, se želimo v čim večji meri izogniti, zavedamo pa se, da o tem dejansko odločate vi. Zato vas še enkrat prosimo, da si vzamete nekaj časa, izpolnite vprašalnik in ga v priloženi kuverti čim prej odpošljete na fakulteto.

Zahvaljujemo se vam za vaš prispevek pri raziskavi in vas lepo pozdravljamo!

Dekan

Izr.prof.dr. Vito Flaker

SPLOŠNI PODATKI

1. **Spol** (obkrožite):
 - a) Ženski
 - b) Moški
2. **Leto rojstva** (navedite): _____
3. **Na katerem območju živite?** (obkrožite eno od navedenih statističnih regij)
 - a) Na območju Ljubljane (osrednja regija)
 - b) Na območju Maribora
 - c) Na območju Celja
 - d) Na območju Murske Sobote
 - e) Na območju Kranja
 - f) Na območju Kopra
 - g) Na območju Nove Gorice
 - h) Na območju Novega mesta
 - i) Drugo, kje: _____
 - j) Ni odgovora

IZOBRAŽEVANJE PO DIPLOMI NA VISOKI ŠOLI ZA SOCIALNO DELO

4. **Kdaj ste zaključili visokošolski študij na FSD?** (možen en odgovor)
 - a) Diplomiral/a sem leta 2003
 - b) Diplomiral/a sem leta 2004
 - c) Diplomiral/a sem leta 2005
 - d) Drugo, kaj: _____
 - e) Ni odgovora
5. **Ali ste si nato pridobili tudi naziv univerzitetnega diplomiranega socialnega delavca?** (možen en odgovor)
 - a) Da
 - b) Trenutno sem vpisan/a v diferencialni študijski program na FSD
 - c) Ne, nameravam pa se vpisati v diferencialni študij
 - d) Ne, ne razmišljam o vpisu
 - e) Želel/a bi se vpisati, pa ne izpolnjujem pogojev
 - f) Drugo, kaj: _____
 - g) Ni odgovora
6. **Ali ste po diplomi socialnega dela morda vpisali ali dokončali še kakšen drug študijski program - podiplomski ali dodiplomski?** (možen en odgovor)
 - a) Da, končal/a sem (navedite program in stopnjo): _____
 - b) Da, vpisan/a sem na (navedite študijski program in stopnjo): _____
 - c) Nisem se vpisal/a na kakšen drug študijski program
 - d) Drugo, kaj: _____
 - e) Ni odgovora
7. **Ali ste se po diplomi (poleg morebitnega študija) še drugače strokovno izpopolnjevali in na katerem področju?** (možnih več odgovorov)
 - a) Da, dodatno sem se izpopolnjeval/a na področju socialnega dela
 - b) Da, izpopolnjeval/a sem se na drugih področjih, katerih: _____
 - c) Ne, nikjer se nisem dodatno izpopolnjeval/a
 - d) Drugo, kaj: _____
 - e) Ni odgovora

8. Kako ste se po diplomi še dodatno strokovno izpopolnjevali? (možnih več odgovorov)

- a) Z branjem strokovne literature
- b) Z udeležbo na seminarjih, delavnicah, katerih: _____
- c) S prostovoljnim delom (doma - v tujini: obkrožite še to!)
- d) Nisem se dodatno strokovno izpopolnjeval/a
- e) Drugo, kaj: _____
- f) Ni odgovora

ZAPOSLOITEV

9. Ali ste v tem trenutku zaposleni? (možen en odgovor)

- a) Zaposlen/a sem za nedoločen čas, s polnim delovnim časom
- b) Zaposlen/a sem za določen čas, s polnim delovnim časom
- c) Zaposlen/a sem za nedoločen čas, s krajšim delovnim časom
- d) Zaposlen/a sem za določen čas, s krajšim delovnim časom
- e) Prijavljen/a sem na zavodu za zaposlovanje
- f) Nisem zaposlen/a in nisem prijavljen/a na zavodu za zaposlovanje
- g) Imam status rednega študenta/ke
- h) Drugo, kaj: _____
- i) Ni odgovora

10. V kateri dejavnosti ste zaposleni:

- a) v socialnem varstvu
- b) v (pred)šolski vzgoji in izobraževanju
- c) v zdravstvu
- d) v javni upravi, pravosodju
- e) v policiji ali vojski
- f) v gospodarskem sektorju
- g) nisem zaposlen/a
- g) Drugo, navedite: _____

11. Kakšno delo opravljate? Prosimo, opišite vrsto dela oziroma navedite naziv vašega delovnega mesta: _____

12. Ali je sedanja zaposlitev vaša prva zaposlitev po diplomi? (možen en odgovor)

- a) Da, to je moja prva zaposlitev po diplomi
- b) Isto delovno mesto sem opravljal/a že v času študija
- c) Od diplome pa do danes sem zamenjal/a že najmanj eno zaposlitev
- d) Po diplomi še nisem bil zaposlen/a
- e) Drugo, kaj: _____
- f) Ni odgovora

13. Ali vam je visokošolska diploma v primeru, da ste bili že prej zaposleni, omogočila ustrežnejše delo? (možen en odgovor)

- a) Po diplomi sem dobil/a svoji izobrazbi ustrezno delo
- b) Že pred diplomo sem opravljal/a sedanje, izobrazbi primerno delo
- c) Kljub diplomi še vedno opravljam prejšnje, novi izobrazbi neustrezno ali manj ustrezno delo
- d) Pred diplomo nisem bil/a zaposlen/a
- e) Drugo, kaj: _____
- f) Ni odgovora

14. Ali sedanja zaposlitev ustreza vašim poklicnim pričakovanjem? (možen en odgovor)

- a) Da, v veliki meri
- b) Deloma – želim si delo, ki bi mi bolj ustrezalo
- c) Sedanje delo ne ustreza mojim poklicnim pričakovanjem, je začasni izhod v sili
- d) Nisem zaposlen/a
- e) Drugo, kaj: _____
- f) Ni odgovora

15. Ali ste zadovoljni z zaslužkom, ki ga dobite za opravljeno delo? (možen en odgovor)

- a) Sem zelo zadovoljen/zadovoljna
- b) Sem zadovoljen/zadovoljna
- c) Glede na zahtevnost dela, bi si zaslužil/a boljšo plačo
- d) Nisem zadovoljen/zadovoljna
- e) Sem zelo nezadovoljen/nezadovoljna
- f) Nisem zaposlen/a
- g) Drugo, kaj: _____
- h) Ni odgovora

16. Kako se preživljate? (možnih več odgovorov)

- a) Sem zaposlen/a
- b) S pomočjo staršev
- c) S partnerjevo pomočjo
- d) Prejemam denarno socialno pomoč
- e) Prejemam drugo socialno varstveno dajatev: _____
- f) Z neformalnim delom (dodatno obkrožite: doma - v tujini)
- g) S študentskim delom, ker še študiram
- h) Drugo, kaj: _____
- i) Ni odgovora

17. Če ste prijavljeni na zavodu za zaposlovanje, ali ste vključeni v katerega od programov zavoda?

- a) Vključen/a sem v javna dela
- b) Vključen/a sem v usposabljanje na delovnem mestu
- c) Opravljam neplačano pripravništvo (volontersko pripravništvo)
- d) Nisem prijavljen/a na zavodu za zaposlovanje
- e) Drugo, navedite, kaj: _____
- f) Ni odgovora

IZKUŠNJE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE

18. Kako dolgo ste morali čakati, oziroma še vedno čakate na zaposlitev po diplomi – navedite kako dolgo: _____

19. Na kakšne načine ste iskali oz. še iščete zaposlitev? (možnih več odgovorov)

- a) S prijavi na razpisana delovna mesta
- b) S pošiljanjem prošenj, ponudb za zaposlitev – mimo razpisov
- c) S pomočjo neformalnih mrež (veze in poznanstva)
- d) Delo sem iskal/a tam, kjer sem opravljal/a prakso oz. prostovoljno delo
- e) S pomočjo zavoda za zaposlovanje
- f) Nisem še iskal/a zaposlitve (lahko morda navedete razlog, npr. materinstvo, redni študij ipd.) _____
- g) Drugo, kaj: _____
- h) Ni odgovora

20. Delo sem dobil/a, oziroma ga še iščem, po naslednjem številu prijav ali pogovorov o morebitni zaposlitvi (možen en odgovor):

- a) Zaposlitev sem dobil/a že ob prvi prijavi oz. pogovoru o službi
- b) Po največ 5 prijavah oz. pogovorih
- c) Po 10 prijavah oz. pogovorih
- d) Po kakšnih 20 prijavah oz. pogovorih
- e) Po približno 20 do 50 prijavah oz. pogovorih
- f) Po približno 50 do 100 prijavah ali pogovorih
- g) Prijav oz. pogovorov je bilo že več kot 100
- h) Drugo, kaj: _____
- i) Ni odgovora

21. Kako vpliva oz. kako je vplivalo na vas morebitno neuspešno iskanje zaposlitve?

(možnih več odgovorov)

- a) Težave z denarjem
- b) Izguba samozavesti
- c) Izguba volje pri iskanju zaposlitve
- d) Izguba upanja, da bom našel/a primerno zaposlitev
- e) Izguba stika s socialnim delom (izgublja se strokovno znanje, praksa)
- f) Izguba stikov s prijatelji in znanci
- g) Iskal/a sem nova znanja, si pridobival/a nove izkušnje
- h) Pridobil/a sem nove prijatelje in znance
- i) Poskušal/a sem iskati zaposlitev v tujini
- j) Čakanje na zaposlitev ni vplivalo na moje življenje
- k) Zaposlitev sem dobil/a kmalu po diplomi
- l) Nisem še iskal/a zaposlitve
- m) Drugo, kaj: _____
- n) Ni odgovora

22. Kaj vam je pri iskanju zaposlitve najbolj pomagalo - obkrožite največ tri odgovore!

- a) Poznali so me, ker sem tam opravljal/a študijsko prakso oziroma prostovoljno delo
- b) Pomoč neformalnih mrež (veze in poznanstva)
- c) Pomagalo je, da so starši ali prijatelji zaposleni v isti delovni organizaciji
- d) Znanja, pridobljena na fakulteti
- e) Spretnost pisanja prošenj
- f) Samozavestno nastopanje ob intervjuju
- g) Pomoč zavoda za zaposlovanje
- h) Predhodne izkušnje iskanja zaposlitve
- i) Nič mi ni pomagalo
- j) Nisem še iskal/a zaposlitve
- k) Drugo, kaj: _____
- l) Ni odgovora

22. Koliko sta vam študijska praksa in/ali prostovoljno delo pomagala pri iskanju zaposlitve?

(možen en odgovor)

- a) Zelo veliko
- b) Veliko
- c) Malo
- d) Zelo malo
- e) Nič
- f) Nisem še iskal/a zaposlitve
- g) Drugo, kaj: _____
- h) Ni odgovora

PRIPRAVNISTVO IN STROKOVNI IZPIT

24. Ali ste že opravljali pripravništvo? (možen en odgovor)

- a) Da, pripravništvo sem že opravil/a
- b) Zdaj sem pripravnik/ca
- c) Sem že dogovorjen/a za pripravništvo oziroma vem, kje ga bom opravljal/a
- d) Ne, nimam še opravljenega pripravništva
- e) Drugo, kaj: _____
- f) Ni odgovora

25. Kaj vam je pomagalo pri iskanju pripravništva? (možnih več odgovorov)

- a) Javljanje na razpise
- b) Pomoč neformalnih mrež (veze in poznanstva)
- c) Sprejeli so me, ker sem tam opravljal/a študijsko prakso oziroma prostovoljno delo
- d) Dobil/a sem ga s pomočjo Zavoda za zaposlovanje
- e) Nimam še opravljenega pripravništva
- f) Drugo, kaj: _____
- g) Ni odgovora

26. Koliko časa ste čakali na pripravništvo? (možen en odgovor)

- a) Dobil/a sem ga v času 6 mesecev po diplomi
- b) Dobil sem ga v času od 6 mesecev do 1 leta
- c) Čakal/a sem več kot 1 leto; kako dolgo: _____
- d) Nisem še dobil/a pripravništva
- e) Pripravništva doslej še nisem iskal/a
- f) Drugo, kaj: _____
- g) Ni odgovora

27. Kje ste opravljali oziroma opravljate pripravništvo? (možen en odgovor)

- a) Na centru za socialno delo
- b) V drugih zavodih s področja socialnega varstva
- c) V NVO s področja socialnega varstva
- d) V šolstvu
- e) V zdravstvu
- f) Kje drugje; navedite: _____
- g) Nimam (še) opravljenega pripravništva
- h) Drugo, kaj: _____
- i) Ni odgovora

28. Ste se v delovni organizaciji, v kateri ste opravljali pripravništvo, nato tudi zaposlili, oziroma se vam zaposlitev obeta po končanem pripravništvu? (možen en odgovor)

- a) Da
- b) Ne
- c) Še ne vem
- d) Nisem (še) opravljal/a pripravništva
- e) Drugo, kaj: _____
- f) Ni odgovora

29. Ali imate opravljen strokovni izpit in na katerem področju? (možen en odgovor)

- a) Izpit sem opravil/a na področju socialnega varstva
- b) Opravil/a sem ga na drugem področju; kje _____
- c) Izpita nisem opravil/a, čeprav sem zaključil/a pripravništvo
- d) Izpita še nimam, ga pa nameravam opraviti
- e) Izpita nimam in ga zaenkrat ne nameravam opraviti
- f) Drugo, kaj: _____
- g) Ni odgovora

ŽELJE IN PREDLOGI V ZVEZI Z ZAPOSLOVANJEM

30. Kje bi si najbolj želeli delati kot socialni delavec/delavka? S katerimi problemi, skupinami uporabnikov bi se radi ukvarjali? Prosim, obkrožite po en odgovor v vsaki od navedenih možnosti zaposlitve!

ZAPOSILITEV GLEDE NA USTANOVO

- a) Na centru za socialno delo
- b) V domu za stare
- c) V varstveno delovnem centru
- d) V kriznem centru
- e) V varni hiši, materinskem domu
- f) V drugem zavodu s področja socialnega varstva; navedite: _____
- g) V NVO; navedite področje njenega dela: _____
- h) V službah zaposlovanja
- i) V podjetju (socialno delo)
- j) V šolstvu
- k) V zdravstvu
- l) V javni upravi, v pravosodju
- m) V policiji, v vojski
- n) Drugo, navedite: _____
- o) Ne želim si delati kot socialni delavec/delavka
- p) Ni odgovora

ZAPOSILITEV GLEDE NA ŽIVLJENJSKA OBDOBJA UPORABNIKOV

- a) Otroci
- b) Mladostniki
- c) Odrasli
- d) Stari ljudje
- e) Ne želim si delati kot socialni delavec/delavka
- f) Ni odgovora

ZAPOSILITEV GLEDE NA SKUPINE UPORABNIKOV

- a) Invalidnost, hendikep
- b) Duševno zdravje
- c) Oznaka duševne manj razvitosti
- d) Prestopništvo
- e) Drugo, navedite: _____
- f) Ne želim si delati kot socialni delavec/delavka
- g) Ni odgovora

ZAPOSILITEV GLEDE NA PROBLEMSKA PODROČJA

- a) Materialno pomanjkanje
- b) Odvisnosti
- c) Postpenala
- d) Odnosi med zakoncema, partnerjema
- e) Vzgojni problemi
- f) Nasilje v družini
- g) Posebne potrebe
- h) Pomoč ob krizah
- i) Starševsko varstvo
- j) Drugo, navedite: _____
- k) Ne želim si delati kot socialni delavec/delavka
- l) Ni odgovora

Če ne želite opravljati socialnega dela, vas prosimo, da nam navedete kaj in kje bi radi delali:

31. Kaj bi bilo po vašem mnenju treba spremeniti v okviru študijskega programa (tako glede same vsebine, kot tudi glede načina študija), da bi diplomanti socialnega dela lažje prišli do želene zaposlitve?

32. Kaj bi bilo po vašem morda treba spremeniti v politiki in praksi zaposlovanja?

33. Imate še kakšne druge predloge? Želite ob koncu ankete karkoli pripomniti, sporočiti?

Zahvaljujemo se vam za sodelovanje in vas prosimo, da izpolnjeno anketo v priloženi ovojnici čim prej odpošljete!

10. 2 KODIRANJE

31. VPRAŠANJE: Kaj bi bilo po vašem mnenju treba spremeniti v okviru študijskega programa (tako glede same vsebine, kot tudi glede načina študija), da bi diplomanti socialnega dela lažje prišli do želene zaposlitve?

ŠT.	IZJAVE	POJMI / KODE
1	Zdi se mi, da fakulteta »proizvaja« preveč kadra, zato ni delovnih mest.	Prevelik vpis
2	Zmanjšati bi bilo potrebno vpisna mesta.	Prevelik vpis
3	Premalo prakse.	Premalo prakse
4	Več predavanj s področja gerontologije.	Predavanja - gerontologija
5	Ni ustreznih predavateljev za področje starih.	Predavanja - gerontologija
6	Z demenco se prvič srečam v službi.	Predavanja - gerontologija
7	Več ur namenjenih za delovno prakso študentov.	Premalo prakse
8	Sposobnost in veščine nastopanja.	Predavanja–učenje veščin nastopanja
9	Glede na to, da velja poklic SD za manj perspektivnega na trgu dela se bi bilo potrebno prilagoditi številu delovnih mest.	Prevelik vpis
10	V času študija sem zelo pogrešala praktični del programa...	Premalo prakse
11	...izkušnje profesorjev na področju sociale,...	Izkušnje profesorjev
12	...ekskurzije v posamezne ustanove.	Ekskurzije
13	Ko smo delali univerzitetni program, sem pričakovala predavanja o novitetah v SD, poslušali pa smo o zgodovini SD.	Predavanja–univerzitetni program
14	Tudi praktični del je bil plod vsakega posameznika, mentor je sicer podpisal naše projekte ni pa nam pokazal kaj novega.	Mentorji na praksi
15	V času študija mi je bil program študija zelo všeč tako da na to nimam pripomb.	Ni potrebnih sprememb
16	Pričakovala pa bi v prihodnje večjo povezavo med FSD, delodajalci in ministrstvom. Predvsem z informacijami za študente, kje se odpirajo možnosti za delo.	Povezava glavnih akterjev na trgu dela
17	Večja usmeritev na trg dela.	Usmeritev na trg dela
18	Mislim, da se s spremembo študijskega programa ne bi kaj dosti spremenilo, vsaj glede pridobitve zaposlitve ne.	Ni potrebnih sprememb
19	V času mojega študija se mi je zdelo vse vredno.	Ni potrebnih sprememb
20	Slepa usmerjenost fakultete v teorijo se mi dolgoročno zdi zelo slaba za poklic socialnega dela.	Preveč teorije- premalo prakse

21	Bistveno večji poudarek bi moral biti na zadnjem delu našega naziva – delu!	Preveč teorije- premalo prakse
22	Študenti naj bi skali zaposlitev že v času študija,...	Iskanje zaposlitve v času študija
23	Šola bi morala širiti nabor učnih baz za opravljanje prakse.	Praksa-širjenje učnih baz
24	Več poudarka na krepitvi poklicne samozavesti.	Predavanja-krepitev samozavesti
25	Več poudarka tehnikam psihoterapevtske pomoči.	Predavanja-tehnike psihoterapevtske pomoči
26	Diplomantov je preveč. Fakulteto lahko za 10 let zapret ali zvišate vpisne pogoje.	Prevelik vpis
27	Menim, da bi bilo potrebno pri predavanjih, ki se tičejo npr. zakonodaje: kazensko pravo, ZZZDR, ZSV na konkretnih primerih delati v obliki delavnic.	Predavanja-konkretni primeri
28	Iz izkušenj lahko obrazložim, da sem bila po zaključku izobraževanja in pridobitvi izobrazbe polna teoretičnega znanja, ki ga pa nisem znala na primerih takoj uporabiti. Povezati teorijo in prakso! Konkretno!	Preveč teorije- premalo prakse
29	Ker sem zaposlena na CSD sem čutila/čutim, da mi primanjkuje ozkega strokovnega znanja za delo na centru.	Znanja za delo na centru za socialno delo
30	Lahko bi tekom študija en predmet bil posvečen tudi predstavitvi, vpogled v samo delo centrov.	Znanja za delo na centru za socialno delo
31	Prav tako bi bil dobrodošel predmet – kako nastopati v javnosti in pred mediji...	Predavanja-učenje veščin nastopanja
32	...ter krepitev samozavestnejše drže soc. delavcev in delavk.	Predavanja-krepitev samozavesti
33	Več praktičnega usposabljanja.	Premalo prakse
34	Vključevanje praktičnega usposabljanja študentov v vse dejavnosti, kjer so zaposleni SD in ne samo v SV.	Praksa- širjenje učnih baz
35	Bistveno več praktičnega dela v različnih zavodih, NVO, podjetjih, ...	Praksa- širjenje učnih baz
36	Veje pri posameznih predmetih bolj povezane s konkretnimi situacijami v zunanjih okoljih.	Predavanja-konkretni primeri
37	Večji poudarek na poznavanju zakonodaje na področju soc. varstva.	Zakonodaja na področju soc.varstva
38	Več prakse, praktičnih nalog, morda s »kroženjem« po različnih ustanovah (CSD, soc. zavodi, šole, ...), da bi študenti dobili občutek za delo in občutek, kje bi si želeli delati.	Praksa- širjenje učnih baz
39	Še več prakse je za takšen poklic nujno.	Premalo prakse
40	Učenje nastopanja (predstavitve seminarjev, esejev, igre vlog – več).	Predavanja-učenje veščin nastopanja
41	Delo na samozavesti študentov.	Predavanja-krepitev samozavesti

42	Osveščanje študentov o pomembnosti prostovoljnega in drugega dela.	Ozaveščanje o prostovoljnem delu
43	Ohranjanje in razvijanje stikov s socialno delavskimi institucijami.	Razvijanje stikov s soc.del.institucijami
45	Se aktivno vključiti v politiko zaposlovanja, tako javnih kot zasebnih zavodov.	Vključenost v politiko zaposlovanja
46	Biti vključen v mrežo politike zaposlovanja SD v Sloveniji.	Vključenost v politiko zaposlovanja
47	Omejiti vpisna mesta, ker na žalost v Sloveniji ni tako razvito socialno delo in je malo delovnih mest.	Prevelik vpis
48	Veliko več prakse.	Premalo prakse
49	Več skupinskega dela, igranja vlog.	Predavanja-skupinsko delo
50	Več praktičnih prikazov reševanja problematike	Predavanja-konkretni primeri
51	Več praktičnega dela.	Premalo prakse
52	Manj balasta na predavanjih.	Predavanja-manj balasta
53	Preveč je diplomantov vsako leto, ker ni toliko potreb po socialnih delavcih.	Prevelik vpis
54	Bolje, če bi se študenti po področjih bolj specializirali (več prakse, pridobljenih znanj za posamezno področje). Tako bi imeli naziv soc. delavec specializiran za...	Specializiranost po področjih
55	Manj učenja na pamet.	Manj učenja na pamet
56	Manj »dribljanja« balastnih teorij.	Predavanja-manj balasta
57	Več praktičnega konkretnega dela.	Predavanja-konkretni primeri
58	Študenti bi morali v okviru prakse obvezno spoznati različne ustanove in delo, na eni strani CSD: različna področja, zakone, ne samo denarne pomoči, in na drugi strani ne le nevladne org., lahko še druge, kjer so zaposleni soc. delavci, ki opravljajo malo drugačno delo, a imajo veščine in sposobnosti, ki so jih pridobili na FSD in so le zato pri svojem delu tako uspešni.	Praksa-širjenje učnih baz
59	Potrebno bi bilo čim več prakse.	Premalo prakse
60	Na študiju dobimo veliko teorije, a skoraj nič prakse.	Preveč teorije-premalo prakse
61	Menim, da je praksa najbolj pomembna, saj si preko nje dobimo potrebne izkušnje.	Pomembnost prakse
62	Pri našem študiju je bilo premalo prakse in delanju na praksi.	Premalo prakse
63	Preveč smo bili prepuščeni sami sebi tudi pri iskanju prakse.	Prepuščenost samemu sebi pri iskanju prakse
64	Glede na to da so soc. mreže med institucijami in delodajalci (CSD, DSO) izpopolnjene nam bi profesorji v marsičem lahko priskočili na pomoč.	Pomoč fakultete pri zaposlovanju

65	Manj vpisa.	Prevelik vpis
66	Sodelovanje z ustanovami in zavodi, ki bodo zaposlili kader.	Povezava glavnih akterjev na trgu dela
67	Glede študija spremembe niso potrebne.	Ni potrebnih sprememb
68	Potrebno pa bi bilo premisliti o št. vpisanih mest, ki bi moralo biti manjše, saj so potrebe na trgu dela po soc. delavcih zelo nizke.	Prevelik vpis
69	Zvišanje kriterijev pridobivanja strokovnih znanj in osebnostnih sposobnosti za opravljanje SD.	Strožji kriteriji pridobivanja strokovnih znanj
70	...več časa posvetiti delu ali na terenih...	Ekskurzije
71	Pripraviti bi bilo potrebno nek načrt zaposlovanja tudi na šoli.	Pomoč fakultete pri zaposlovanju
72	Bolj povezan študij z direktno prakso...	Predavanja-konkretni primeri
73	...pridobiti že tekom študija več izkušenj glede prakse...	Premalo prakse
74	Več prakse (pol leta prakse, pol leta teoretičnega izobraževanja).	Premalo prakse
75	Konkretne izkušnje.	Predavanja-konkretni primeri
76	Praksa na različnih področjih.	Praksa-širjenje učnih baz
77	Večja praktična usmeritev FSD-ja.	Premalo prakse
78	Fakulteta bi morala pridobiti podatke ob potrebah delodajalcev po mladih in prilagoditi temu študijski program in število študentov.	Prevelik vpis
79	Potrebno bi bilo omejiti vpis.	Prevelik vpis
80	Ker je študij tako splošen, bi moral biti tudi naziv bolj splošen-svetovalno delo namesto SD.	Sprememba naziva soc.delavec/ka
81	Mislim, da problem zaposlovanja mladih socialnih delavcev ni v študijskem programu.	Ni potrebnih sprememb
82	Omenila bi samo, da se v času študija premalo pove o strokovnem izpitu, ki ga moramo opraviti po opravljenem pripravništvu.	Predavanja-strokovni izpit
83	Priprave na izpit bi morale biti že med študijem.	Predavanja-strokovni izpit
84	Več praktičnega usposabljanja na različnih področjih in v različnih ustanovah.	Praksa-širjenje učnih baz
85	Omejitev vpisa.	Prevelik vpis
86	Še več povezave med študijskimi vsebinami in praktičnimi izkušnjami.	Predavanja-konkretni primeri
87	Še več praktičnega dela/vaj, a ne simulacij.	Predavanja-konkretni primeri
88	Več prikaz primerov in razumevanja intervencije, dela, konteksta.	Predavanja-konkretni primeri
89	Indeksiranje (vpisi) prostovoljnega in neformalnega dela, tudi izven uradne prakse.	Vpis prostovoljnega in neformalnega dela

90	Večja kongruentnost in povezava učnih vsebin ter izvajalcev; na izvedbeni ravni na fakulteti in z ljudmi iz prakse.	Povezava glavnih akterjev na trgu dela
91	Več vključevanja v učni proces ljudi iz (dobre) prakse.	Vključevanje ljudi iz prakse v učni proces
92	Zmanjšanje vpisnih mest	Prevelik vpis
93	Boljše in več znanja na nekaterih področjih (razvojna psihologija, posebne potrebe, vzgojno delo).	Predavanja-širjenje učne snovi
94	Več raziskav na različnih področjih in obvezno vključevanje študentov v te raziskave.	Več projektne dela in raziskav
95	Izobraževanja, seminarji itd. v tujini, kajti tako, se v slovenski prostor prinese nove ideje, znanja, možnosti.	Izobraževanje v tujini
96	Več prakse.	Premalo prakse
97	Sodelovanje izven LJ z različnimi organizacijami	Praksa-širjenje učnih baz
98	Moram priznati, da sem bila sama zelo zadovoljna s samo vsebino študija, ki je bil zelo obsežen in vsesplošen.	Ni potrebnih sprememb
99	Mislim, da težave z zaposlovanjem niso pogojene s študijem.	Ni potrebnih sprememb
100	Težave pri zaposlovanju tičijo predvsem drugje.	Ni potrebnih sprememb
101	Menim, da je študijski program zelo dobro nastavljen, problem je v politiki zaposlovanja.	Ni potrebnih sprememb
102	Mislim, da je študij dober, kakršen je in po mojem mnenju ne potrebuje večjih sprememb.	Ni potrebnih sprememb
103	Mogoče bi bilo potrebnega malo več praktičnega usposabljanja, s katerim bi lahko pridobili tudi pisana potrdila (npr. tudi treningi veščin).	Premalo prakse
104	Moti me edino to, da se ne morejo vsi vpisati na univ., ker imate previsoke kriterije.	Vpis v univerzitetni program
105	Tam, kjer opravljamo prakso, bi nam morali ponuditi pripravništvo in redno zaposlitev, ne pa samo prostovoljno delo, ki ga opravljam zraven študija, zaposlitve na delovnem mestu.	Pomembnost prakse
106	V tretjem in četrtem letniku, ko so izbirna področja, bi morale vsako področje malo omenjati tudi preostala področja.	Predavanja-širše zastavljena izbirna področja
107	Obvezno menjavanje študentskih praks vsako leto. Nekateri ostanejo na enem področju vsa štiri leta in so tako seznanjeni samo z enim področjem.	Praksa-menjavanje učnih baz
108	Vsebina študija je ok.	Ni potrebnih sprememb
109	Večja kot je odgovornost v prostovoljnem delu in menjava študijskih praks, večja je možnost zaposlitve.	Pomembnost prakse
110	Všeč mi je ker je ogromno prostovoljnega dela, kjer si lahko pridobiš izkušnje.	Zadovoljstvo s prostovoljnim delom

111	Še več praktičnega dela in s tem tudi spoznavanja trga delovne sile.	Premalo prakse
112	V okviru študijskega programa bi bilo potrebno spremeniti prakso.	Potrebna prenova prakse
113	Potrebno bi bilo več prakse...	Premalo prakse
114	... in povezovanja ter sodelovanja z bodočimi možnimi delodajalci.	Povezava glavnih akterjev na trgu dela – O
115	Menim, da ima FSD odlične predavatelje in, da zelo dobro organizirajo delovno prakso za študente, kjer lahko preizkušajo teoretično znanje v praksi in si postopno razvijejo profesionalno identiteto.	Usposobljeni profesorji
116	Študentom že na začetku povedati, da so sami odgovorni za iskanje zaposlitve ter da se čim prej odločijo kje bi radi delali.	Odgovornost študentov pri iskanju zaposlitve
117	Menim, da je sam študij dober in način študija ni neposredno povezan z težavo zaposlovanja.	Ni potrebnih sprememb
118	Mislim, da glede študija ne potrebujemo spremembe.	Ni potrebnih sprememb
119	Med samim študijem je premalo praktičnega načina učenja, saj se teorija in praksa močno razlikujeta.	Predavanja-konkretni primeri
120	Glede na to da je trg bolj ali manj že zasičen nasploh z diplomanti družboslovnih ved bi bilo treba tudi na področju SD zmanjšat število vpisa.	Prevelik vpis
121	Večji poudarek na konkretnem delu: izvedba projektov, povezava z NVO, seminarske in diplomske naloge povezane in v korist praksi.	Več projektne dela in raziskav
122	Še tako dobro poznavanje teorij pri zaposlitvi ne pove nič (kdor želi teoretike zaposli druge profile).	Preveč teorije-premalo prakse
123	Večji poudarek na pedagoškem delu – tako bo soc. delavcem omogočen vstop v šolstvo iz katerega smo vedno bolj odrinjeni. Naš poklic ne spada med pedagoške – naloga fakultete!	Predavanja-pedagoška znanja
124	Zmanjšati število študentov (socialo v Sloveniji »klestijo«).	Prevelik vpis
125	Na fakulteti pomladiti kader.	Zaposlitev mlajših profesorjev
126	Obvezna izmenjava študentov s tujino.	Izobraževanje v tujini
127	Specializirano delo za posebna področja.	Specializiranost po področjih
128	Več praktičnosti.	Premalo prakse
129	Več stika, predstavitev, organiziranih ogledov ustanov, zavodov, nevladnih organizacij itd., da dobiš večjo predstavo o organiziranosti, o delu SD.	Ekскурzije
130	Več dela po skupinah (pri izrednem študiju je že tako skraćeno na minimalno število ur in je ogromno dela doma- naj se potem vsaj ure preživete na fakulteti bolj koristno, praktično načrtujejo.	Predavanja-skupinsko delo

131	Uporabno znanje, splošne informacije, ki jih potrebuje SD.	Predavanja-manj balasta
132	Spodbuditi študente h kolektivnemu študiju- tudi to je delo z ljudmi in za ljudi.	Predavanja-skupinsko delo
133	Zmanjšati št. študentov.	Prevelik vpis
134	Povezava fakultete s socialno zbornico nujna.	Povezava glavnih akterjev na trgu dela
135	Morda več časa nameniti vsebinam, kako naj v sedanjem »kapitalističnem« svetu SD najdejo svoje mesto delovanja; kako, koliko vplivajo na medsebojna razmerja, odnose med ljudmi, upoštevanje socialne pravičnosti, enakopravnosti.	Predavanja-kako najti svoje mesto delovanja v družbi
136	Spodbujanje študentov v prostovoljno delo in s tem tudi pridobivanje na mreži, ki ti lahko pomaga do zaposlitve.	Pomembnost prakse
137	Več realnih situacij - več povezovanja v problematiko.	Predavanja-konkretni primeri
138	Poostriti načine preverjanja znanja na FSD.	Strožji kriteriji
139	Bolj poudarjati pomen našega dela in specifičnost znanj, ki jih osvojimo.	Predavanja-krepitev samozavesti
140	»Proizvajati« samozavestnejše socialne delavce.	Predavanja-krepitev samozavesti
141	Enomesečna praksa v vseh letnikih študija + prostovoljno delo.	Premalo prakse
142	Zvišati nivo posredovanega in zahtevanega znanja.	Strožji kriteriji pridobivanja strokovnih znanj
143	Mogoče delati bolj individualno s študenti, ki končajo socialno delo, usmerjanje in opolnomočenje nadarjenih študentov na specifično področje...	Individualno delo in usmerjanje nadarjenih študentov
144	Sodelovanje z institucijami na področju socialnega varstva.	Razvijanje stikov s soc.del.institucijami
145	Zgodovina SD je pomembna, vseeno pa se mi zdi bolj pomembno, da študentje, ki smo brez izkušenj, poslušamo od predavateljev konkretne socialne teme.	Predavanja-manj balasta
146	Študent, ki diplomira, nima veliko praktičnega znanja!	Premalo prakse
147	Zmanjšati število vpisnih mest na fakulteti.	Prevelik vpis
148	Pomoč fakultete pri potrjevanju naših kvalit.	Predavanja-krepitev samozavesti
149	Ugotavljanje dejanskih potreb po soc. delavcih v Sloveniji in številu diplomantov prilagoditi tem potrebam.	Prevelik vpis
150	Sama sicer nisem zaposlena v SD, ampak mislim, da zelo pomaga pri kasnejši zaposlitvi opravljanje prostovoljnega dela oz. prakse tekom študija.	Pomembnost prakse
151	Več vključevanja, povezovanja med šolami/fakultetami in gospodarstvom oz. delodajalci.	Povezava glavnih akterjev na trgu dela

152	Raziskovanje potreb po poklicu soc. delavcev...	Raziskovanje potreb po soc.del.
153	... in večja povezava med fakulteto in delodajalci oz. zainteresiranimi.	Povezava glavnih akterjev na trgu dela
154	Upoštevanje potreb pri vpisu na FSD – omejitev vpisa.	Prevelik vpis

32. VPRAŠANJE: Kaj bi bilo po vašem morda treba spremeniti v politiki in praksi zaposlovanja?

ŠT.	IZJAVE	POJMI / KODE
155	Ko sem bila na razgovorih za delo se je izkazalo, da prostovoljno delo in praksa ne štejeta za delovne izkušnje, kar se mi zdi slabo,...	Nepriznavanje prakse za delovne izkušnje
156	Morda večji poudarek na samozaposlovanju ob podpori države.	Samozaposlovanje
157	...tiste SD, ki imajo službo so preobremenjene, nekateri SD pa nimajo služb.	Premalo razpisanih delovnih mest
158	Tudi, če bi bilo lažje priti do želene zaposlitve, je problem pripravništvo, ker je tako malo plačano, da je nemogoče preživeti, če nimaš pomoči katerega drugega.	Slabo plačano pripravništvo
159	Pomembno je, da bi se država, družba zavedala vloge SD...	Sprememba vloge soc. dela
160	...omogočila možnost delovanja, zaposlovanja na čim večih področjih.	Zaposlovanje socialnih delavcev na večih področjih
161	..., ampak v pomanjkanju sredstev za kader v sociali. Delovna mesta so, problem so sredstva.	Pomanjkanje sredstev za delovna mesta
162	Več znanj, spodbud za samozaposlovanje, podjetništvo.	Samozaposlovanje
163	Delodajalci morajo imeti interes, da zaposlujejo prav SD.	Sprememba vloge soc. dela
164	Več štipendij.	Štipendije
165	Spodbuditi ljudi, da se samozaposlujejo tudi na področju naše stroke.	Samozaposlovanje
166	Problem je v pomanjkanju zaposlitvenih kapacitet.	Premalo razpisanih delovnih mest
167	Primerno oceniti delo SD.	Sprememba vloge soc. dela
168	Izenačiti naš poklic z drugimi (učitelji, pravniki).	Enakopravnost socialnega dela z drugimi strokami
169	Na eni strani se podaljšuje delovna doba zaposlenih, na drugi strani so mladi na zavodu za zaposlovanje.	Predolga delovna doba
170	Predvsem povezanost in informacije med akterji v socialnem varstvu.	Organizacija v socialnem varstvu
171	Ker našim delovnim mestom konkurirajo sociologi, kulturologi, soc. pedagogi, itd., ta študij nima smisla.	Enakopravnost socialnega dela z drugimi strokami
172	Za pridobitev pripravništva sta dve možnosti- šest mesecev zavoda za dobro pripravništvo preko javnih del ali prostovoljno, ...	Možnosti pridobitve pripravništva

173	Sredstva- pridobivanje iz evropskih skladov, javljanje na razpise za evropska sredstva, da se zagotovijo projekti in plačila strokovnim delavcem.	Pridobivanje sredstev iz evropskih skladov
174	Naj opišem primer: septembra 2006 sem se prijavila na zavod za zaposlovanje. Novembra sem zvedela, da na enem izmed CSD-jev potrebujejo pripravnika. Z direktorico sva imeli že vse dogovorjeno, noto pa sva izvedeli, <u>da pripravništva ne morem opravljati, ker sem premalo časa prijavljena na zavodu.</u> Najbolj žalostno pa je to, da do decembra niso dobili nikogar, ker nobeden od kandidatov ni bil dovolj dolgo prijavljen na zavodu. Več kot mesec dni so morali čakati, da je nekdo lahko opravljal pripravništvo, saj država, ki to preko javnih del financira, postavlja smešne predpise in zakone. Na zavodu nas je kar precej, ki imamo ustrezno izobrazbo, takrat pa še nobeden ni bil leto dni prijavljen. Raje so pustili prazno mesto pripravnika, kot da bi dali možnost nekomu, ki je na zavodu 10, 11 ali več mesecev. Mislim, da bi se na tem področju dalo marsikaj spremeniti.	Zahtevni pogoji za pridobitev pripravništva na ZRSZZ
175	Omejiti trenutne zahteve po 3 ali več letnih izkušnjah.	Omejitev zahtev po delovnih izkušnjah
176	Več sredstev nameniti aktivni politiki zaposlovanja.	Več sredstev aktivni politiki zaposlovanja
177	Kar se tiče politike zaposlovanja pa lahko rečem, da je veliko diplomiranih soc. delavcev brezposelnih, željnih dela, a je na žalost tako, da tudi na centrih zaposlujejo druge poklicne profile kot pravnike, psihologe, ki delajo na področju soc. varstva in verjamem v njihovo ambicioznost.,	Enakopravnost socialnih delavcev z drugimi strokami
178	Prekvalifikacije glede na število potreb po delavcih;	Prekvalifikacija
179	Zelo težko se dobi pripravništvo.	Premalo razpisanih mest za pripravništvo
180	Da bi po končanem študiju čim prej imeli možnost opravljanja pripravništva in strokovnega izpita.	Čimprejšnja pridobitev pripravništva
181	Potrebno je opredeliti tipična delovna mesta, kjer se zaposlujejo izključno SD in ne številno drugi profili- to je potrebno zakonsko opredeliti.	Opredelitev tipičnih delovnih mest za socialne delavce
182	Normativi in standardi o št. strokovnih delavcev v zavodih ne ustrezajo dejanskim potrebam (v zavodih je premalo soc. delavcev glede na število uporabnikov).	Premalo razpisanih delovnih mest
183	Menim, da je za takšne poklice kot so soc. delavci, učitelji, vzgojitelji, itd. nesmiselno podaljševati pokojninsko dobo, saj bomo s starostjo postali zaradi narave dela izčrpani in bo trpela kvaliteta dela. Zato bi bilo dobro, da dobijo priložnost za delo mladi ljudje, ki se v svoji brezposelnosti ne znajdejo.	Predolga delovna doba
184	Da bi se socialno delo kot stroka bolj cenilo.	Sprememba vloge socialnega dela
185	Več sredstev socialnemu delu, tako bi se kvalitetnejše delalo.	Več sredstev za kvalitetnejše delo
186	Urediti širši spekter možnosti zaposlovanja študentov, ki zaključujejo študij na FSD: npr. da bi lahko delali tudi v šolstvu.	Zaposlovanje socialnih delavcev na večih področjih

187	...se tudi v današnjem času zaposlujejo ljudje po vezah in poznanstvih (kljub temu, da oseba še ni dosegla izobrazbe kot sem jo sama) in so me delavci in uporabniki želeli imeti med sabo kot dobro SD.	Zaposlovanje preko vez in poznanstev
188	Sedaj sem končala pripravništvo, ter za mano je pisni del strokovnega izpita. Vendar kaj potem, če 1, 2 leti iščeš zaposlitev in je ni in te pošiljajo delat preko javnih del za izredno malo plačilo ter urnik če cel dan.	Zahtevni pogoji za pridobitev pripravništva na ZRSZZ
189	Skrajšati delovno dobo in s tem omogočiti zaposlovanje mladih ljudi.	Predolga delovna doba
190	Danes veljajo le veze in poznanstva.	Zaposlovanje preko vez in poznanstev
191	Vsak večji CSD bi lahko imel 2, 3 pripravnike, ne le 1.	Pripravništvo na CSD
192	Ukinitve zavodov za zaposlovanje.	Ukinitve zavodov za zaposlovanje
193	Omogočiti samozaposlitev.	Samozaposlovanje
194	Bolj bi morala biti upoštevana osebnost deloiskalca.	Pogoji za zaposlitev
195	Ko kot začetnik iščeš delo ti je težko, saj vsi želijo oz. iščejo delavca z izkušnjami.	Omejitev zahtev po delovnih izkušnjah
196	Najprej bi rekla, da če nimaš vez in poznanstev je težko sploh kje začeti delati.	Zaposlovanje preko vez in poznanstev
197	Mislim, da socialni delavci delajo tudi takšne stvari, ki niso povsem primerne njihovi izobrazbi oz. lahko povsod uporabijo (so tudi kot administratorji,...)	Opravljanje del neprimernih izobrazbi socialnih delavcev
198	Ena socialna delavka ima preveč dela, zaposlovanje pa ne pride v poštev, povsod se izgovarjajo na normative.	Izgorelost socialnih delavcev
199	Upokojitev tistih, ki izpolnjujejo pogoje za upokojitev.	Upokojitev po doseženih pogojih
200	Treba bi bilo omogočiti mladim, da čim prej dobijo pripravništvo ter opravijo strokovni izpit- ker se drugače ne moreš zaposliti.	Čimprejšnja pridobitev pripravništva
201	SD imajo precej zahteven poklic, kar se tiče nalog. Normativi in standardi našega poklica pa zaostajajo.	Neskladje med nalogami in normativi socialnega dela
202	SD so preveč obremenjeni, novih zaposlovanj pa ni.	Izgorelost socialnih delavcev
203	Možnost zaposlovanja mladih kadrov z drugačnimi bonitetami za delodajalca na način, da je možno čim prej opraviti pripravništvo.	Čimprejšnja pridobitev pripravništva
204	Krajšanje delovne dobe – več prostora za mlade.	Predolga delovna doba
205	Povečati št. delovnih mest.	Premalo razpisanih delovnih mest
206	Izboljšati plačo.	Boljše plačilo
207	Že zaposlene, ki so že dolgo na delovnem mestu, poslati na drugo delovno mesto (prepričal sem se o nestrokovnosti določenih zaposlenih v soc. varstvu).	Menjavanje delovnih mest

208	Ceniti bi bilo potrebno stroko socialnega dela in SD.	Sprememba vloge socialnega dela
209	Problem se začne že pri iskanju obveznega pripravništva. Če ne bi bilo programa –razvoja kadrov preko SZS bi bilo vse še veliko težje.	Premalo razpisanih delovnih mest za pripravništvo
210	Potrebno bi bilo povečati število delovnih mest oz. povečati normative glede na obseg dela.	Premalo razpisanih delovnih mest
211	Socialni delavci, ki so zaposleni so dejansko preobremenjeni.	Izgorelost socialnih delavcev
212	Ko sem bila prijavljena na zavodu za zaposlovanje, sem imela občutek, da je vse v mojih rokah, kajti iz njihove strani ni bilo idej, predlogov.	Premajhna angažiranost ZRSZZ
213	Formaliziranje (indeksiranje, priporočila, ...) neformalnega izobraževanja, predvsem pa neformalnih delovnih izkušenj, četudi so izven socialno delavskega področja, kajti pri socialnem delu so različne izkušnje obogatitev ali celo osnova za dobro opravljanje socialnega dela.	Priznavanje neformalnega izobraževanja in delovnih izkušenj
214	Lažje omogočanje pridobitve pripravništva- vsak bi moral imeti možnost, da ga dobi.	Premalo razpisanih mest za pripravništvo
215	Glede na izkušnje, da sem zaposlena v neprofitni organizaciji se srečujemo z večjo težavo financ. Potrebe po večjem kadru so iz dneva v dan večje, vendar ni potrebnih financ za nove delavce.	Pomanjkanje sredstev za delovna mesta
216	Že sam zakon, ki določa, kdo vse lahko kot strokovni delavec dela v soc. varstvu, se mi zdi, da nas je vseh poklicev preveč, da bi lahko nasičili trg zaposlovanja. Potrebna bi bila večja specifičnost poklicev.	Večja specifičnost poklicev
217	SD smo premalo cenjeni, vendar pa zelo potrebni na vseh področjih življenja. Premalo je cenjeno naše znanje.	Sprememba vloge socialnega dela
218	Danes omogočajo zaposlovanje v soc. varstvu tudi ljudem s poklicem, ki s svojo strokovnostjo zdaleč ne ustreza tendencam soc. dela.	Opredelitev tipičnih delovnih mest za socialne delavce
219	Spremembe bi bile potrebne v financiranju delovnih mest, saj se potrebuje več kadra,...	Pomanjkanje sredstev za delovna mesta
220	...SD so preobremenjeni in zaradi tega hitro izgorevajo.	Izgorelost socialnih delavcev
221	Moti me to, da moram biti 1 leto brezposelna, da lahko dobim pripravništvo preko javnih del – tu bi bilo treba nekaj spremeniti.	Zahtevni pogoji za pridobitev pripravništva na ZRSZZ
222	Naša stroka je pri zaposlovanju nezanimiva. Naše stroke ne cenijo in jo zelo težko priznavajo med drugimi bolj priznanimi strokami.	Sprememba vloge soc. dela
223	volontersko pripravništvo: očitno izkoriščanje, poslužujejo se ga le zato, da pridejo do izkušenj, do strokovnega izpita.	Volontersko pripravništvo
224	Mislim, da druge stroke premalo zaupajo v strokovnost socialnega dela in dajejo pri zaposlovanju prednost drugim strokam. Ogromno drugih profilov je zaposlenih na centrih za socialno delo (sociologi, pravniki, psihologi,...).	Enakopravnost socialnega dela z drugimi strokami

225	Imam pa eno negativno mnenje o javnih delih na CSD. Javna dela delajo zelo različni ljudje, različnih profilov (pogosto nimajo povezave s socialnim delom), poleg tega, javno delo poteka 1 leto – prehitro menjavanje med uporabniki.	Negativno mnenje o javnih delih
226	Da v času študija priskrbite oz. priskrbijo možnost opravljanja pripravništva,...	Pomoč fakultete pri iskanju pripravništva
227	Primerno plačilo pripravništva.	Slabo plačano pripravništvo
228	Zavod za zaposlovanje bi se moral bolj angažirati za iskalce zaposlitve (v mojem primeru mi zavod nič ne pomaga, niti ne pomeni).	Premajhna angažiranost ZRSZZ
229	Menim, da se diplomant SD s prvo težavo sreča že z iskanjem pripravništva, saj ga velikokrat- kot jaz- opravi volontersko in še to je velika sreča, če ga dobi.	Premalo razpisanih mest za pripravništvo
230	Ob iskanju zaposlitve pa vidim bolj aktivno nalogo ZRSZZ v obliki pomoči in suporta, še kakšen dodaten program za mlade iskalce zaposlitve.	Premajhna angažiranost ZRSZZ
231	Po končanem šolanju omogočiti pridobitev izkušenj čim prej in v večji meri, saj izkušnje igrajo veliko vlogo pri pridobitvi zaposlitve, hkrati pa si jih posameznik nima po končanem študiju kje pridobiti.	Pridobitev praktičnih izkušenj
232	Vpeljava novih programov na področju socialnega dela in tudi njihovo financiranje.	Zaposlovanje socialnih delavcev na večih področjih
233	Upoštevanje prostovoljnega dela in prakse kot »delovne izkušnje« (študenti SD pridobijo ogromno izkušenj s prostovoljnim delom, žal pa se to le redkokdaj upošteva).	Upoštevanje prakse za delovne izkušnje
234	Stroka bi morala SD bolj priznati.	Sprememba vloge socialnega dela
235	Na področju SV se lahko zaposluje veliko drugih kadrov, SD pa svoje delo opravljajo le redkokje drugje (npr. šolstvo)	Enakopravnost socialnega dela z drugimi strokami
236	Bolje izobraziti kadre na uradih za delo.	Izobraziti kadre na uradih za delo
237	Mladim dati več možnosti za pridobivanje delovnih izkušenj	Pridobitev praktičnih izkušenj
238	Lažji pogoji za pridobitev koncesij.	Samozaposlovanje
239	Preveč uporabljenih vez. Nekdo opravlja delo, ki mu sploh ni všeč, dobil pa ga je po vezah. Nekdo drug bi ga opravljal z veseljem in bi bili tudi rezultati boljši.	Zaposlovanje preko vez in poznanstev
240	Nujno je naprej spremeniti razmere v družbi in pogled na socialnega del., vrednote.	Sprememba vloge socialnega dela
241	Država bi lahko spodbujala delodajalce k zaposlovanju mladih, sploh je težko priti do pripravništva.	Premalo razpisanih mest za pripravništvo
242	Do volonterskega pripravništva sploh ne bi smelo prihajati.	Volontersko pripravništvo
243	To da moraš biti 6 mesecev ali več prijavljen na Zavodu za zaposlovanje, da lahko prideš v krog, da ti socialna zbornica sofinancira pripravništvo je nedopustno, saj si prisiljen iti na zavod ali pa če si v finančni stiski prijeti za katerokoli delo, kar te oddalji	Zahtevni pogoji za pridobitev pripravništva preko ZRSZZ

	od zelene službe.	
245	Ohranjati in širiti področja možnih delovnih mest za soc. delavce.	Zaposlovanje socialnih delavcev na večih področjih
246	Na področju soc. varstva bi se morale zaposlovati samo ljudi z ustrežno izobrazbo.	Opredelitev tipičnih delovnih mest za socialne delavce
247	Študij bi moral delovati tako, da bi diplomanti imeli zagotovljeno pripravniško dobo, ki je pogoj za opravljanje strokovnega izpita in zaposlitev.	Pomoč fakultete pri iskanju pripravništva
248	Ukiniti program aktivne politike zaposlovanja, poleg tega te lahko zavod večkrat napoti v delovno razmerje, kar se mi zdi nepravilno in neetično do strokovnega delavca.	Ukinitve programa aktivne politike zaposlovanja
249	Nima smisla, da se lahko na CSD-ju zaposlujejo tudi sociologi, saj je toliko manj mest potem za SD.	Opredelitev tipičnih delovnih mest za socialne delavce
250	Sama sem se znašla na trgu delovne sile in šele sedaj vidim, da je na prvem mestu pri iskanju zaposlitve VIP in nekaj sreče.	Zaposlovanje preko vez in poslanstev
251	Vsakemu SD na začetku delovne poti zelo prav pride pripravništvo, saj se ravno tu največ nauči, prenese teorijo v prakso, zato bi bilo smiselno ohraniti to obliko, vendar bi morale biti bolj dostopne ne tako kot sedaj- 1 leto na zavodu za zaposlovanje- kot enoletne počitnice po diplomi potem pa lahko šele kandidiraš za pripravništvo.	Zahtevni pogoji za pridobitev pripravništva preko ZRSZZ
252	Pomembno se mi zdi omeniti, da morajo diplomanti, če se hočejo zaposliti v SV prej opraviti še pripravništvo, kar pa je zelo težko dobiti. Največ pripravnikov se zaposli preko Socialne zbornice (pogoj je šest mesecev prijavljen na zavodu) vendar jih še vedno veliko tega ne dobi in so primorani se zaposliti kje drugje ali pa viseti na zavodu za zaposlovanje.	Zahtevni pogoji za pridobitev pripravništva preko ZRSZZ
253	Zelo sem razočarana, da nisem dobila niti priložnost za opravljanje pripravništva. 1 leto sem bila prijavljena na zavodu, oddala sem preko 100 prošelj, šla na le 3 razgovore, kjer je bil že zahtevan strokovni izpit.	Zahtevni pogoji za pridobitev pripravništva preko ZRSZZ
254	Bi pa morali še bolj poudariti pomembnost samega poklica, se bolj zavzemati za to, da smo SD enakovredni vsem drugim (pravniki, sociologi, psihologi) in nenazadnje imamo veliko vlogo in odgovornost pri pomoči ljudem ko le-ti nimajo več kam drugam po pomoč.	Enakopravnost socialnega dela z drugimi strokami
255	Socialno delo bi moralo biti bolj priznано in cenjeno v okolju, saj to pripomore k iskanju takega kadra.	Sprememba vloge socialnega dela
256	Skoraj nemogoče je dobiti pripravništvo, tudi volontersko in tu je treba nekaj spremeniti.	Premalo razpisanih mest za pripravništvo
257	...Problem je potem v pripravništvu in zaposlitvi. Mislim, da bi morda tudi fakulteta vzpostavila sodelovanje z organizacijami in MDDSZ, da bi diplomanti lažje dobili vsaj pripravništvo, da lahko opravijo strokovni izpit.	Pomoč fakultete pri iskanju pripravništva

258	Poskušajte vplivati na standarde in normative za zaposlene na področju soc. varstva ter s tem omogočiti zaposlitev večjemu številu brezposelnih soc. delavcev, kajti dela je čedalje več.	Neskladje med nalogami in normativi socialnega dela
259	Kar se tiče zaposlitve, zadnje čase ugotavljam da večina ljudi dobi zaposlitev preko vez in da je ogromno razpisov, ker po zakonu morajo biti, imajo pa že svojega kandidata, tako da pogosto že kar pisno zavračajo.	Zaposlovanje preko vez in poznanstev

33. VPRAŠANJE: Imate še kakšne druge predloge? Želite ob koncu ankete karkoli pripomniti, sporočiti?

ŠT.	IZJAVE	POJMI / KODE
260	Imam pohvalo za fakulteto-dala mi je mnogo, ogromno, a žal ne morem tega izkoristiti (ne najdem zaposlitve). Hvala vsem predavateljem in veliko uspeha še naprej.	Pohvale za študijski program
261	Moja izkušnja je tudi ta, da sem imela v času študija zelo različne izkušnje s potencialnimi delodajalci, kjer sem opravljala prostovoljno delo in prakso. Nekatere so bile zelo dobre in druge zelo slabe v smislu pridobivanja izkušenj in znanja...	Dobre in slabe izkušnje z delodajalci
262	Morda boljši vpogled in moč, kaj se dogaja na praksi.	Boljši pogled na dogajanje na praksi
263	Ko sem stopila na trg delovne sile sem bila zelo optimistična, a kmalu sem spoznala, da bo težko najti delo o katerem sem vedno sanjala.	Izkušnje pri iskanju zaposlitve
264	Študij zelo veliko da: znanje, izkušnje, učenje odnosov. To je treba nadaljevati...	Pohvale za študijski program
265	Menim, da šola lahko da le osnovna znanja, ki jih je vedno treba poglobljati.	Vseživljenjsko učenje
266	FSD pa je meni osebno dal predvsem možnost, da vidim širše. Kar se mi zdi velika prednost, ki bi jo morali bolj promovirati.	Pohvale za študijski program
267	Diplomanti šole smo premalo povezani kot poklicna skupina, pozitivne samopromocije ni. Zadnje čase opažam, da je socialno delo v medijih vedno deležno predvsem negativne kritike. Na koncu so za probleme ljudi, ki o odrinjeni na obrobje, krive le socialne delavke, ki so »nesposobne in nič ne delajo«.	Premajhna samopromocija socialnega dela
268	Študij socialnega dela mi je ogromno dal meni kot osebi. Ni mi žal, da sem se odločila za ta študij.	Pohvale za študijski program
269	Zdi se mi, da pa mi je dal manj znanja za delo oziroma prakso.	Študijski program premalo posvečen praksi
270	Študij socialnega dela bi moral omogočati pridobitve konkretnih znanj socialnega delavca. Ko prideš v delovno okolje ponavadi nimaš potrebnih znanj in veščin. Primoran si jih pridobiti po svojih najboljših močeh.	Študijski program premalo posvečen praksi

271	Menim, da obstajata 2 ekstrema glede načina dela v socialnem delu. En je ta, da institucija, organizacija zelo dobro kvalitetno dela in ob tem se delu zaposleni predajo, da zgoraj izgorijo. Drug ekstrem je pa, da soc. delavci delajo, ker pač morajo delati in niso ravno pri stvari pri opravljanju svojega poklica. Potrebno je najti ravnovesje.	Načini dela v socialnem delu
272	Važna je kvaliteta dela z uporabniki, ne pa kvantiteta, saj se z ljudmi ne moremo in jaz se ne želim ukvarjati kot s številkami na tekočem traku. Zato se odločam, da se bom čez čas vpisala na teološko fakulteto v LJ na magistrski študij zakonske in družinske terapije.	Pomembnost kvalitetnega dela z uporabniki
273	Z dobljenimi rezultati seznanite javnost. Prepričana sem, da bodo rezultati zelo zanimivi- če ne šokantni in ne zatiskamo si oči v socialni možnost zaposlitve je daleč od pravljice.	Seznanimi javnost z rezultati raziskave
274	Socialno delo je dosti kvaliteten študij.	Pohvale za študijski program
275	Dodam lahko da FSD nudi dovolj znanja in možnosti za dobro delo soc. delavca, od samega študenta pa je odvisno, koliko bo vzel za sebe.	Pohvale za študijski program
276	Dvomim, da se bo lahko karkoli spremenilo na hitro. Potrebno bo več let. Današnji sistem bo moral propasti in zmanjšati bo potrebno nesposobnih parazitov, ki vodijo našo družbo in se čutijo vpoklicane in bolj modre kot so drugi ljudje.	Graje vodilnim naše družbe
277	Veliko sreče študentkama pri izdelavi diplomske naloge. Zelo me zanimajo rezultati, se bom potrudila, da jih bom slišala oz. izvedela.	Zanimanje za rezultate raziskave
278	Sama osebno sem z zaposlitvijo zelo zadovoljna, vsak dan je zame nov izziv in veselim se dela z ljudmi, pozitivnih sprememb, čeprav so včasih tako majhne, da jih komaj zaznaš.	Zadovoljstvo z zaposlitvijo
279	Naše strokovno delo je treba bolj promovirati tako v javnosti, kot v zaposlovanju, da se ne bo slišalo od delodajalcev, kot sedaj da nas ne vabijo.	Premajhna samopromocija socialnega dela
280	Upam, da bodo rezultati predstavljeni javnosti in da bodo pripomogli k vsaj majhnemu premiku.	Seznanimi javnost z rezultati raziskave
281	Takšne ankete so koristne. Pokažejo, da malo socialnih delavcev ostane v svojih krajih, ker se pač ne morejo zaposliti in da se do službe pride preko vez in poznanstev in ne na podlagi svojih znanj in izkušenj.	Koristnost tovrstnih anket
282	Želim vam uspešen zaključek študija in vso srečo pri iskanju službe.	Želje študentkama
283	Mislim, da je potrebno veliko časa, da prideš do zadovoljive službe v okviru socialnega dela. Na začetku sočasne zaposlitve, saj gre za nadomeščanja in podobne stvari. Veliko bi se dalo urediti tudi z normativi, ki določajo koliko kadra pripada za določeno število zaposlenih v socialno varstvenih zavodih.	Izkušnje pri iskanju zaposlitve
284	Na FSD-ju se je v zadnjih letih veliko spremenilo. Nadaljujte s takim načinom dela.	Pohvale študijskemu programu

285	Predlagam ureditev informacijskega sistema, ki bi diplomante preko elektronske pošte obveščal o predavanjih in izobraževanjih, ki jih organizira FSD.	Ureditev informacijskega sistema na fakulteti
286	Pri svojem delu sem se velikokrat srečala z igrami moči med sodelavci, izgorevanjem na delovnem mestu, premalo suporta v času pripravništva, primere sem vodila več ali manj sama. Socialni delavci smo izpostavljeni velikim pritiskom, saj sodelujemo z veliko ljudmi pri svojem delu z različnih profilov, poleg tega delaš z uporabniki, individualno.	Težave na delovnem mestu

UREDITEV POJMOV:

31. VPRAŠANJE

Kaj bi bilo po vašem mnenju treba spremeniti v okviru študijskega programa (tako glede same vsebine, kot tudi glede načina študija), da bi diplomanti socialnega dela lažje prišli do želene zaposlitve?

VPIS

1. Prevelik vpis

- 1 Zdi se mi, da fakulteta »proizvaja« preveč kadra, zato ni delovnih mest.
- 2 Zmanjšati bi bilo potrebno vpisna mesta.
- 9 Glede na to, da velja poklic SD za manj perspektivnega na trgu dela se bi bilo potrebno prilagoditi številu delovnih mest.
- 26 Diplomantov je preveč. Fakulteto lahko za 10 let zapret ali zvišate vpisne pogoje.
- 47 Omejiti vpisna mesta, ker na žalost v Sloveniji ni tako razvito socialno delo in je malo delovnih mest.
- 53 Preveč je diplomantov vsako leto, ker ni toliko potreb po socialnih delavcih
- 65 Manj vpisa.
- 68 Potrebno pa bi bilo premisliti o št. vpisanih mest, ki bi morale biti manjše, saj so potrebe na trgu dela po soc. delavcih zelo nizke.
- 78 Fakulteta bi morala pridobiti podatke ob potrebah delodajalcev po mladih in prilagoditi temu študijski program in število študentov.
- 79 Potrebno bi bilo omejiti vpis.
- 85 Omejitev vpisa.
- 92 Zmanjšanje vpisnih mest
- 120 Glede na to da je trg bolj ali manj že zasičen nasploh z diplomanti družboslovnih ved bi bilo treba tudi na področju SD zmanjšat število vpisa.
- 124 Zmanjšati število študentov (socialo v Sloveniji »klestijo«.
- 133 Zmanjšati št. študentov.
- 147 Ugotavljanje dejanskih potreb po soc. delavcih v Sloveniji in številu diplomantov prilagoditi tem potrebam.
- 149 Zmanjšati število vpisnih mest na fakulteti.
- 154 Upoštevanje potreb pri vpisu na FSD – omejitev vpisa.

2. Vpis v univerzitetni program

- 104 Moti me edino to, da se ne morejo vsi vpisati na univ., ker imate previsoke kriterije.

3. Sprememba naziva soc.delavec/ka

- 80 Ker je študij tako splošen, bi moral biti tudi naziv bolj splošen- svetovalno delo namesto SD.

PRAKSA

1. Premalo prakse

- 3 Premalo prakse.
- 7 Več ur namenjenih za delovno prakso študentov.
- 10 V času študija sem zelo pogrešala praktični del programa...
- 33 Več praktičnega usposabljanja.
- 39 Še več prakse je za takšen poklic nujno.
- 48 Veliko več prakse.

- 51 Več praktičnega dela.
- 59 Potrebno bi bilo čim več prakse.
- 62 Pri našem študiju je bilo premalo prakse in delanju na praksi.
- 73 ...pridobiti že tekom študija več izkušenj glede prakse...
- 74 Več prakse (pol leta prakse, pol leta teoretičnega izobraževanja).
- 77 Večja praktična usmeritev FSD-ja.
- 96 Več prakse.
- 103 Mogoče bi bilo potrebnega malo več praktičnega usposabljanja, s katerim bi lahko pridobili tudi pisana potrdila (npr. tudi treningi veščin).
- 111 Še več praktičnega dela in s tem tudi spoznavanja trga delovne sile.
- 113 Potrebno bi bilo več prakse...
- 128 Več praktičnosti.
- 141 Enomesečna praksa v vseh letnikih študija + prostovoljno delo.
- 146 Študent, ki diplomira, nima veliko praktičnega znanja!

2. Širjenje učnih baz

- 23 Šola bi morala širiti nabor učnih baz za opravljanje prakse.
- 34 Vključevanje praktičnega usposabljanja študentov v vse dejavnosti, kjer so zaposleni SD in ne samo v SV.
- 35 Bistveno več praktičnega dela v različnih zavodih, NVO, podjetjih, ...
- 38 Več prakse, praktičnih nalog, morda s »kroženjem« po različnih ustanovah (CSD, soc. zavodi, šole, ...), da bi študenti dobili občutek za delo in občutek, kje bi si želeli delati.
- 58 Študenti bi morali v okviru prakse obvezno spoznati različne ustanove in delo, na eni strani CSD: različna področja, zakone, ne samo denarne pomoči, in na drugi strani ne le nevladne org., lahko še druge, kjer so zaposleni soc. delavci, ki opravljajo malo drugačno delo, a imajo veščine in sposobnosti, ki so jih pridobili na FSD in so le zato pri svojem delu tako uspešni.
- 76 Praksa na različnih področjih.
- 84 Več praktičnega usposabljanja na različnih področjih in v različnih ustanovah.
- 97 Sodelovanje izven LJ z različnimi organizacijami

3. Pomembnost prakse

- 42 Osveščanje študentov o pomembnosti prostovoljnega in drugega dela.
- 61 Menim, da je praksa najbolj pomembna, saj si preko nje dobimo potrebne izkušnje.
- 105 Tam, kjer opravljamo prakso, bi nam morali ponuditi pripravništvo in redno zaposlitev, ne pa samo prostovoljno delo, ki ga opravljam zraven študija, zaposlitve na delovnem mestu.
- 109 Večja kot je odgovornost v prostovoljnem delu in menjavi študijskih praks, večja je možnost zaposlitve.
- 136 Spodbujanje študentov v prostovoljno delo in s tem tudi pridobivanje na mreži, ki ti lahko pomaga do zaposlitve.
- 150 Sama sicer nisem zaposlena v SD, ampak mislim, da zelo pomaga pri kasnejši zaposlitvi opravljanje prostovoljnega dela oz. prakse tekom študija.

4. Zadovoljstvo s prostovoljnim delom

- 110 Všeč mi je ker je ogromno prostovoljnega dela, kjer si lahko pridobiš izkušnje.

5. Menjavanje učnih baz

- 107 Obvezno menjavanje študentskih praks vsako leto. Nekateri ostanejo na enem področju vsa štiri leta in so tako seznanjeni samo z enim področjem.

6. Potrebna prenova prakse

- 112 V okviru študijskega programa bi bilo potrebno spremeniti prakso.

7. Prepuščenost samemu sebi pri iskanju prakse

- 63 Preveč smo bili prepuščeni sami sebi tudi pri iskanju prakse.

8. Mentorji na praksi

- 14 Tudi praktični del je bil plod vsakega posameznika, mentor je sicer podpisal naše projekte ni pa nam pokazal kaj novega.

9. Vključevanje ljudi iz prakse v učni proces

- 91 Več vključevanja v učni proces ljudi iz (dobre) prakse.

10. Vpis prostovoljnega in neformalnega dela

89 Indeksiranje (vpisi) prostovoljnega in neformalnega dela, tudi izven uradne prakse.

PREDAVANJA

1. Učenje snovi na konkretnih primerih

27 Menim, da bi bilo potrebno pri predavanjih, ki se tičejo npr. zakonodaje: kazensko pravo, ZZZDR, ZSV na konkretnih primerih delati v obliki delavnic.

36 Veje pri posameznih predmetih bolj povezane s konkretnimi situacijami v zunanjih okoljih.

50 Več praktičnih prikazov reševanja problematike

57 Več praktičnega konkretnega dela.

72 Bolj povezan študij z direktno prakso...

75 Konkretna izkušnja.

86 Še več povezave med študijskimi vsebinami in praktičnimi izkušnjami.

87 Še več praktičnega dela/vaj, a ne simulacij.

88 Več prikaz primerov in razumevanja intervencije, dela, konteksta.

119 Med samim študijem je premalo praktičnega načina učenja, saj se teorija in praksa močno razlikujeta.

137 Več realnih situacij - več povezovanja v problematiko.

2. Krepitev samozvesti

24 Več poudarka na krepitvi poklicne samozvesti.

32 ...ter krepitev samozvestnejše držo soc. delavcev in delavk.

41 Delo na samozvesti študentov.

139 Bolj poudarjati pomen našega dela in specifičnost znanj, ki jih osvojimo.

140 »Proizvajati« samozvestnejše socialne delavce.

148 Pomoč fakultete pri potrjevanju naših kvalit.

3. Preveč teorije- premalo prakse

20 Slepa usmerjenost fakultete v teorijo se mi dolgoročno zdi zelo slaba za poklic socialnega dela.

21 Bistveno večji poudarek bi moral biti na zadnjem delu našega naziva – delu!

28 Iz izkušenj lahko obrazložim, da sem bila po zaključku izobraževanja in pridobitvi izobrazbe polna teoretičnega znanja, ki ga pa nisem znala na primerih takoj uporabiti. Povezati teorijo in prakso! Konkretno!

60 Na študiju dobimo veliko teorije, a skoraj nič prakse.

122 Še tako dobro poznavanje teorij pri zaposlitvi ne pove nič (kdor želi teoretike zaposli druge profile).

4. Manj balasta

52 Manj balasta na predavanjih.

56 Manj »dribljanja« balastnih teorij.

131 Uporabno znanje, splošne informacije, ki jih potrebuje SD.

145 Zgodovina SD je pomembna, vseeno pa se mi zdi bolj pomembno, da študentje, ki smo brez izkušenj, poslušamo od predavateljev konkretne socialne teme.

5. Gerontologija

4 Več predavanj s področja gerontologije.

5 Ni ustreznih predavateljev za področje starih.

6 Z demenco se prvič srečam v službi.

6. Skupinsko dela

49 Več skupinskega dela, igranja vlog

130 Več dela po skupinah (pri izrednem študiju je že tako skrajšano na minimalno število ur in je ogromno dela doma- naj se potem vsaj ure preživite na fakulteti bolj koristno, praktično načrtujejo).

132 Spodbuditi študente h kolektivnemu študiju- tudi to je delo z ljudmi in za ljudi.

7. Učenje veščin nastopanja

8 Sposobnost in veščine nastopanja.

31 Prav tako bi bil dobrodošel predmet – kako nastopati v javnosti in pred mediji...

40 Učenje nastopanja (predstavitve seminarjev, esejev, igre vlog – več).

8. Ekskurzije

12 ...ekskurzije v posamezne ustanove.

70 ...več časa posvetiti delu ali na terenih...

129 Več stika, predstavitev, organiziranih ogledov ustanov, zavodov, nevladnih organizacij itd., da dobiš večjo predstavo o organiziranosti, o delu SD.

9. Strožji kriteriji pridobivanja strokovnih znanj

69 Zvišanje kriterijev pridobivanja strokovnih znanj in osebnostnih sposobnosti za opravljanje SD.

138 Poostriti načine preverjanja znanja na FSD.

142 Zvišati nivo posredovanega in zahtevanega znanja.

10. Strokovni izpit

82 Omenila bi samo, da se v času študija premalo pove o strokovnem izpitu, ki ga moramo opraviti po opravljenem pripravništvu.

83 Priprave na izpit bi morale biti že med študijem.

11. Več projektnega dela in raziskav

94 Več raziskav na različnih področjih in obvezno vključevanje študentov v te raziskave.

121 Večji poudarek na konkretnem delu: izvedba projektov, povezava z NVO, seminarske in diplomske naloge povezane in v korist praksi.

12. Specializiranost po področjih

54 Bolje, če bi se študenti po področjih bolj specializirali (več prakse, pridobljenih znanj za posamezno področje). Tako bi imeli naziv soc. delavec specializiran za...

127 Specializirano delo za posebna področja.

13. Znanja za delo na centru za socialno delo

29 Ker sem zaposlena na CSD sem čutila/čutim, da mi primanjkuje ozkega strokovnega znanja za delo na centru.

30 Lahko bi tekom študija en predmet bil posvečen tudi predstavitvi, vpogled v samo delo centrov.

14. Pedagoška znanja

123 Večji poudarek na pedagoškem delu – tako bo soc. delavcem omogočen vstop v šolstvo iz katerega smo vedno bolj odrinjeni. Naš poklic ne spada med pedagoške – naloga fakultete!

15. Psihoterapevtska pomoč

25 Več poudarka tehnikam psihoterapevtske pomoči.

16. Kako najti svoje mesto delovanja v družbi

135 Morda več časa nameniti vsebinam, kako naj v sedanjem »kapitalističnem« svetu SD najdejo svoje mesto delovanja; kako, koliko vplivajo na medsebojna razmerja, odnose med ljudmi, upoštevanje socialne pravičnosti, enakopravnosti.

17. Manj učenja na pamet

55 Manj učenja na pamet.

18. Širjenje učne snovi

93 Boljše in več znanja na nekaterih področjih (razvojna psihologija, posebne potrebe, vzgojno delo).

19. Širše zastavljena izbirna področja

106 V tretjem in četrtem letniku, ko so izbirna področja, bi morale vsako področje malo omenjati tudi preostala področja.

20. Univerzitetni program

13 Ko smo delali univerzitetni program, sem pričakovala predavanja o novitetah v SD, poslušali pa smo o zgodovini SD.

21. Individualno delo in usmerjanje nadarjenih študentov

143 Mogoče delati bolj individualno s študenti, ki končajo socialno delo, usmerjanje in opolnomočenje nadarjenih študentov na specifično področje...

22. Zakonodaja na področju socialnega varstva

37 Večji poudarek na poznavanju zakonodaje na področju soc. varstva.

V OKVIRU ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA NI POTREBNIH SPREMEMB

1. Ni potrebnih sprememb

15 V času študija mi je bil program študija zelo všeč tako da na to nimam pripomb.

18 Mislim, da se s spremembo študijskega programa ne bi kaj dosti spremenilo, vsaj glede pridobitve zaposlitve ne.

19 V času mojega študija se mi je zdelo vse vredno.

67 Glede študija spremembe niso potrebne.

81 Mislim, da problem zaposlovanja mladih socialnih delavcev ni v študijskem programu.

98 Moram priznati, da sem bila sama zelo zadovoljna s samo vsebino študija, ki je bil zelo obsežen in vsesplošen.

99 Mislim, da težave z zaposlovanjem niso pogojene s študijem.

100 Težave pri zaposlovanju tičijo predvsem drugje.

101 Menim, da je študijski program zelo dobro nastavljen, problem je v politiki zaposlovanja.

102 Mislim, da je študij dober, kakršen je in po mojem mnenju ne potrebuje večjih sprememb.

108 Vsebina študija je ok.

117 Menim, da je sam študij dober in način študija ni neposredno povezan z težavo zaposlovanja.

118 Mislim, da glede študija ne potrebujemo spremembe.

PROFESORJI NA FAKULTETI

1. Izkušnje profesorjev

11 ...izkušnje profesorjev na področju sociale,...

2. Usposobljeni profesorji

115 Menim, da ima FSD odlične predavatelje in, da zelo dobro organizirajo delovno prakso za študente, kjer lahko preizkušajo teoretično znanje v praksi in si postopno razvijejo profesionalno identiteto.

3. Zaposlitev mlajših profesorjev

125 Na fakulteti pomladiti kader.

POVEZANOST FAKULTETE Z ZUNANJIMI AKTERJI

1. Povezava glavnih akterjev na trgu dela

16 Pričakovala pa bi v prihodnje večjo povezavo med FSD, delodajalci in ministrstvom. Predvsem z informacijami za študente, kje se odpirajo možnosti za delo.

66 Sodelovanje z ustanovami in zavodi, ki bodo zaposlili kader.

90 Večja kongruentnost in povezava učnih vsebin ter izvajalcev; na izvedbeni ravni na fakulteti in z ljudmi iz prakse.

114 ... in povezovanja ter sodelovanja z bodočimi možnimi delodajalci.

134 Povezava fakultete s socialno zbornico nujna.

151 Več vključevanja, povezovanja med šolami/fakultetami in gospodarstvom oz. delodajalci.

153 ... in večja povezava med fakulteto in delodajalci oz. zainteresiranimi.

2. Razvijanje stikov s soc.del.institucijami

43 Ohranjanje in razvijanje stikov s socialno delavskimi institucijami.

144 Sodelovanje z institucijami na področju socialnega varstva.

3. Vključenost v politiko zaposlovanja

45 Se aktivno vključiti v politiko zaposlovanja, tako javnih kot zasebnih zavodov.

46 Biti vključen v mrežo politike zaposlovanja SD v Sloveniji.

4. Pomoč fakultete pri zaposlovanju

64 Glede na to da so soc. mreže med institucijami in delodajalci (CSD, DSO) izpolnjene nam bi profesorji v marsičem lahko priskočili na pomoč.

71 Pripraviti bi bilo potrebno nek načrt zaposlovanja tudi na šoli.

5. Usmeritev na trg dela- O

17 Večja usmeritev na trg dela.

6. Raziskovanje potreb po soc.del.

152 Raziskovanje potreb po poklicu soc.del...

ODGOVORNOST IN ANGAŽIRANOST ŠTUDENTOV

1. Iskanje zaposlitve v času študija

22 Študenti naj bi skali zaposlitev že v času študija,...

2. Izobraževanje v tujini

95 Izobraževanja, seminarji itd. v tujini, kajti tako, se v slovenski prostor prinese nove ideje, znanja, možnosti

126 Obvezna izmenjava študentov s tujino.

3. Odgovornost študentov pri iskanju zaposlitve

116 Študentom že na začetku povedati, da so sami odgovorni za iskanje zaposlitve ter da se čim prej odločijo kje bi radi delali.

32. VPRAŠANJE

Kaj bi bilo po vašem morda treba spremeniti v politiki in praksi zaposlovanja?

PRIPRAVNIŠTVO:

1. Zahtevni pogoji za pridobitev pripravništva na ZRSZZ

174 Naj opišem primer: septembra 2006 sem se prijavila na zavod za zaposlovanje. Novembra sem zvedela, da na enem izmed CSD-jev potrebujejo pripravnika. Z direktorico sva imeli že vse dogovorjeno, noto pa sva izvedeli, da pripravništva ne morem opravljati, ker sem premalo časa prijavljena na zavodu. Najbolj žalostno pa je to, da do decembra niso dobili nikogar, ker nobeden od kandidatov ni bil dovolj dolgo prijavljen na zavodu. Več kot mesec dni so morali čakati, da je nekdo lahko opravljal pripravništvo, saj država, ki to preko javnih del financira, postavlja smešne pogoje in zakone. Na zavodu nas je kar precej, ki imamo ustrezno izobrazbo, takrat pa še nobeden ni bil leto dni prijavljen. Raje so pustili prazno mesto pripravnika, kot da bi dali možnost nekemu, ki je na zavodu 10, 11 ali več mesecev. Mislim, da bi se na tem področju dalo marsikaj spremeniti.

188 Sedaj sem končala pripravništvo, ter za mano je pisni del strokovnega izpita. Vendar kaj potem, če 1, 2 leti iščeš zaposlitev in je ni in te pošiljajo delat preko javnih del za izredno malo plačilo ter urnik če cel dan.

221 Moti me to, da moram biti 1 leto brezposelna, da lahko dobim pripravništvo preko javnih del – tu bi bilo treba nekaj spremeniti.

243 To da moraš biti 6 mesecev ali več prijavljen na Zavodu za zaposlovanje, da lahko prideš v krog, da ti socialna zbornica sofinancira pripravništvo je nedopustno, saj si prisiljen iti na zavod ali pa če si v finančni stiski prijeto za katerokoli delo, kar te oddalji od želene službe.

251 Vsakemu SD na začetku delovne poti zelo prav pride pripravništvo, saj se ravno tu največ nauči, prenese teorijo v prakso, zato bi bilo smiselno ohraniti to obliko, vendar bi moralo biti bolj dostopno ne tako kot sedaj- 1 leto na zavodu za zaposlovanje- kot enoletne počitnice po diplomi potem pa lahko šele kandidiraš za pripravništvo.

252 Pomembno se mi zdi omeniti, da morajo diplomanti, če se hočejo zaposliti v SV prej opraviti še pripravništvo, kar pa je zelo težko dobiti. Največ pripravnikov se zaposli preko Socialne zbornice (pogoj je šest mesecev prijavljen na zavodu) vendar jih še vedno veliko tega ne dobi in so primorani se zaposliti kje drugje ali pa viseti na zavodu za zaposlovanje.

253 Zelo sem razočarana, da nisem dobila niti priložnost za opravljanje pripravništva. 1 leto sem bila prijavljena na zavodu, oddala sem preko 100 prošenj, šla na le 3 razgovore, kjer je bil že zahtevan strokovni izpit.

2. Premalo razpisanih mest za pripravništvo

179 Zelo težko se dobi pripravništvo.

209 Problem se začne že pri iskanju obveznega pripravništva. Če ne bi bilo programa –razvoja kadrov preko SZS bi bilo vse še veliko težje.

214 Lažje omogočanje pridobitve pripravništva- vsak bi moral imeti možnost, da ga dobi.

229 Menim, da se diplomant SD s prvo težavo sreča že z iskanjem pripravništva, saj ga velikokrat- kot jaz- opravi volontersko in še to je velika sreča, če ga dobi

241 Država bi lahko spodbujala delodajalce k zaposlovanju mladih, sploh je težko priti do pripravništva.

256 Skoraj nemogoče je dobiti pripravništvo, tudi volontersko in tu je treba nekaj spremeniti.

3. Čimprejšnja pridobitev pripravništva

180 Da bi po končanem študiju čim prej imeli možnost opravljanja pripravništva in strokovnega izpita.

200 Treba bi bilo omogočiti mladim, da čim prej dobijo pripravništvo ter opravijo strokovni izpit- ker se drugače ne moreš zaposliti.

203 Možnost zaposlovanja mladih kadrov z drugačnimi bonitetami za delodajalca na način, da je možno čim prej opraviti pripravništvo.

4. Pomoč fakultete pri iskanju pripravništva

226 Da v času študija priskrbite oz. priskrbijo možnost opravljanja pripravništva,...

247 Študij bi moral delovati tako, da bi diplomanti imeli zagotovljeno pripravniško dobo, ki je pogoj za opravljanje strokovnega izpita in zaposlitev.

257 ...Problem je potem v pripravništvu in zaposlitvi. Mislim, da bi morda tudi fakulteta vzpostavila sodelovanje z organizacijami in MDDSZ, da bi diplomanti lažje dobili vsaj pripravništvo, da lahko opravijo strokovni izpit.

5. Slabo plačano pripravništvo

158 Tudi, če bi bilo lažje priti do želene zaposlitve, je problem pripravništvo, ker je tako malo plačano, da je nemogoče preživeti, če nimaš pomoči katerega drugega.

227 Primerno plačilo pripravništva.

6. Volontersko pripravništvo

223 Volontersko pripravništvo: očitno izkoriščanje, poslužujejo se ga le zato, da pridejo do izkušenj, do strokovnega izpita.

242 Do volonterskega pripravništva sploh ne bi smelo prihajati.

7. Pripravništvo na CSD

191 Vsak večji CSD bi lahko imel 2, 3 pripravnike, ne le 1.

8. Možnosti pridobitve pripravništva

172 Za pridobitev pripravništva sta dve možnosti- šest mesecev zavoda za dobro pripravništvo preko javnih del ali prostovoljno, ...

SPREMEMBE V ZAKONODAJI

1. Premalo razpisanih delovnih mest

157 ...tiste SD, ki imajo službo so preobremenjene, nekateri SD pa nimajo služb.

166 Problem je v pomanjkanju zaposlitvenih kapacitet.

182 Normativi in standardi o št. strokovnih delavcev v zavodih ne ustrezajo dejanskim potrebam (v zavodih je premalo soc. delavcev glede na število uporabnikov).

205 Povečati št. delovnih mest.

210 Potrebno bi bilo povečati število delovnih mest oz. povečati normative glede na obseg dela.

2. Opredelitev tipičnih delovnih mest za socialne delavce/ke

181 Potrebno je opredeliti tipična delovna mesta, kjer se zaposlujejo izključno SD in ne številno drugi profili- to je potrebno zakonsko opredeliti.

218 Danes omogočajo zaposlovanje v soc. varstvu tudi ljudem s poklicem, ki s svojo strokovnostjo zdaleč ne ustreza tendencam soc. dela.

246 Na področju soc. varstva bi se moralo zaposlovati samo ljudi z ustrežno izobrazbo.

249 Nima smisla, da se lahko na CSD-ju zaposlujejo tudi sociologi, saj je toliko manj mest potem za SD.

3. Predolga delovna doba

169 Na eni strani se podaljšuje delovna doba zaposlenih, na drugi strani so mladi na zavodu za zaposlovanje.

183 Menim, da je za takšne poklice kot so soc. delavci, učitelji, vzgojitelji, itd. nesmiselno podaljševati pokojninsko dobo, saj bomo s starostjo postali zaradi narave dela izčrpani in bo trpela kvaliteta dela. Zato bi bilo dobro, da dobijo priložnost za delo mladi ljudje, ki se v svoji brezposelnosti ne znajdejo.

189 Skrajšati delovno dobo in s tem omogočiti zaposlovanje mladih ljudi.

204 Krajšanje delovne dobe – več prostora za mlade.

4. Izgorelost socialnih delavcev/k

198 Ena socialna delavka ima preveč dela, zaposlovanje pa ne pride v poštev, povsod se izgovarjajo na normative.

202 SD so preveč obremenjeni, novih zaposlovanj pa ni.

211 Socialni delavci, ki so zaposleni so dejansko preobremenjeni.

220 ...SD so preobremenjeni in zaradi tega hitro izgorevajo.

5. Zaposlovanje socialnih delavcev/k na večih področjih

160 ...omogočila možnost delovanja, zaposlovanja na čim večih področjih.

186 Urediti širši spekter možnosti zaposlovanja študentov, ki zaključujejo študij na FSD: npr. da bi lahko delali tudi v šolstvu.

232 Vpeljava novih programov na področju socialnega dela in tudi njihovo financiranje.

6. Organizacija v socialnem varstvu

170 Predvsem povezanost in informacije med akterji v socialnem varstvu.

7. Opravljanje del neprimernih izobrazbi socialnih delavcev/k

197 Mislim, da socialni delavci delajo tudi takšne stvari, ki niso povsem primerne njihovi izobrazbi oz. lahko povsod uporabijo (so tudi kot administratorji,...)

8. Upokojitev po doseženih pogojih

199 Upokojitev tistih, ki izpolnjujejo pogoje za upokojitev.

9. Neskladje med nalogami in normativi socialnega dela

201 SD imajo precej zahteven poklic, kar se tiče nalog. Normativi in standardi našega poklica pa zaostajajo.

258 Poskušajte vplivati na standarde in normative za zaposlene na področju soc. varstva ter s tem omogočiti zaposlitev večjemu številu brezposelnih soc. delavcev, kajti dela je čedalje več.

10. Večja specifičnost poklicev

216 Že sam zakon, ki določa, kdo vse lahko kot strokovni delavec dela v soc. varstvu, se mi zdi, da nas je vseh poklicev preveč, da bi lahko nasičili trg zaposlovanja. Potrebna bi bila večja specifičnost poklicev.

SREDSTVA

1. Pomanjkanje sredstev za delovna mesta

161 ..., ampak v pomanjkanju sredstev za kader v sociali. Delovna mesta so, problem so sredstva.

215 Glede na izkušnje, da sem zaposlena v neprofitni organizaciji se srečujemo z večjo težavo financ. Potrebe po večjem kadru so iz dneva v dan večje, vendar ni potrebnih financ za nove delavce.

219 Spremembe bi bile potrebne v financiranju delovnih mest, saj se potrebuje več kadra,...

2. Štipendije

164 Več štipendij.

3. Pridobivanje sredstev iz evropskih skladov

173 Sredstva- pridobivanje iz evropskih skladov, javljanje na razpise za evropska sredstva, da se zagotovijo projekti in plačila strokovnim delavcem.

4. Več sredstev aktivni politiki zaposlovanja

176 Več sredstev nameniti aktivni politiki zaposlovanja.

5. Več sredstev za kvalitetnejše delo

185 Več sredstev socialnemu delu, tako bi se kvalitetnejše delalo.

6. Boljše plačilo

206 Izboljšati plačo.

ZAVOD RS ZA ZAPOSLOVANJE

1. Premajhna angažiranost ZRSZZ

212 Ko sem bila prijavljena na zavodu za zaposlovanje, sem imela občutek, da je vse v mojih rokah, kajti iz njihove strani ni bilo idej, predlogov.

228 Zavod za zaposlovanje bi se moral bolj angažirati za iskalce zaposlitve (v mojem primeru mi zavod nič ne pomaga, niti ne pomeni).

230 Ob iskanju zaposlitve pa vidim bolj aktivno nalogo ZRSZZ v obliki pomoči in suporta, še kakšen dodaten program za mlade iskalce zaposlitve.

2. Ukinitve programa aktivne politike zaposlovanja

248 Ukiniti program aktivne politike zaposlovanja, poleg tega te lahko zavod večkrat napoti v delovno razmerje, kar se mi zdi nepravilno in neetično do strokovnega delavca.

3. Izobraziti kadre na uradih za delo

236 Bolje izobraziti kadre na uradih za delo.

4. Negativno mnenje o javnih delih

225 Imam pa eno negativno mnenje o javnih delih na CSD. Javna dela delajo zelo različni ljudje, različnih profilov (pogosto nimajo povezave s socialnim delom), poleg tega, javno delo poteka 1 leto – prehitro menjavanje med uporabniki.

SPREMENJEN POGLED NA STROKO SOCIALNEGA DELA

1. Sprememba vloge socialnega dela

159 Pomembno je, da bi se država, družba zavedala vloge SD...

163 Delodajalci morajo imeti interes, da zaposlujejo prav SD.

167 Primerno oceniti delo SD.

184 Da bi se socialno delo kot stroka bolj cenilo

208 Ceniti bi bilo potrebno stroko socialnega dela in SD.

217 SD smo premalo cenjeni, vendar pa zelo potrebni na vseh področjih življenja. Premalo je cenjeno naše znanje.

222 Naša stroka je pri zaposlovanju nezanemljiva. Naše stroke ne cenijo in jo zelo težko priznavajo med drugimi bolj priznanimi strokami.

234 Stroka bi morala SD bolj priznati.

240 Nujno je naprej spremeniti razmere v družbi in pogled na socialnega del., vrednote

255 Socialno delo bi moralo biti bolj priznано in cenjeno v okolju, saj to pripomore k iskanju takega kadra.

2. Enakopravnost socialnega dela z drugimi strokami.

168 Izenačiti naš poklic z drugimi (učitelji, pravniki).

171 Ker našim delovnim mestom konkurirajo sociologi, kulturologi, soc.pedagogi, itd., ta študij nima smisla.

177 Kar se tiče politike zaposlovanja pa lahko rečem, da je veliko diplomiranih soc. delavcev brezposelnih, željnih dela, a je na žalost tako, da tudi na centrih zaposlujejo druge poklicne profile kot pravnike, psihologe, ki delajo na področju soc. varstva in verjamem v njihovo ambicioznost,

224 Mislim, da druge stroke premalo zaupajo v strokovnost socialnega dela in dajejo pri zaposlovanju prednost drugim strokam. Ogromno drugih profilov je zaposlenih na centrih za socialno delo (sociologi, pravniki, psihologi,...).

235 Na področju SV se lahko zaposluje veliko drugih kadrov, SD pa svoje delo opravljajo le redkokje drugje (npr. šolstvo)

254 Bi pa morali še bolj poudariti pomembnost samega poklica, se bolj zavzemati za to, da smo SD enakovredni vsem drugim (pravniki, sociologi, psihologi) in nenazadnje imamo veliko vlogo in odgovornost pri pomoči ljudem ko le-ti nimajo več kam drugam po pomoč.

DELOVNE IZKUŠNJE

1. Pridobitev praktičnih izkušenj

231 Po končanem šolanju omogočiti pridobitev izkušenj čim prej in v večji meri, saj izkušnje igrajo veliko vlogo pri pridobitvi zaposlitve, hkrati pa si jih posameznik nima po končanem študiju kje pridobiti.

237 Mladim dati več možnosti za pridobivanje delovnih izkušenj

2. Omejitev zahtev po delovnih izkušnjah

175 Omejiti trenutne zahteve po 3 ali več letnih izkušnjah.

195 Ko kot začetnik iščeš delo ti je težko, saj vsi želijo oz. iščejo delavca z izkušnjami.

3. Nepriznavanje prakse za delovne izkušnje

155 Ko sem bila na razgovorih za delo se je izkazalo, da prostovoljno delo in praksa ne štejeta za delovne izkušnje, kar se mi zdi slabo,...

4. Priznavanje neformalnega izobraževanja in delovnih izkušenj

213 Formaliziranje (indeksiranje, priporočila, ...) neformalnega izobraževanja, predvsem pa neformalnih delovnih izkušenj, četudi so izven socialno delavskega področja, kajti pri socialnem delu so različne izkušnje obogatitev ali celo osnova za dobro opravljanje socialnega dela.

5. Pridobitev praktičnih izkušenj

237 Mladim dati več možnosti za pridobivanje delovnih izkušenj

6. Upoštevanje prakse za delovne izkušnje

233 Upoštevanje prostovoljnega dela in prakse kot »delovne izkušnje« (študenti SD pridobijo ogromno izkušenj s prostovoljnim delom, žal pa se to le redkokdaj upošteva).

SAMOZAPOSLOVANJE

156 Morda večji poudarek na samozaposlovanju ob podpori države.

162 Več znanj, spodbud za samozaposlovanje, podjetništvo.

165 Spodbuditi ljudi, da se samozaposlujejo tudi na področju naše stroke.

193 Omogočiti samozaposlitev.

238 Lažji pogoji za pridobitev koncesij.

NAČINI PRIDOBITVE ZAPOSLOTITVE

1. Zaposlovanje preko vez in poznanstev

187 ...se tudi v današnjem času zaposlujejo ljudje po vezah in poznanstvih (kljub temu, da oseba še ni dosegla izobrazbe kot sem jo sama) in so me delavci in uporabniki želeli imeti med sabo kot dobro SD.

190 Danes veljajo le veze in poznanstva.

196 Najprej bi rekla, da če nimaš vez in poznanstev je težko sploh kje začeti delati.

239 Preveč uporabljenih vez. Nekdo opravlja delo, ki mu sploh ni všeč, dobil pa ga je po vezah. Nekdo drug bi ga opravljal z veseljem in bi bili tudi rezultati boljši.

250 Sama sem se znašla na trgu delovne sile in šele sedaj vidim, da je na prvem mestu pri iskanju zaposlitve VIP in nekaj sreče.

259 Kar se tiče zaposlitve, zadnje čase ugotavljam da večina ljudi dobi zaposlitev preko vez in da je ogromno razpisov, ker po zakonu morajo biti, imajo pa že svojega kandidata, tako da pogosto že kar pisno zavračajo.

2. Pogoji za zaposlitev

194 Bolj bi morala biti upoštevana osebnost deloisikalca.

MENJAVANJE DELOVNIH MEST

207 Že zaposlene, ki so že dolgo na delovnem mestu, poslati na drugo delovno mesto (prepričal sem se o nestrokovnosti določenih zaposlenih v soc. varstvu).

PREKVALIFIKACIJA

178 Prekvalifikacije glede na število potreb po delavcih;

33. VPRAŠANJE:

Imate še kakšne druge predloge? Želite ob koncu ankete karkoli pripomniti, sporočiti?

POHVALE

1. Pohvale za študijski program

260 Imam pohvalo za fakulteto-dala mi je mnogo, ogromno, a žal ne morem tega izkoristiti (ne najdem zaposlitve). Hvala vsem predavateljem in veliko uspeha še naprej.

264 Študij zelo veliko da: znanje, izkušnje, učenje odnosov. To je treba nadaljevati...

266 FSD pa je meni osebno dal predvsem možnost, da vidim širše. Kar se mi zdi velika prednost, ki bi jo morali bolj promovirati.

268 Študij socialnega dela mi je ogromno dal meni kot osebi. Ni mi žal, da sem se odločila za ta študij.

274 Socialno delo je dosti kvaliteten študij.

275 Dodam lahko da FSD nudi dovolj znanja in možnosti za dobro delo soc. delavca, od samega študenta pa je odvisno, koliko bo vzel za sebe.

284 Na FSD-ju se je v zadnjih letih veliko spremenilo. Nadaljujte s takim načinom dela.

GRAJE

1. Študijski program premalo posvečen praksi

269 Zdi se mi, da pa mi je dal manj znanja za delo oziroma prakso.

270 Študij socialnega dela bi moral omogočati pridobitve konkretnih znanj socialnega delavca. Ko prideš v delovno okolje ponavadi nimaš potrebnih znanj in veščin. Primoran si jih pridobiti po svojih najboljših močeh.

2. Graje vodilnim naše družbe

276 Dvomim, da se bo lahko karkoli spremenilo na hitro. Potrebno bo več let. Današnji sistem bo moral propasti in zmanjšati bo potrebno nesposobnih parazitov, ki vodijo našo družbo in se čutijo vpoklicane in bolj modre kot so drugi ljudje

3. Boljši pogled na dogajanje na praksi

262 Morda boljši vpogled in moč, kaj se dogaja na praksi.

SPOROČILA, KI SE NANAŠAJO NA ZAPOSLOITEV

1. Izkušnje pri iskanju zaposlitve

263 Ko sem stopila na trg delovne sile sem bila zelo optimistična, a kmalu sem spoznala, da bo težko najti delo o katerem sem vedno sanjala.

283 Mislim, da je potrebno veliko časa, da prideš do zadovoljive službe v okviru socialnega dela. Na začetku so začasne zaposlitve, saj gre za nadomeščanja in podobne stvari. Veliko bi se dalo urediti tudi z normativi, ki določajo koliko kadra pripada za določeno število zaposlenih v socialno varstvenih zavodih.

2. Načini dela v socialnem delu

271 Menim, da obstajata 2 ekstrema glede načina dela v socialnem delu. En je ta, da institucija, organizacija zelo dobro kvalitetno dela in ob tem se delu zaposleni predajo, da zgoraj izgorijo. Drug ekstrem je pa, da soc. delavci delajo, ker pač morajo delati in niso ravno pri stvari pri opravljanju svojega poklica. Potrebno je najti ravnovesje.

3. Zadovoljstvo z zaposlitvijo

278 Sama osebno sem z zaposlitvijo zelo zadovoljna, vsak dan je zame nov izziv in veselim se dela z ljudmi, pozitivnih sprememb, čeprav so včasih tako majhne, da jih komaj zaznaš.

4. Težave na delovnem mestu

286 Pri svojem delu sem se velikokrat srečala z igrami moči med sodelavci, izgorevanjem na delovnem mestu, premalo suporta v času pripravištva, primere sem vodila več ali manj sama. Socialni delavci smo izpostavljeni velikim pritiskom, saj sodelujemo z veliko ljudmi pri svojem delu z različnih profilov, poleg tega delaš z uporabniki, individualno.

5. Pomembnost kvalitetnega dela z uporabniki

272 Važna je kvaliteta dela z uporabniki, ne pa kvantiteta, saj se z ljudmi ne moremo in jaz se ne želim ukvarjati kot s številkami na tekočem traku. Zato se odločam, da se bom čez čas vpisala na teološko fakulteto v LJ na magistrski študij zakonske in družinske terapije.

6. Dobre in slabe izkušnje z delodajalci

261 Moja izkušnja je tudi ta, da sem imela v času študija zelo različne izkušnje s potencialnimi delodajalci, kjer sem opravljala prostovoljno delo in prakso. Nekatere so bile zelo dobre in druge zelo slabe v smislu pridobivanja izkušenj in znanja...

ŽELJE, PREDLOGI V ZVEZI Z RAZISKAVO

1. Seznaniti javnost z rezultati raziskave

273 Z dobljenimi rezultati seznani javnost. Prepričana sem, da bodo rezultati zelo zanimivi- če ne šokantni in ne zatiskamo si oči v socialni možnost zaposlitve je daleč od pravlјice.

280 Upam, da bodo rezultati predstavljeni javnosti in da bodo pripomogli k vsaj majhnemu premiku.

2. Zanimanje za rezultate raziskave

277 Veliko sreče študentkama pri izdelavi diplomske naloge. Zelo me zanimajo rezultati, se bom potrudila, da jih bom slišala oz. izvedela.

3. Koristnost tovrstnih anket

281 Takšne ankete so koristne. Pokažejo, da malo socialnih delavcev ostane v svojih krajih, ker se pač ne morejo zaposliti in da se do službe pride preko vez in poznanstev in ne na podlagi svojih znanj in izkušenj.

4. Želje študentkama

282 Želim vam uspešen zaključek študija in vso srečo pri iskanju službe.

PREMAJHNA SAMOPROMOCIJA SOCIALNEGA DELA

267 Diplomanti šole smo premalo povezani kot poklicna skupina, pozitivne samopromocije ni. Zadnje čase opažam, da je socialno delo v medijih vedno deležno predvsem negativne kritike. Na koncu so za probleme ljudi, ki so odrinjeni na obrobje, krive le socialne delavke, ki so »nesposobne in nič ne delajo«.

279 Naše strokovno delo je treba bolj promovirati tako v javnosti, kot v zaposlovanju, da se ne bo slišalo od delodajalcev, kot sedaj da nas ne vabijo.

VSEŽIVLJENJSKO UČENJE

265 Menim, da šola lahko da le osnovna znanja, ki jih je vedno treba poglobljati.

PREDLOG FAKULTETI

1. Ureditev informacijskega sistema na fakulteti

285 Predlagam ureditev informacijskega sistema, ki bi diplomante preko elektronske pošte obveščal o predavanjih in izobraževanjih, ki jih organizira FSD.

10. 3 ZBIRNIK PODATKOV